

METSÄHALLITUKSEN LUONNONSUOJELUJULKAISUJA. SARJA B 266

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2021

Pirita Latja

Översättning: Lingsoft Language Services.

Kansikuva: Rami Valonen.

© Metsähallitus, Vantaa 2022

ISSN-L 1235-8983

ISSN (verkkojulkaisu) 1799-5388

ISBN 978-952-377-039-3 (pdf)

Pirita Latja

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2021

 METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEHCIRÁÐÐEHUS

Kuvailulehti

Julkaisija	Metsähallitus	Julkaisuaika	4.2.2021
Luottamuksellisuus	Julkinen	Diaarinumero	MH 614/2022
Suojelualuetyyppi/Suojeluohjelma	Kansallispuisto, Natura 2000 -alue		
Alueen nimi	Pallas-Yllästunturin kansallispuisto		
Natura 2000 -alueen nimi ja koodi	Pallas-Ounastunturi FI1300101, Ylläs-Aakenus FI1300618		

Tekijä(t)	Pirita Latja
Julkaisun nimi	Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2021

Tiivistelmä

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto perustettiin vuonna 2005 yhdistämällä vuonna 1938 perustettu Pallas-Ounastunturin kansallispuisto, Ylläs-Aakenustunturin alue ja pienempiä suojelukohteita. Puisto sijaitsee Tunturi-Lapissa Enontekiön, Muonion, Kittilän ja Kolarin kunnissa. Kansallispuistoon tehtiin vuonna 2021 ennätykselliset 699 170 käyntiä. Kokonaiskäyntimäärä on noussut edellisestä vuoden 2016 kävijätutkimuksesta 30 % ja kahden vuoden takaisesta, koronaviruksen aiheuttamaa epidemiaa edeltävästä tasosta 25 %. Käyntimäärät ovat nousseet eniten kesä-, heinä- ja elokuussa.

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus toteutettiin 10.2. –24.9.2021. Vastauksia saatiin 1 518 kpl. Kävijät saapuivat puistoon useimmin oman perheen kanssa henkilöautolla pienissä 2–5 hengen seurueissa. Tärkeimmät syyt saapua puistovierailulle olivat maisemat, luonnon kokeminen, rentoutuminen ja henkinen hyvinvointi. Suosituimpia ja tärkeimpiä aktiviteetteja puistossa olivat maastohiihto talvikaudella ja kävely kesäkaudella. Pyöräily oli noussut sekä talvi- että kesäkaudella toiseksi tärkeimmäksi aktiviteetiksi ja sitä harrastettiin neljänneksi useimmin. Kävijät liikkuvat puistossa omin voimin keskimäärin 15 km käynnin aikana.

Verrattuna edelliseen kävijätutkimukseen vuonna 2016, puiston kävijäkunta oli hieman nuorentunut ja ikäryhmien väliset erot olivat tasaantuneet. Yli 65-vuotiaiden ikäluokka oli pienentynyt 7 %-yksikköä ja 35–44-vuotiaiden ikäluokka kasvanut 6 %-yksikköä. Puiston kävijöistä 96 % oli kotimaisia matkailijoita, 1 % ulkomaisia matkailijoita ja 3 % paikallisia lähialueen asukkaita. Pallas-Yllästunturin kansallispuisto oli matkan tärkein tai ainoa kohde 65 %:lle vastaajista. Ensikertalaisten määrä oli 18 %.

Kävijöistä 85 % oli Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa päiväretkellä ja 15 % yöpyi puistossa. Suosituin yöpymistapa puistossa oli oma majoite, kuten telta. Päiväkävijät viipyivät käynnillä keskimäärin neljä tuntia ja yöpyjät kolme vuorokautta. Lähialueella yöpyi 99 % vastaajista. Matkailijoiden viipymä lähialueella oli seitsemän vuorokautta, ja useimmin matkailijat yöpyivät vuokramökissä. Kävijöiden käynnin kestossa ei ollut muutoksia verrattuna edelliseen tutkimukseen.

Edellisen kävijätutkimuksen jälkeen puiston palvelurakenteita on parannettu merkittävästi. Kävijät olivatkin varsin tyytyväisiä sekä puiston palvelurakenteiden määrään että laatuun. Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,37 (asteikolla 1–5). Kävijätyytyväisyys oli kasvanut hieman edelliseen tutkimukseen verrattuna (4,23 vuonna 2016).

Vastaajat olivat hyvin yksimielisiä siitä, että kansallispuistokäynnillä oli positiivisia terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Lisäkyselyn mukaan erityisesti fyysinen hyvinvointi ja mieliala kohenivat käynnillä. Positiiviset vaikutukset ulottuivat myös käynnin jälkeiseen aikaan, ja käynti innosti kävijöitä sekä ylläpitämään arkiliikuntaa että vierailemaan luontokohteilla. Kävijät arvioivat terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvoksi rahassa mitattuna 500 euroa (mediaani).

Kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö puistossa ja sen lähialueella käyntiä kohden oli kasvanut 9 % viidessä vuodessa, 104 eurosta 115 euroon. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset vuonna 2021 olivat 83,5 miljoonaa euroa ja 646 henkilötyövuotta. Kasvu vuoteen 2016 oli tullut peräti 40 %. Kasvu johtuu suurelta osin puiston käyntimäärän kasvusta. Tarkasteltaessa niiden kävijöiden tulovaikutuksia, joille Pallas-Yllästunturin kansallispuisto oli matkan tärkein tai ainoa kohde, paikallistaloudelliset vaikutukset vuonna 2021 olivat 50,1 miljoonaa euroa ja 387 henkilötyövuotta.

Avainsanat	Kansallispuisto, kävijätutkimus		
Sarjan nimi ja numero	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 266		
ISSN-L	1235-8983	ISSN (verkkojulkaisu)	1799-5388
ISBN	978-952-377-039-3		
Sivumäärä	111 s.	Kieli	Suomi
Kustantaja	Metsähallitus, Luontopalvelut		

Presentationsblad

Utgivare	Forststyrelsen	Utgivningsdatum	4.2.2021
Sekretessgrad	Offentlig	Diarienummer	MH 614/2022
Typ av skyddsområde/ skyddsprogram	Nationalpark, Natura 2000-område		
Områdets namn	Pallas-Yllästunturi nationalpark		
Natura 2000-områdets namn och kod	Pallas-Ounastunturi FI1300101, Ylläs-Aakenus FI1300618		
Författare	Pirita Latja		
Publikation	Besökarundersökning i Pallas-Yllästunturi nationalpark 2021		

Sammandrag

Pallas-Yllästunturi nationalpark inrättades 2005 genom en sammanslagning av Pallas-Ounastunturi nationalpark, som hade inrättats 1938, området vid Ylläs-Aakenustunturi och ett antal mindre skyddsobjekt. Parken ligger i Fjäll-Lappland i Enontekis, Muonio, Kittilä och Kolari kommuner. År 2021 registrerades ett rekordantal besök i nationalparken, hela 699 170 stycken. Det totala antalet besök har ökat med nästan 30 procent jämfört med föregående besökarundersökning 2016 och med över 20 procent jämfört med nivån före epidemin orsakad av coronaviruset för två år sedan. Besöken ökade mest i juni, juli och augusti.

En besökarundersökning genomfördes i Pallas-Yllästunturi nationalpark 10.2–24.9.2021. 1 518 svar inkom. Besökarna var vanligtvis familjer som anlände med egen bil i små sällskap på 2–5 personer. Landskapet, naturupplevelser, avkoppling och psykiskt välbefinnande var de viktigaste orsakerna till parkbesöken. De populäraste och viktigaste aktiviteterna i parken var längdåkning vintertid och vandring sommartid. Cykling hade under både vinter- och sommarsäsongen blivit den näst viktigaste aktiviteten och utövades fjärde oftast. Besökarna rörde sig i parken på egen hand i genomsnitt 15 km under besöket.

Jämfört med föregående besökarundersökning 2016 hade parkens besökare blivit något yngre och skillnaderna mellan åldersgrupperna hade jämnats ut. Åldersklassen för personer över 65 år hade minskat med 7 procentenheter och åldersklassen för 35–44-åringar hade ökat med 6 procentenheter. Av parkens besökare var 96 procent inhemska turister, 1 procent utländska turister och 3 procent lokala invånare i närområdet. Pallas-Yllästunturi nationalpark var resans viktigaste eller enda mål för 65 procent av respondenterna. Antalet förstagsbesökare var 18 procent.

85 procent av besökarna var på dagstur i Pallas-Yllästunturi nationalpark och 15 procent övernattade i parken. Det populäraste övernattningssättet i parken var egen inkvartering, såsom tält. Dagsbesökarna var på besök i genomsnitt fyra timmar och övernattarna tre dygn. I närområdet övernattade 99 procent av dem som svarade. Resenärerna vistades i närområdet i sju dygn och övernattade oftast i hyrda stugor. Längden på besöken var oförändrad jämfört med föregående undersökning.

Efter den föregående besökarundersökningen har parkens servicekonstruktioner förbättrats avsevärt. Besökarna var särskilt nöjda med antalet servicekonstruktioner i parken och kvaliteten på dem. Det nationellt jämförbara nöjdhetsindexet var 4,37 (på skalan 1–5). Besökarnöjdheten hade ökat något jämfört med föregående undersökning (4,23 år 2016).

De som svarade var mycket ense om att besöket i nationalparken hade positiva effekter för hälsan och välbefinnandet. Enligt svaren på frågorna i en följdenkät förbättrades särskilt det fysiska välbefinnandet och humöret under besöket. De positiva effekterna sträckte sig också till tiden efter besöket och besöket inspirerade besökarna att både fortsätta motionera till vardags och besöka naturobjekt. Besökarna uppskattar att effekterna för hälsan och välbefinnandet i pengar är värda 500 euro (median).

Det penningbelopp som besökarna spenderade per besök i parken och dess närområde hade ökat med 9 procent på 5 år, från 104 euro till 115 euro. De totala effekterna av Pallas-Yllästunturi nationalparks besökare för den lokala ekonomin 2021 uppgick till 83,5 miljoner euro och 646 årsverken. Ökningen jämfört med 2016 var hela 40 procent. Ökningen beror till stor del på ökningen i antalet besök i parken. Om man ser till inkomsteffekterna av de besökare för vilka Pallas-Yllästunturi nationalpark var resans viktigaste eller enda mål, var effekterna för den lokala ekonomin 50,1 miljoner euro och 387 årsverken 2021.

Nyckelord	Nationalpark, besökarundersökning		
Seriens namn och nummer	Forststyrelsens naturskyddspublicationer. Serie B 266		
ISSN-L	1235-8983	ISSN (online)	1799-5388
ISBN (pdf)	978-952-377-039-3		
Sidantal	111 s.	Språk	Finska
Förlag	Forststyrelsen, Naturtjänster		

Documentation Page

Published by	Metsähallitus	Publication date	4.2.2021
Confidentiality	Julkinen	Registration no.	MH 614/2022
Protected area type / conservation programme	National park, Natura 2000 site		
Name of site	Pallas–Yllästunturi National Park		
Natura 2000 site name and code	Pallas–Ounastunturi FI1300101, Ylläs–Aakenus FI1300618		
Author(s)	Pirita Latja		
Title	Pallas–Yllästunturi National Park Visitor Survey 2021		

Abstract

Pallas–Yllästunturi National Park was established in 2005 by combining Pallas–Ounastunturi National Park, established in 1938, with the Ylläs–Aakenustunturi area and smaller conservation sites. The park is located in Fell Lapland, in the municipalities of Enontekiö, Muonio, Kittilä and Kolari. In 2021, Pallas–Yllästunturi National Park made its all-time visitor record with 699,170 visits. The total number of visits increased by almost 30 per cent from the previous visitor survey in 2016 and by more than 20 per cent from the 2019-levels preceding the coronavirus pandemic. The number of visits increased the most in June, July, and August.

The Pallas–Yllästunturi National Park visitor survey was carried out between 10 February and 24 September 2021. A total of 1,518 replies were received. According to the survey, visitors usually arrived in the park by car with their own family in groups of 2–5 persons. The main reasons for the park visits were the surrounding landscapes, nature experiences, relaxation, and mental well-being. The most popular and most important activities in the park were cross-country skiing during the winter season and walking in the summer season. Cycling had become the second most important activity during both the winter and summer season, and it was number four on the list of the most frequent activities in the park. During their visit, visitors travelled in the park independently an average distance of 15 kilometres.

Compared to the previous visitor survey in 2016, the park's visitor base had become slightly younger, and the differences between age groups had become less distinct. The share of visitors aged 65 and over had decreased by 7 percentage points, while the share of visitors aged between 35 and 44 had increased by 6 percentage points. Of all the park visitors, 96 per cent were domestic tourists, 1 per cent foreign tourists and 3 per cent local residents. Pallas–Yllästunturi National Park was the most important or only destination for 65 per cent of the respondents. The share of first-time visitors was 18 per cent.

Of all the visitors, 85 per cent were on a day trip to Pallas–Yllästunturi National Park, while 15 per cent spent a night in the park. Most overnight stays were spent in a tent or some other private form of accommodation. On average, day visitors stayed in the park for four hours and overnight visitors for three days. Of the respondents, 99 per cent spent a night somewhere close to the park. On average, the visitors spent seven days in the nearby area, and usually they stayed in a rental cabin. There were no changes in the duration of the visits compared to the previous survey.

Since the previous visitor survey, the service structures of the park have been significantly improved. Consequently, the visitors were quite happy with both the number and quality of the service structures in the park. The nationally comparable visitor satisfaction index was 4.37 (on a scale of 1–5). This marks a slight increase in the visitor satisfaction compared to the previous survey (4.23 in 2016).

The respondents agreed that the national park visit had positive impacts on their health and well-being. According to an additional survey, the visitors' physical well-being and mood improved during the visit. The positive impacts were also visible after the visit, and the visit inspired visitors to keep up with everyday exercise as well as to visit nature sites. The visitors estimated the monetary value of the impacts on health and well-being at EUR 500 (median).

The average spending of visitors in and around the park had increased by 9 per cent in five years, from EUR 104 to EUR 115. In 2021, the total impact on local economy of money spent by Pallas–Yllästunturi National Park visitors was EUR 83.5 million and 646 person-years. Compared to 2016, the increase was as high as 40 per cent. The increase was mainly due to the growing number of park visitors. When examining the revenue impact of visitors to whom Pallas–Yllästunturi National Park was the most important or only destination of the trip, the impact on the local economy in 2021 was EUR 50.1 million and 387 person-years.

Keywords	National park, visitor survey		
Series name and no.	Nature Protection Publications of Metsähallitus. Series B 266		
ISSN-L	1235-8983	ISSN (online)	1799-5388
ISBN (pdf)	978-952-377-039-3		
No. of pages	111 s.	Language	Finnish
Publishing co.	Metsähallitus		

Sisällys

1 Johdanto	9
2 Kävijätutkimuksen toteutus	10
2.1 Alueen kuvaus.....	10
2.2 Aineisto ja menetelmät	14
3 Tulokset.....	17
3.1 Kävijärakenne.....	17
3.1.1 Kävijöiden perustiedot	17
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot.....	21
3.2 Käynti Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa.....	24
3.2.1 Kohteen tärkeys	24
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset	25
3.2.3 Liikkumistapa ja kuljettu matka	31
3.2.4 Käynnin kesto, toistuvuus ja kävijävuorokaudet.....	32
3.2.5 Saapuminen alueelle	36
3.2.6 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset.....	40
3.2.7 Tietolähde	48
3.3 Kävijätyytyväisyys	49
3.3.1 Käynnin tarkoitus.....	49
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta.....	50
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen	53
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät	54
3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi	55
3.4 Kävijöiden kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset	57
3.4.1 Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset	57
3.4.2 Lisäkysely luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksista.....	58
3.5 Aluekohtaiset käyntimäärät.....	69
3.6 Vapaamuotoiset ajatukset.....	70
4 Tulosten tarkastelu.....	72
4.1 Koronan vaikutukset puiston kävijöihin.....	73
4.2 Puiston käyntimäärät, kävijöiden tyytyväisyys ja rahankäyttö kasvaneet	73
4.3 Pyöräilyn suosio on kasvanut mutta ei ongelmitta	74
4.4 Terveyttä ja hyvinvointia kansallispuistosta.....	75
4.5 Kasvanut käyntimäärä tuo haasteita tulevaisuuteen.....	76
Lähteet.....	77
Liitteet	79
Liite 1 Vastaajien asuinkunnat.....	79
Liite 2 Muut kansallispuistokäyntiä häirinneet tekijät.....	85
Liite 3 Vapaamuotoinen palaute.....	87
Liite 4 Kyselylomake.....	96
Liite 5 Lisäkyselylomake luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksista	100

1 Johdanto

Pallas–Yllästunturin kansallispuisto on Suomen suosituin kansallispuisto ja merkittävin luontomatkailukohde käyntikertojen ollessa yli 500 000 vuosittain. Alue on ollut retkeilijöiden ja matkailijoiden suosiossa jo 1930-luvulta lähtien, ja sen käyttöpaine on ollut jatkuvassa kasvussa viime vuosikymmeninä. Suurten puistoa ympäröivien matkailukeskusten ansiosta Pallas–Yllästunturin kansallispuisto on myös yksi kansainvälisesti tunnetuimmista luontomatkailualueista Suomessa. Samalla alue muodostaa Suomen pohjoisen luonnon säilymistä kannalta erittäin merkittävän kokonaisuuden ja suojelualueen ollen myös kansainvälisesti arvioiden lajistoltaan ainutlaatuinen monilta osin.

Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon sisältyvillä alueilla on tehty Metsähallituksen vakiomenetelmällä aiemmin viisi kävijätutkimusta. Pallas–Ounastunturin kansallispuiston kävijätutkimukset tehtiin vuosina 1998 (Erkkonen 1999) ja 2003 (Sulkava ym. 2007) ja Ylläs–Aakenustunturin kävijätutkimus vuonna 2000 (Kuusisto & Taskinen 2003). Vuonna 2010 tehtiin Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus (Rantatalo & Ylläsjärvi 2011) puolestaan kattoi ensimmäistä kertaa koko vuonna 2005 perustetun Pallas–Yllästunturin kansallispuiston alueen, jossa yhdistyivät Pallas–Ounastunturin kansallispuisto ja Ylläs–Aakenustunturin alueet. Sen jälkeen on tehty Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus vuonna 2016 (Kuusisto ym. 2017). Tämä tutkimus on siten kolmas, joka suoritettiin tässä vuonna 2005 perustetussa kansallispuistossa.

Tässä kävijätutkimuksessa kartoitettiin kansallispuiston nykyistä kävijärakennetta ja kävijätyytyväisyyttä. Lisäksi selvitettiin kävijöiden paikallistaloudellisia vaikutuksia kansallispuiston lähialueilla, kävijöiden viipymää kansallispuistossa ja lähialueilla sekä kävijöiden harrastuksia kansallispuistossa. Tällä kävijätutkimuksella selvitettiin myös toista kertaa Pallas–Yllästunturin kansallispuiston terveys- ja hyvinvointivaikutuksia sekä ensimmäistä kertaa kävijöiden retkeilytottumuksia Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa. Aineistoa kerättiin Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa helmikuusta syyskuuhun 2021. Kävijätutkimuksilla kerättyjä ajankohtaisia asiakastietoja hyödynnetään suojelu- ja retkeilytavoitteiden yhteensovittamisessa ja alueiden hoidon ja käytön suunnittelussa. Tiedot ovat välttämättömiä alueiden matkailu- ja virkistyskäytön kestävyysmittaamisessa ja seurannassa, ja kävijätutkimuksilla on tärkeä rooli alueiden kehittämisessä.

2 Kävijätutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

Pallas–Yllästunturin kansallispuisto on Suomen kolmanneksi suurin kansallispuisto (102 233 ha, Metsähallitus 2008) ja sijaitsee Enontekiön (30,4 % puiston pinta-alasta), Muonion (33,9 %), Kittilän (33,5 %) ja Kolarin (2,2 %) kuntien alueella. Valtaosa Pallas–Yllästunturin kansallispuistosta on edelleen luonnontilaista ja muodostaa Suomen pohjoisen luonnon säilymisen kannalta erittäin merkittävän kokonaisuuden. Puiston pohjoisosan avoimet tunturit, rinteiden tunturikoivikot, mäntymetsät, pienet lammet ja purot sekä puronvarsipajukot ja -lehdot edustavat luonnonoloiltaan, geomorfologialtaan ja maisemaltaan tyypillistä Tunturi-Lappia (Metsähallitus 2008). Puiston eteläosa on borealisen luonnonmetsän ja soiden kirjomaa tunturierämaata. Alueella sijaitsevat lukuisat luonnontilaiset lähteet ja puronvarret ovat kasvistoltaan monipuolisia ja arvokkaita kohteita (Metsähallitus 2008). Puisto on monimuotoiselta lajistoltaan ainutlaatuinen myös kansainvälisesti arvioiden – täältä löytyviä pohjoisen havumetsävyöhykkeen metsiä ja aapasointa esiintyy EU:n alueella vain Suomessa ja Ruotsissa. Pallas-tuntureiden alue on myös yksi Suomen kansallismaisemista.

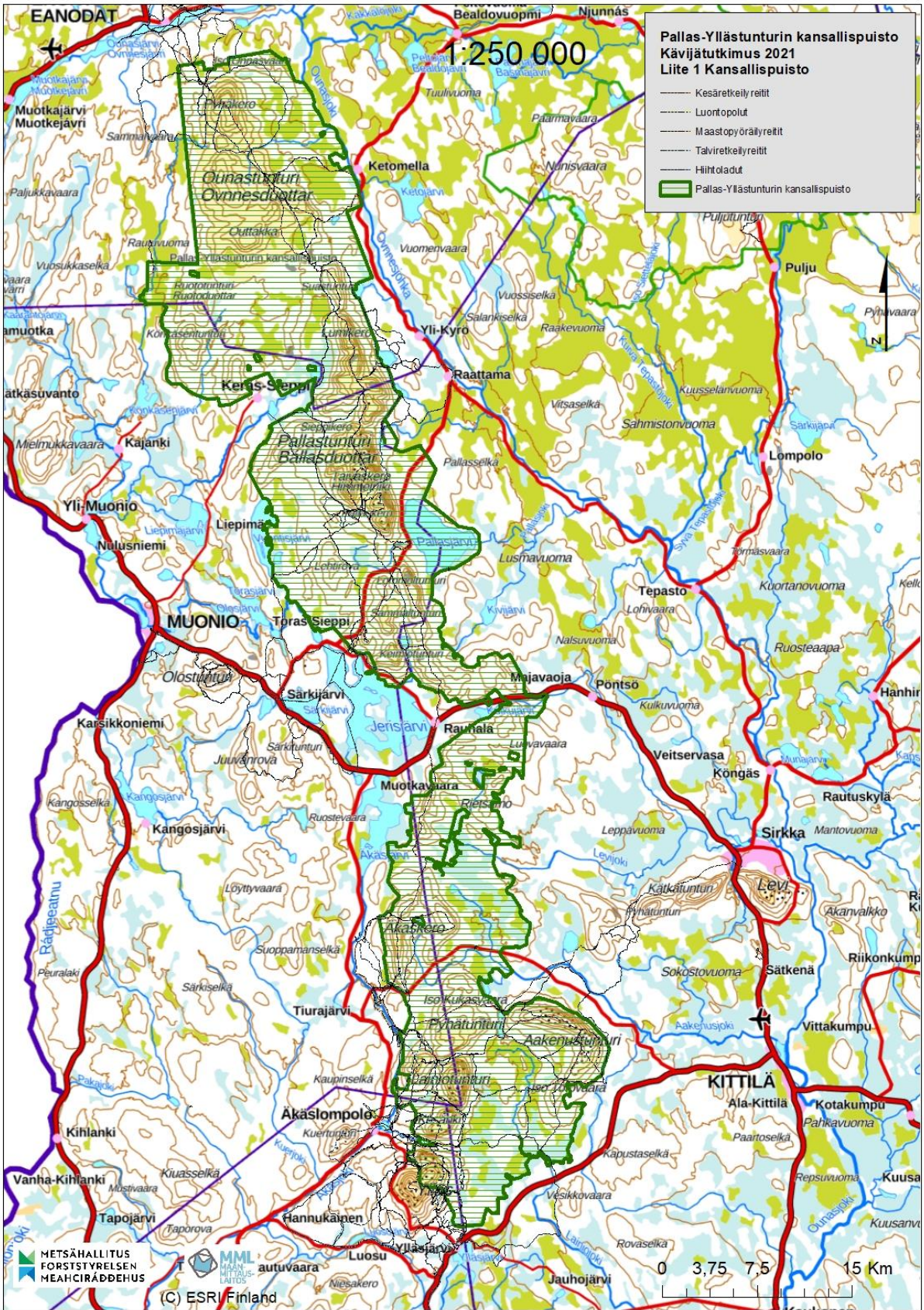
Pallas–Yllästunturin kansallispuiston historia johtaa 1930-luvulle: vuonna 1938 perustettu Pallas–Ounastunturin kansallispuisto oli perustettaessa Suomen ensimmäinen kansallispuisto Pyhäntunturin kansallispuiston ohella. Vuonna 2005 Pallas–Ounastunturin kansallispuistoon yhdistettiin Ylläs–Aakenustunturin alue ja lukuisia pienempiä suojelukohteita, kuten Varkaankurun lehtojensuojelualue, ja näin syntyi nykyinen Pallas–Yllästunturin kansallispuisto (Metsähallitus 2008).

Pallas–Yllästunturin kansallispuisto on lähialueineen yksi Suomen tärkeimmistä luontomatkailukohteista ja tarjoaa erinomaiset puitteet ympärivuotiseen luonnosta nauttimiseen. Puisto on seudun kunnille taloudellisesti tärkeä, sillä alueen matkailukeskusten vetovoima perustuu suurelta osin kansallispuiston maisemiin, luontoon ja luontomatkailua tukevaan palveluvarustukseen. Alueen kolme luontokeskusta opastavat kävijöitä Ylläksellä, Pallastunturilla ja Hettassa. Talvella kansallispuistossa ja sen ympäristössä risteilee yli 500 kilometriä hoidettuja hiihtolatuja ja yli 100 kilometriä talviretkelyreittejä, joilla voi kävellä, lumikenkäillä ja talvipyörällä. Lumettomaan aikaan kansallispuistoon voi tulla vaeltamaan yhdelle Suomen suosituimmista vaellusreiteistä Hetta–Pallas tai tehdä päiväretkiä lukuisilla reittivaihtoehdoilla; kansallispuistossa ja sen ympäristössä on 500 kilometriä merkittyjä kesäreittejä. Kansallispuistossa on lukuisia tulentekopaikkoja, päivä-, autio- ja varaustupia, laavuja ja kotia sääsuojaksi (Metsähallitus 2021). Lisätietoa reiteistä ja tarkempaa ajantasaista tietoa Pallas–Yllästunturin kansallispuistosta löytyy mm. Luontoon.fi-verkkopalvelusta (Metsähallitus 2021).

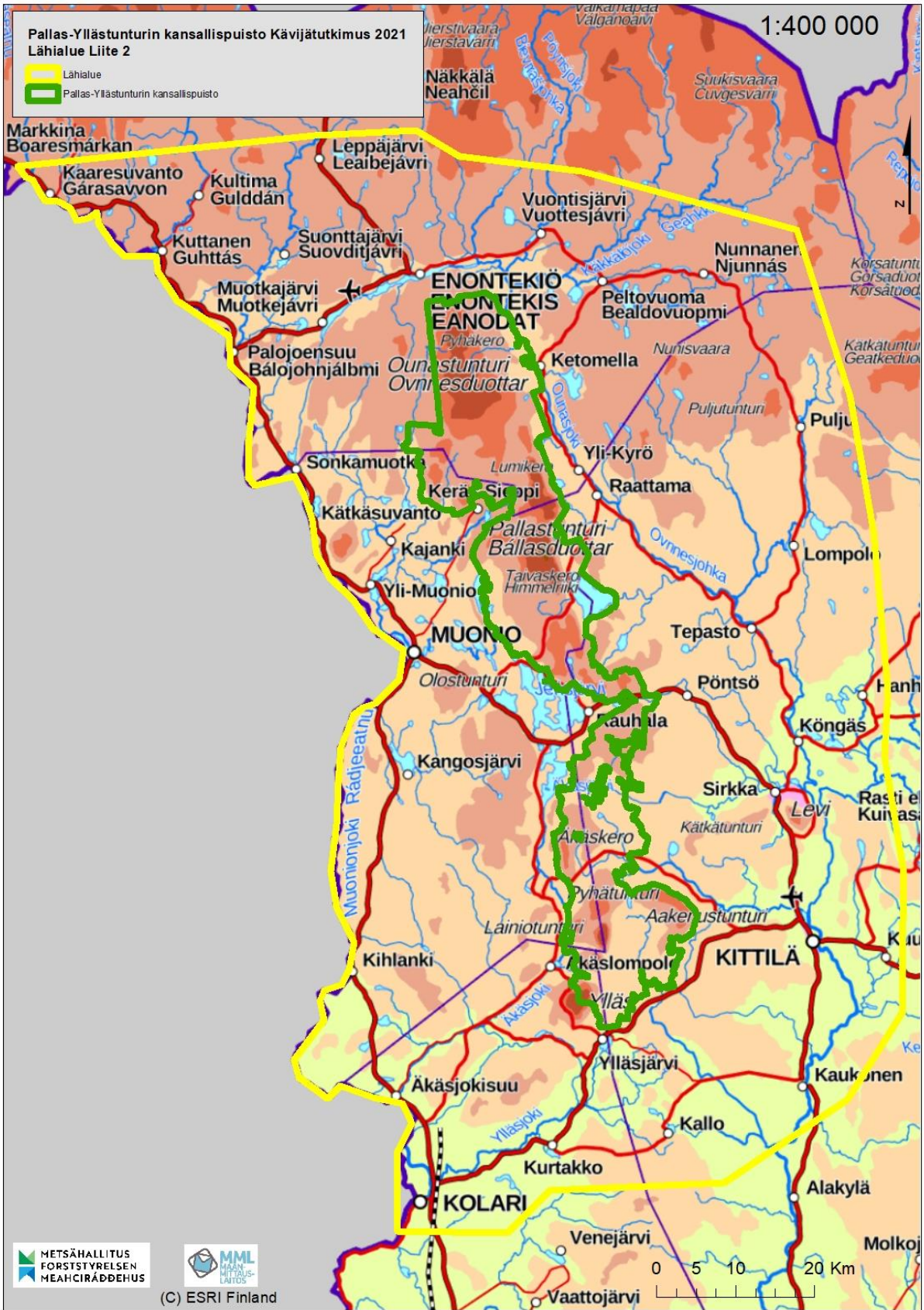
Alueeseen kohdistuva käyttöpaine on lisääntynyt viime vuosikymmeninä jatkuvasti alueen matkailuelinkeinon kasvun myötä. Kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa (Metsähallitus 2008) alueen käyttömuodot pyritään sovittamaan yhteen siten, että kansallispuiston suojelutavoitteet toteutuvat eivätkä luonto- tai kulttuuriarvot vaarannu.

Käyntimäärät kuukausittain vuosina 2017–2021 Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa.

Kuukausi	2017	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Tammikuu	20 940	22 556	19 559	27 322	28 272	118 649
Helmikuu	45 529	45 405	45 867	58 658	44 559	240 018
Maaliskuu	135 754	130 347	109 214	95 165	115 735	586 215
Huhtikuu	117 497	107 634	113 306	17 223	102 355	458 015
Toukokuu	6 609	9 084	6 864	13 417	10 146	46 120
Kesäkuu	19 862	25 849	30 267	39 383	54 868	170 229
Heinäkuu	44 421	54 731	58 130	88 968	113 205	359 455
Elokuu	33 518	34 121	36 828	54 884	63 516	222 867
Syyskuu	71 507	76 006	79 742	103 490	107 963	438 708
Lokakuu	18 487	18 262	19 405	32 552	24 498	113 204
Marraskuu	9 121	5 677	5 547	8 575	6 461	35 381
Joulukuu	29 737	19 503	36 500	23 418	27 592	136 750
Yhteensä	552 982	549 175	561 229	563 055	699 170	2 925 611
Keskimäärin	46 082	45 765	46 769	46 921	58 264	243 801

Pallas–Yllästunturin kansallispuisto. © Metsähallitus 2022, © Maanmittauslaitos 2022.

Kävijätutkimusta varten määritelty lähialue. © Metsähallitus 2022, © Maanmittauslaitos 2022.

2.2 Aineisto ja menetelmät

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksen aineisto kerättiin ajalla 10.2.–24.9.2021. Tutkimuksen toteuttamisessa käytettiin Metsähallituksen yhtenäisiä valtakunnallisesti käytettäviä kävijäseurantamenetelmiä (Kajala ym. 2009). Käyttämällä vakiolomaketta (ks. liite 4) tutkimus on vertailukelpoinen Metsähallituksen muiden kävijätutkimusten sekä Pallas–Yllästunturin kansallispuiston alueilla aiemmin tehtyjen kävijätutkimusten kanssa.

Tutkimuksen aineistonkeruu suunniteltiin talvi- ja kesäkaudelle sekä haastattelupisteille kävijävirtojen jakautumisen perusteella, jolloin aineisto kuvaa Pallas–Yllästunturin todellista käyttöä mahdollisimman hyvin. Tavoitteena oli kerätä 380 vastausta puiston pohjoisosista ja 1 200 vastausta puiston eteläosista. Aineistonkeruussa huomioitiin kävijöiden kausittaisuus siten, että vilkkaimpina sesonkikuukausina maalishuhtikuussa kerättiin valtaosa vastauksista. Talvikauden aineistonkeruu suoritettiin 10.2.–23.4.2021 ja kesäkauden 2.6.–24.9.2021. Keruupäiviä ei ollut toukokuussa lainkaan, sillä kävijöiden määrä puistossa on tuolloin melko vähäinen.

Tutkimusaineiston perusjoukko koostui kaikista Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa tutkimuksen aikana vierailleista kävijöistä. Otokseen poimittiin saapumis- ja tapaamisjärjestyksessä kaikki yli 15 vuotta täyttäneet henkilöt, jotka olivat viettäneet kansallispuistossa jo jonkin aikaa. Aineistonkeruuta suoritettiin aamupäivisin (9:00–15:00) ja iltapäivisin (10:00–16:00) pääsääntöisesti arkipäivinä. Haastattelupisteiden aineistonkeruupäivät arvottiin aineistonkeruujaksolle ennakoon.

Aineistonkeruussa päästiin hyvin lähelle tavoitetta ja vastausten kokonaisuuskeräys oli hyvin suunniteltua otanta ja siten myös kävijälaskennan mukaisia kävijävirtoja. Yhteensä vastauksia kertyi 1 518 kappaletta. Tämä edustaa noin 0,25 % kansallispuiston käyntimäärästä aineiston keruuajalta (599 272 käyntiä). Talvikaudella kerättiin yhteensä 901 vastauslomaketta, joista 740 Ylläksen alueelta puiston eteläosasta ja 161 Pallaksen alueelta puiston pohjoisosasta. Kesäkaudella kerättiin yhteensä 617 vastauslomaketta, joista 361 Ylläksen alueelta ja 256 Pallaksen alueelta.

Vastaukset kerättiin pääosin paperilomakkeilla (77 %). Vastauksia kerättiin talvikaudella myös tableteilla (23 %). Valtaosa haastatelluista vastasi kyselyyn suomeksi (99 %). Vain 1 % vastauksista oli englanniksi ja alle 1 % ruotsiksi. Muunkielisiä lomakkeita ei ollut tarjolla. Haastatelluille tarjottiin avuksi vastaamiseen kahta karttaa, jotka olivat nähtävillä molemmilla tavoilla vastattaessa. Kartassa 1 oli kuvattu Pallas–Yllästunturin kansallispuiston rajat ja kartassa 2 näkyi kansallispuiston lähialuerajaus, johon kuuluivat Kolarin, Kittilän, Muonion ja Hetan alueet. Jokaiselle haastateltavalle annettiin ohjeet vastauslomakkeen täyttämiseen ja haastattelija avusti sekä tarkensi kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja pyydettäessä.

Kävijätutkimuksen aineisto kerättiin 19 eri haastattelupisteessä talvi- ja kesäkauden haastattelupaikkojen erotessa hieman toisistaan. Villenkämpällä ja Elämänluukulla kerättiin vastauksia vain talvikaudella, sillä nämä keruupisteet sijaitsevat hiihtoreittien varrella eikä niihin ollut kesäkaudella kulkuyhteyttä. Myös Latvamajalla kerättiin vain talvikaudella, sillä paikan kahvila ei ollut kesällä ja syksyllä auki. Haavepalolla kerättiin vain kesäkaudella. Lisäksi talvikaudella Hannukurun ja Nammalakurun keruupisteisiin vietiin lomakkeita keräyslaatikkoon paikkaamaan tavoitevajausta. Tällä tavalla saatiin 21 vastausta (1 %). Kesäkaudella aineistonkeruu suoritettiin näissä paikoissa paikan päällä.

Joissakin keruupisteissä kyselylomakkeita jätettiin valmiiksi maksetussa postikuoressa suosit-
tujen retkeilyreittien lähtöpaikoille autojen ikkunoihin. Tällaisia paikkoja oli Totovaarassa, Py-
häjärvellä, Keimiöjärvellä, Lommoltunturilla, Pyhäjoen luontopolulla ja Hietajärvellä. Haastat-
telija antoi lomakkeita kävijöiden mukaan postikuoressa myös muissa keruupisteissä etenkin
talvikaudella, jolloin kävijöille olisi tullut lomaketta täyttäessä kylmä. Postitse lomakkeita pa-
lautui 207 kpl (14 %).

Valtaosa vastaajista täytti lomakkeen itse haastattelupaikalla (81 %), mutta etenkin talvikau-
della moni vastaaja halusi haastattelijan avustavan heitä ja täyttävän lomakkeen haastatelta-
van vastausten mukaisesti. Yhteensä 4 % vastauksista on haastattelijan täyttämä. Kiitokseksi
kävijätutkimukseen osallistumisesta vastaaja sai kansallispuistomagneetin tai -pinssin. Haas-
tattelut suoritti pääasiassa suunnittelija Pirita Latja. Aineiston keruuta suorittivat ansiokkaasti
myös Pallas–Yllästunturin kansallispuiston luontokeskusten asiakasneuvojat sekä luontomat-
kailuopiskelijat.

Havaintojen jakautuminen haastattelupaikoittain.

Haastattelupaikka	Kpl	%
Pyhäkero	60	4
Hannukuru	18	1
Nammalakuru	42	3
Pallaskota, Pallaksen luontokeskus	218	14
Pallasjärvi, Punainenhiekkä	37	2
Keimiöjärvi	11	1
Mualla Pallas–Ounas alueella	31	2
Kahvikeidas	122	8
Latvamaja	101	7
Kesänkijärvi	291	19
Varkaankuru	147	10
Kotamaja	161	11
Pyhäjärvi	24	2
Villenkämpä	21	1
Elämänluukku	37	2
Hangaskuru	136	9
Tuomikuru	14	1
Haavepalo	11	1
Mualla Ylläs–Aakenus alueella	36	2
Yhteensä	1 518	100

Vastaustapa, n = 1 518.

Vastaustapa	Kpl	%
Paperilomake haastattelupaikalla asiakkaan täyttämänä	900	59
Paperilomake haastattelupaikalla haastattelijan täyttämänä	42	3
Paperilomake postitse	207	14
Paperilomake kyselypisteessä, jossa ei haastattelijaa (esim. postilaatikko tai autiotupa)	21	1
Mobiilivastaus	336	22
Mobiilivastaus haastattelijan täyttämänä	12	1

Haastattelut suoritettiin pääosin ulkona ja useimmissa keruupisteissä oli käytössä myös latukahvila, autiotupa tai kota. Lomakkeita täytettiin jonkin verran myös Pallastunturin ja Yllästunturin luontokeskuksissa. Haasteita aineistonkeruuseen toi vallitseva koronaviruspandemia yhdistettynä sääoloihin; kokoontumis- ja ravintolarajoitusten vuoksi talvikaudella ei ollut aina mahdollista päästä täyttämään lomaketta sisätiloihin, jolloin kieltäytymisiä tuli enemmän. Myös autiotupien ja kotien sallittua henkilömäärää oli rajoitettu, mikä osaltaan vaikutti kävijöiden vastaushalukkuuteen. Loppukesällä, kun alueella alkoi taas olla jonkin verran ulkomalaisia kävijöitä, kieltäytymisiä tuli myös kielimuurin vuoksi. Joitain keruupäiviä piti perua huonon sään vuoksi.

Kävijätutkimuslomakkeiden tiedot tallennettiin Metsähallituksen ASTA-asiakastietojärjestelmään. Aineiston analysoinnin tilastollisina menetelminä käytettiin suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja: keskiarvoa, keskihajontaa, moodia, mediaania ja prosenttipisteitä.

- Moodi on tyyppi-arvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa.
- Mediaani ilmaisee muuttujan keskimäisen arvon jakaen havaintoaineiston kahteen yhtä suureen osaan.
- 25 %:n prosenttipiste ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu neljäsosa havaintoaineistosta, ja 75 %:n prosenttipiste puolestaan sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnoista.

Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset laskettiin Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen (2009) kehittämällä laskentamallilla, joka on osa Metsähallituksen ASTA-tietojärjestelmää. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskemisessa käytetään ASTAan tallennettuja tietoja kävijöistä ja heidän rahankäytöstään sekä alueen vuotuista käyntimäärää. Laskentaa varten suojelu- ja retkeilyalueet on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Pallas-Yllästunturin kansallispuisto kuuluu tässä tarkastelussa luokkaan matkailukeskus. Kullekin luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut. Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotostaulukoista johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskennassa käytettävät kertoimet päivitettiin viimeksi vuonna 2019 (Vatanen & Kajala 2020).

3 Tulokset

3.1 Kävijärakenne

3.1.1 Kävijöiden perustiedot

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimukseen vastanneista 57 % oli naisia ja 43 % miehiä. Kolme vastaajaa oli muunsukupuolisia ja lisäksi kuudelta vastaajalta puuttui tieto sukupuolesta. Naisten keski-ikä oli 49,6 vuotta ja miesten 52,3 vuotta. Ikäjakauman moodi eli yleisin vastaus oli miehillä 54 vuotta ja naisilla huomattavasti keski-ikää korkeampi, 65 vuotta. Nämä ikävuodet ovat siis olleet edustettuna otannassa eniten. Kaiken kaikkiaan kävijöiden ikäjakauma oli kuitenkin suhteellinen tasainen. Kävijöiden suurimmat ikäryhmät olivat 55–64-vuotiaat (22 %) ja yli 65-vuotiaat (22 %). Kolmanneksi suurin ikäryhmä oli 35–44-vuotiaat (20 %). Vanhin vastaajista oli 83-vuotias mies ja nuorin 15-vuotias mies. Viideltätoista vastaajalta puuttuivat ikätiedot.

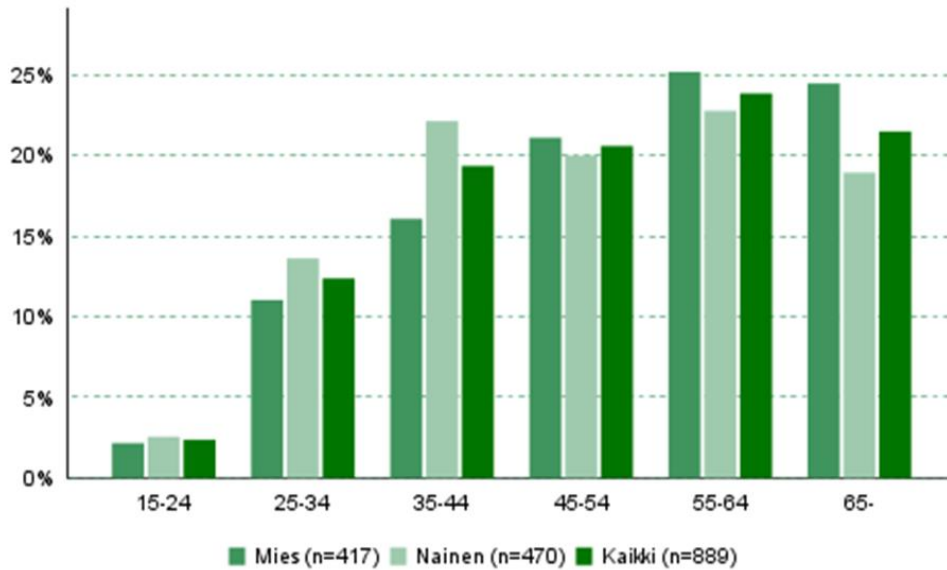
Vastaajien sukupuolijakauma.

Sukupuoli	Kpl	%
Mies	652	43
Nainen	857	57
Muu	3	0
Yhteensä	1 512	100

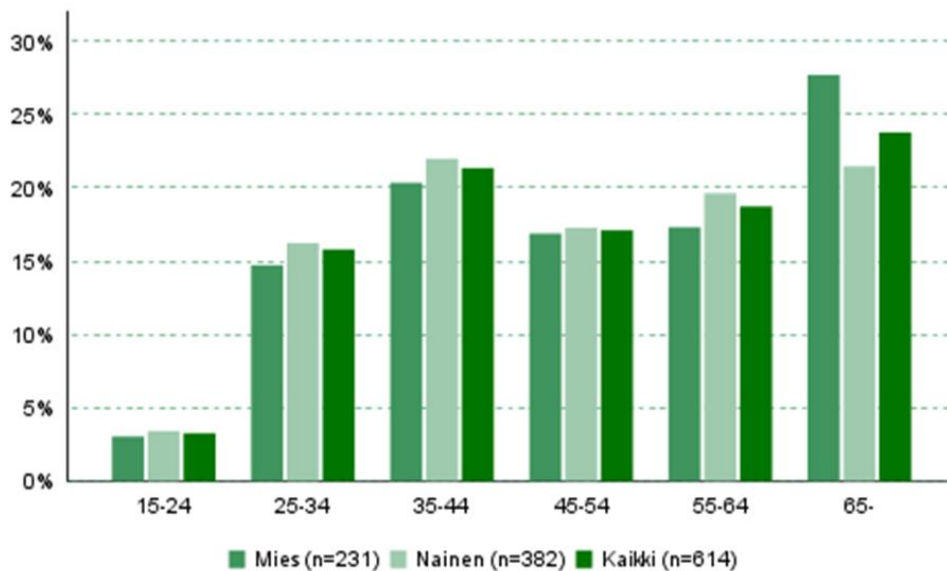
Vastaajien ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Ikäluokka	Mies kpl	Mies %	Nainen kpl	Nainen %	Kaikki kpl	Kaikki %
15–24	16	2	25	3	41	3
25–34	80	12	126	15	207	14
35–44	114	18	188	22	303	20
45–54	127	20	160	19	288	19
55–64	145	22	182	21	327	22
65–	166	26	171	20	337	22
Yhteensä	648	100	852	100	1 503	100

Talvikaudella 66 % kävijöistä oli yli 45-vuotiaita, kun kesäkaudella heitä oli 60 %. Suurin ero talvi- ja kesäkävijöiden välillä näkyy 45–64-vuotiaiden keskuudessa, joita oli talvella 45 % ja kesällä 36 %. Talvikauden vastauksissa yleisin ikäluokka oli 55–64-vuotiaat (24 %). Kesäkauden vastauksissa yli 65-vuotiaiden ikäluokka oli kaikkein yleisin (24 %), mutta kesäkaudella kuitenkin nuorten 25–34-vuotiaiden ikäluokka oli yleisempi (16 %) kuin talvikaudella (12 %).

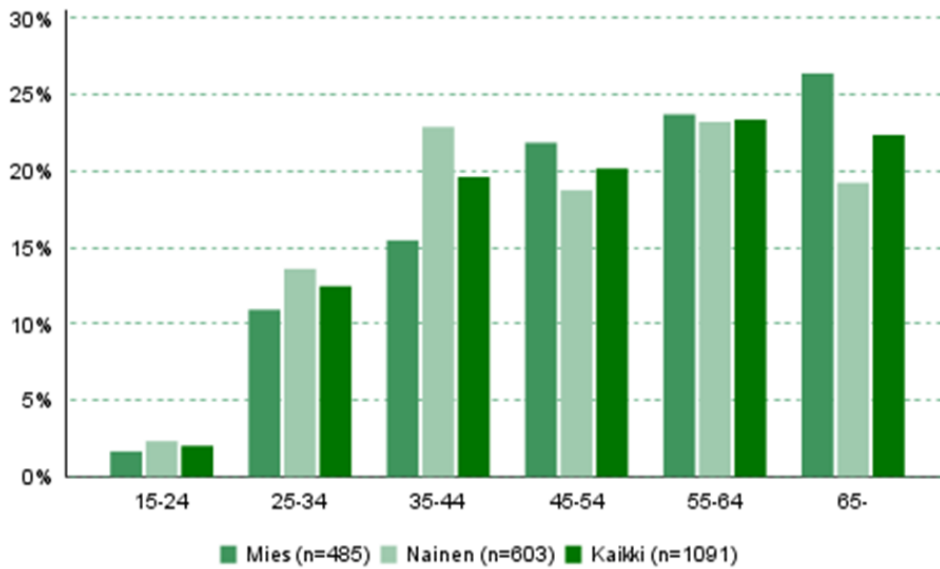

Talvikävijöiden ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna.

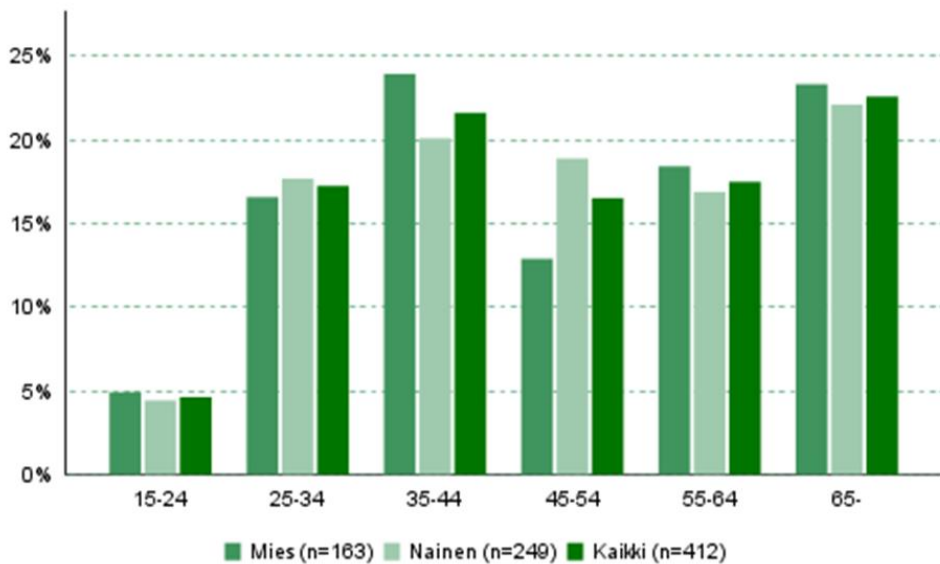

Kesäkävijöiden ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Puiston eteläosien kävijät olivat keskimäärin hieman puiston pohjoisosien kävijöitä vanhempia. Eteläosien kävijöistä 45 % oli yli 55-vuotiaita. Pohjoisosissa yli 55-vuotiaita oli 40 % kävijöistä. Sen sijaan melkein puolet (44 %) pohjoisosien vierailijoista oli 15–44-vuotiaita, kun taas eteläosissa heitä oli vain kolmannes kävijöistä (34 %).

Puiston eteläosien kävijöiden ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Puiston pohjoisosien kävijöiden ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Vastaajista huomattavasti yli puolet (64 %) oli suorittanut joko alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon. Naisista 43 % oli suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon ja 23 % alemman korkeakoulututkinnon; vastaavasti miehistä 38 % oli suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon ja 22 % alemman korkeakoulututkinnon. Opistotasoinen tutkinto oli yhtä yleinen sekä naisilla että miehillä (20 %). Sen sijaan miehillä oli tyypillisemmin ammattikoulututkinto (15 %) kuin naisilla (11 %). Kolmella prosentilla kaikista vastaajista ei ollut ammatillista tutkintoa lainkaan. Koska kysymyksenasettelussa pyydettiin merkitsemään korkein koulutusaste, voidaan todeta, että kävijätutkimuksen vastaajista naiset olivat keskimäärin hieman korkeammin koulutettuja kuin miehet.

Vastaajien ammatillinen koulutus sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Ammatillinen koulutus	Mies kpl	Mies %	Nainen kpl	Nainen %	Kaikki kpl	Kaikki %
Ammattikoulu	95	15	94	11	190	13
Opistotasoinen tutkinto	130	20	166	20	297	20
Alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	144	22	197	23	343	23
Ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	246	38	359	43	606	41
Ei ammatillista tutkintoa	26	4	26	3	52	3
Yhteensä	641	100	842	100	1 488	100

Vastaajista 96 % oli kotimaisia matkailijoita ja vain 1 % ulkomaisia matkailijoita. 3 % vastaajista oli paikallisia asukkaita eli Kittilän, Kolarin, Muonion ja Enontekiön asukkaita. Paikallisten asukkaiden osuudessa ei ollut eroja talvikävijöiden ja kesäkävijöiden välillä. Kotimaisten matkailijoiden kotikunnista yleisimmät olivat Helsinki (14 %), Espoo (7 %), Tampere (6 %) ja Oulu (5 %). Vastanneiden asuinkunnat on esitetty liitteessä 1. Kaikki ulkomaiset kävijät tulivat Euroopan maista.

Vastaajien luokittelu asuinkunnan ja kotimaan perusteella.

Kävijätyyppi	Kpl	%
Paikallinen asukas	42	3
Kotimainen matkailija	1 430	96
Ulkomainen matkailija	17	1
Yhteensä	1 489	100

Vastaajien kotimaa.

Kotimaa	Kpl	%
Suomi	1 499	99
Ruotsi	6	0
Norja	4	0
Sveitsi	3	0
Saksa	2	0
Itävalta	1	0
Ranskan tasavalta	1	0
Yhteensä	1 516	100

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijät saapuivat puistoon useimmiten pienissä 2–5 hengen seurueissa (80 % vastaajista). Yksin liikkuvia oli ainoastaan 9 % vastanneista, ja 12 % vastanneista matkusti suurissa yli 6 hengen seurueissa. Suurin ilmoitettu seurueen koko oli 62 henkilöä.

Seurue koostui yleisimmin oman perheen jäsenistä (72 %) tai ystävistä (21 %). Sukulaisten kanssa liikkui 4 % vastaajista. Vastanneista 22 %:lla oli seurueessa mukana alle 15-vuotiaita. Liikuntaesteisiä oli mukana alle 1 %:lla vastanneista. Vastaajista 12 %:lla oli koira mukana kansallispuistokäynnillä.

Vastaajien seuruetiedot.

Seurueen koko	Kpl	%
Yksin	133	9
2–5 hengen seurue	1 203	80
6 tai useamman hengen seurue	174	12
Yhteensä	1 510	100

Seurueen koostumus.

Seurue	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	995	72
Muut sukulaiset	55	4
Ystävät	287	21
Työkaverit	5	0
Koululuokka	5	0
Opiskeluryhmä	2	0
Eläkeläisryhmä	6	0
Ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	2	0
Kerho, yhdistys tms.	11	1
Jokin muu	6	0
Yhteensä	1 374	100

Seuruetta kuvaavia tunnuslukuja.

Seurue	n	Keski-arvo	Keskij.	Prosentti-pisteet, Min	Prosentti-pisteet, 25 %	Prosentti-pisteet, Med	Prosentti-pisteet, 75 %	Prosentti-pisteet, Max
Seurueen koko yhteensä	1 377	3,6	3,48	2	2	3	4	62
Alle 15-vuotiaita	328	2,1	1,24	1	1	2	2	10
Liikuntaesteisiä	9	1,0	0,00	1	1	1	1	1

Seuruetiedot, koira.

Koira seurueessa	Kpl	%
Kyllä	183	12
Ei	1 325	88
Yhteensä	1 508	100

Perheistä koostuvat seurueet vierailivat tyypillisemmin kansallispuiston eteläosassa, kun taas ystävistä koostuvat seurueet vierailivat tyypillisemmin kansallispuiston pohjoisosassa. Perhe-seurueiden käyntimäärissä ei ollut eroa talvi- ja kesäkauden välillä. Sen sijaan ystäväporukat vierailivat useammin talvikaudella kuin kesäkaudella.

Eroja näkyy myös erilaisten kävijäryhmien kohdalla: mm. työkavereista, eläkeläisistä ja erilais-ten kerhojen ja yhdistysten jäsenistä koostuvat seurueet olivat yleisempiä kesäkaudella. Nämä seurueet vierailivat tyypillisemmin puiston pohjoisosassa.

Seurueen koostumus kansallispuiston eteläosassa.

Seurue	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	759	76
Muut sukulaiset	36	4
Ystävät	185	19
Työkaverit	3	0
Koululuokka	3	0
Opiskeluryhmä	1	0
Eläkeläisryhmä	4	0
Ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	1	0
Kerho, yhdistys tms.	2	0
Yhteensä	994	100

Seurueen koostumus kansallispuiston pohjoisosassa.

Seurue	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	236	62
Muut sukulaiset	19	5
Ystävät	102	27
Työkaverit	2	1
Koululuokka	2	1
Opiskeluryhmä	1	0
Eläkeläisryhmä	2	1
Ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	1	0
Kerho, yhdistys tms.	9	2
Jokin muu	6	2
Yhteensä	380	100

Seurueen koostumus talvikaudella.

Seurue	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	585	73
Muut sukulaiset	28	3
Ystävät	178	22
Työkaverit	1	0
Koululuokka	3	0
Eläkeläisryhmä	3	0
Ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	2	0
Kerho, yhdistys tms.	3	0
Jokin muu	2	0
Yhteensä	805	100

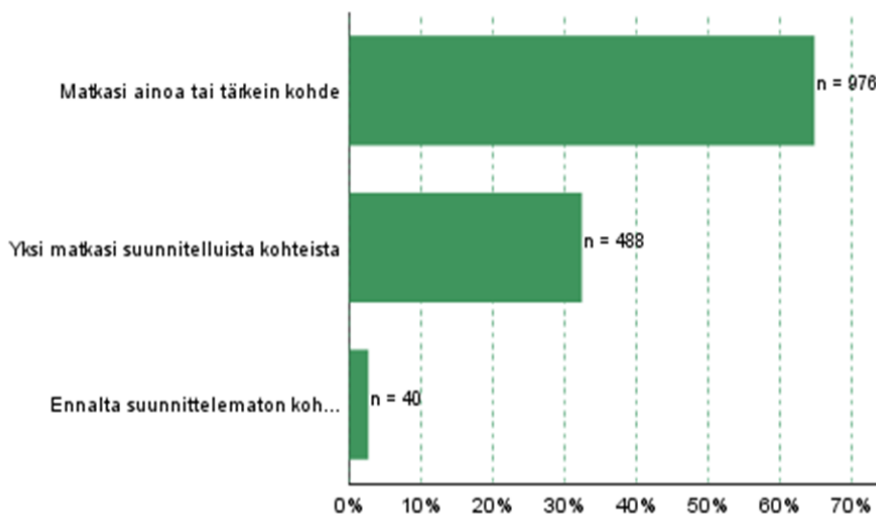
Seurueen koostumus kesäkaudella.

Seurue	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	410	72
Muut sukulaiset	27	5
Ystävät	109	19
Työkaverit	4	1
Koululuokka	2	0
Opiskeluryhmä	2	0
Eläkeläisryhmä	3	1
Kerho, yhdistys tms.	8	1
Jokin muu	4	1
Yhteensä	569	100

3.2 Käynti Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa

3.2.1 Kohteen tärkeys

Vastaajista 65 % ilmoitti käynnin Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa matkansa ainoaksi tai tärkeimmäksi kohteeksi. Vastaajista 32 %:lle käynti puistossa oli yksi matkan suunnitelluista kohteista. Muiksi kohteiksi ilmoitettiin useimmiten Ylläksen laskettelukeskus ja latuverkosto (81 mainintaa), Levin alue (70 mainintaa) sekä Kilpisjärvi, Saanatunturi ja Käsivarren alue (57 mainintaa). Käynti Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa oli ennalta suunnittelemaan kohde vain kolmelle prosentille vastaajista.

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston tärkeys matkakohteena.

Pallas–Yllästunturin kansallispuisto oli selvästi useammin kävijätutkimukseen vastanneiden ainoa tai tärkein kohde talvikaudella (72 %) kuin kesäkaudella (54 %). Kesäkaudella (42 %) puisto oli tyypillisemmin yksi ennakkoon suunnitelluista kohteista kuin talvikaudella (26 %).

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston tärkeys matkan kohteena talvikaudella, n = 895.

Kohteen tärkeys	Kpl	%
Matkasi ainoa tai tärkein kohde	645	72
Yksi matkasi suunnitelluista kohteista	235	26
Ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella	15	2

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston tärkeys matkan kohteena kesäkaudella n = 609.

Kohteen tärkeys	Kpl	%
Matkasi ainoa tai tärkein kohde	331	54
Yksi matkasi suunnitelluista kohteista	253	42
Ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella	25	4

Kansallispuisto oli myös matkan ainoa tai tärkein kohde useammin puiston eteläosan kävijöille (69 %) kuin pohjoisosan kävijöille (53 %); pohjoisosassa vierailleet kävijätutkimukseen osallistujat (43 %) ilmoittivat kansallispuiston useammin matkansa yhdeksi suunnitelluksi kohteeksi kuin eteläosassa vierailleet (28 %).

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston eteläosien tärkeys matkan kohteena, n = 1 093.

Kohteen tärkeys	Kpl	%
Matkasi ainoa tai tärkein kohde	758	69
Yksi matkasi suunnitelluista kohteista	310	28
Ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella	25	2

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosien tärkeys matkan kohteena, n = 411.

Kohteen tärkeys	Kpl	%
Matkasi ainoa tai tärkein kohde	218	53
Yksi matkasi suunnitelluista kohteista	178	43
Ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella	15	4

3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

Koska talvi- ja kesäharrastukset Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa eroavat suurelta osin toisistaan, tarkastellaan tässä kävijätutkimuksessa talvi- ja kesäkauden harrastuksia erikseen. Erot talvi- ja kesäkävijöiden välillä ovat tärkeää tietoa harrastusmahdollisuuksien kehittämisen ja ylläpidon kannalta.

Talvikauden (10.2.–23.4.2021) kävijän tyypillisin harrastus Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa oli maastohiihto (78 %). Hieman alle viidennes (17 %) ilmoitti kävelleensä ja 13 % harrasti käynnillään talvipyöräilyä. 11 % talvikävijöistä oli lumikenkäilemässä käynnillään ja 7 % harrasti vapaalaskua. Naiset harrastivat miehiä useammin kävelyä, ja miehet harrastivat naisia useammin vapaalaskua.

Kesäkaudella (2.6.–24.9.2021) ylivoimaisesti suurin osa vierailijoista (91 %) oli kävelemässä kansallispuistossa. 19 % vastaajista harrasti käynnillään maastopyöräilyä.

Luontokeskuksissa vierailtiin huomattavasti enemmän kesäkaudella (26 %) kuin talvikaudella (8 %). Valokuvaus oli selvästi yleisempää kesällä (38 %) kuin talvella (16 %). Naiset vierailivat luontokeskuksissa ja harrastivat valokuvausta miehiä useammin sekä talvella että kesällä.

Sekä talvella (92 %) että kesällä (85 %) harrastettiin useimmiten 1–3 aktiviteettia kansallispuistokäynnin aikana. Kesällä (15 %) harrastettiin kuitenkin useammin 4–6 aktiviteettia kuin talvella (7 %). Kesäkävijät siis arvostavat harrastusmahdollisuuksien monipuolisuutta kansallispuistossa.

Harrastukset, joihin vastaajat osallistuivat tai aikoivat osallistua tällä käynnillään kansallispuistossa talvikaudella. Kysymyksessä pystyi valitsemaan useamman vaihtoehdon.

Harrastus	Mies kpl	Mies %	Nainen kpl	Nainen %	Kaikki kpl	Kaikki %
Maastohiihto	334	80	361	77	702	78
Kävely (talvi- tai kesäreiteillä)	56	13	97	21	155	17
Valokuvaus	57	14	83	18	140	16
Talvipyöräily	59	14	57	12	118	13
Lumikenkäily	42	10	53	11	96	11
Käynti luontokeskuksessa	29	7	43	9	72	8
Vapaalasku	40	10	24	5	66	7
Muu, mikä?	21	5	32	7	54	6
Koiran kanssa luonnossa	11	3	28	6	40	4
Lintu-, kasvi- tai muu luontoharrastus	16	4	21	4	37	4
Kulttuuriperintöön tutustuminen	9	2	12	3	21	2
Maastopyöräily	8	2	1	0	10	1
Kalastus	5	1	3	1	9	1
Suunnistus	3	1	2	0	5	1
Polkujuoksu	3	1	2	0	5	1
Opastettu retki	3	1	2	0	5	1
Geokätköily	2	0	2	0	4	0
Opiskeluun liittyvä retki	1	0	3	1	4	0
Marjastus- ja sienestys	1	0	1	0	2	0
Yhteensä	420	-	471	-	898	-

Harrastusten lukumäärä käyntiä kohden talvikaudella.

Harrastusten lukumäärä	Mies kpl	Mies %	Nainen kpl	Nainen %	Kaikki kpl	Kaikki %
1–3	389	93	436	93	830	92
4–6	29	7	34	7	64	7
7–9	2	0	1	0	4	0
Yhteensä	420	100	471	100	898	100

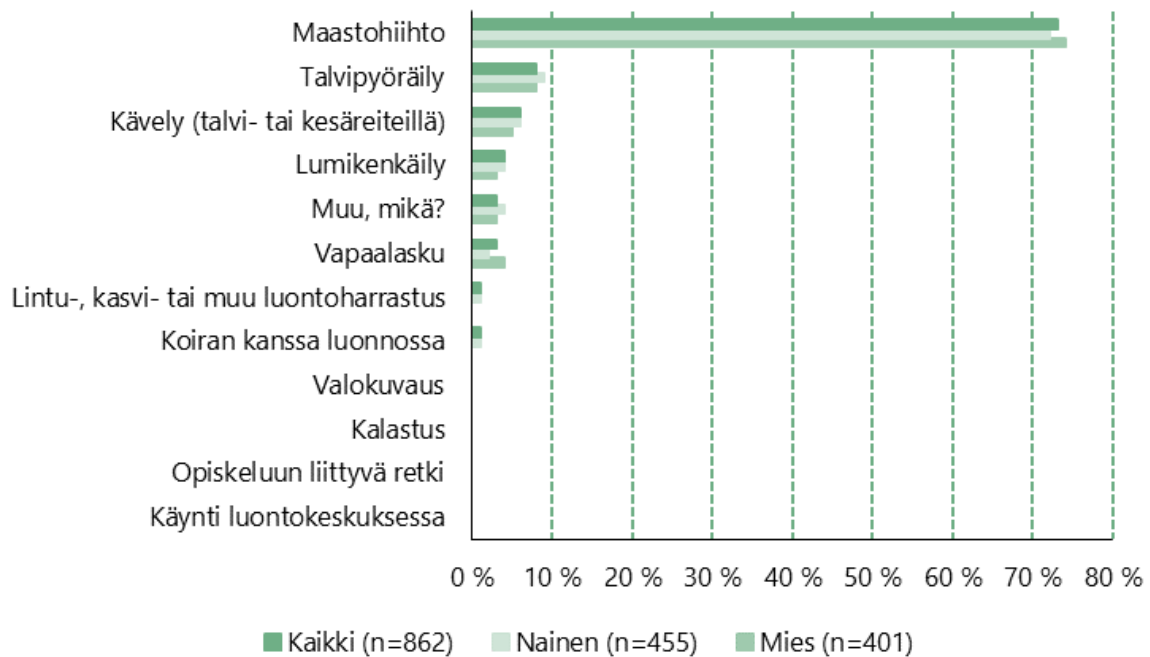
Harrastukset, joihin vastaajat osallistuivat tai aikoivat osallistua tällä käynnillään kansallispuistossa kesäkaudella. Kysymyksessä pystyi valitsemaan useamman vaihtoehdon.

Harrastus	Mies kpl	Mies %	Nainen kpl	Nainen %	Kaikki kpl	Kaikki %
Kävely (talvi- tai kesäreiteillä)	207	90	352	92	560	91
Valokuvaus	74	32	161	42	235	38
Käynti luontokeskuksessa	51	22	108	28	159	26
Maastopyöräily	46	20	69	18	115	19
Lintu-, kasvi- tai muu luontoharrastus	28	12	53	14	82	13
Koiran kanssa luonnossa	19	8	54	14	73	12
Kulttuuriperintöön tutustuminen	17	7	29	8	47	8
Marjastus- ja sienestys	10	4	27	7	37	6
Muu, mikä?	13	6	18	5	31	5
Kalastus	10	4	12	3	22	4
Polkujuoksu	6	3	11	3	17	3
Suunnistus	4	2	5	1	9	1
Geokätköily	3	1	6	2	9	1
Partio, rippileiri tms. retki	2	1	2	1	4	1
Opiskeluun liittyvä retki	1	0	2	1	3	0
Talvipyöräily	1	0	-	-	1	0
Opastettu retki	-	-	1	0	1	0
Yhteensä	231	-	384	-	616	-

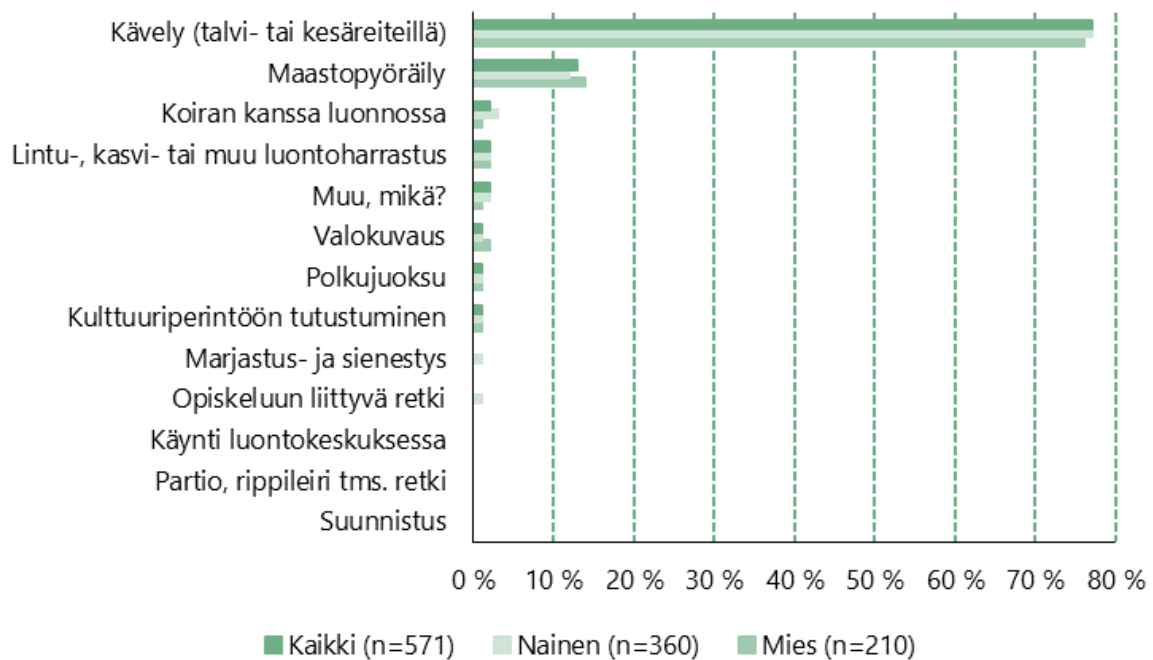
Harrastusten lukumäärä käyntiä kohden kesäkaudella.

Harrastusten lukumäärä	Mies kpl	Mies %	Nainen kpl	Nainen %	Kaikki kpl	Kaikki %
1-3	205	89	315	82	521	85
4-6	26	11	67	17	93	15
7-9	0	0	2	1	2	0
Yhteensä	231	100	384	100	616	100

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston talvikävijöiden ylivoimaisesti tärkein harrastus oli maastohiihto (73 %). Huomattava osa kävijöistä siis sekä harrasti maastohiihtoa että myös arvotti maastohiihdon muita harrastuksia merkityksellisemmäksi. Kesäkävijöiden tärkein harrastus oli kävely (77 %), jota kävijät myös harrastivat ylivoimaisesti eniten. Pyöräily oli sekä talvella (8 %) että kesällä (13 %) kävijöiden toiseksi tärkein harrastusmuoto puistossa.

Vastaajien tärkein harrastus tällä käynnillä talvikaudella.

Vastaajien tärkein harrastus tällä käynnillä kesäkaudella.

Tarkasteltaessa Pallas–Yllästunturin kansallispuiston etelä- ja pohjoisosien kävijöiden harrastuksia erikseen selviää, että maastohiihtoa harrastetaan talvikaudella puiston eteläosissa (81 %) vielä enemmän kuin keskimäärin koko puiston alueella. 77 % eteläosien talvikävijöistä arvotti maastohiihdon tärkeimmäksi harrastukseksi kansallispuistokäynnillä. Myös talvipyöräilyä harrastettiin puiston eteläosassa enemmän kuin keskimäärin puistossa (16 %). 10 % puiston eteläosien talvikävijöistä arvotti talvipyöräilyn tärkeimmäksi harrastukseksi kansallispuistokäynnillään.

Harrastukset, joihin vastaajat osallistuivat tai aikoivat osallistua tällä käynnillään kansallispuiston eteläosissa talvikaudella.

Harrastus	Mies kpl	Mies %	Nainen kpl	Nainen %	Kaikki kpl	Kaikki %
Maastohiihto	294	83	297	78	597	81
Kävely (talvi- tai kesäreiteillä)	41	12	76	20	119	16
Talvipyöräily	59	17	56	15	117	16
Valokuvaus	46	13	69	18	115	16
Lumikenkäily	21	6	32	8	54	7
Käynti luontokeskuksessa	15	4	27	7	42	6
Koiran kanssa luonnossa	10	3	22	6	33	4
Vapaalasku	18	5	11	3	31	4
Lintu-, kasvi- tai muu luontoharrastus	11	3	15	4	26	4
Muu, mikä?	6	2	13	3	19	3
Kulttuuriperintöön tutustuminen	5	1	10	3	15	2
Maastopyöräily	7	2	1	0	9	1
Kalastus	3	1	2	1	6	1
Suunnistus	2	1	2	1	4	1
Polkujuoksu	2	1	2	1	4	1
Geokätköily	1	0	2	1	3	0
Opiskeluun liittyvä retki	-	-	2	1	2	0
Opastettu retki	1	0	-	-	1	0
Marjastus- ja sienestys	-	-	1	0	1	0
Yhteensä	353	-	380	-	739	-

Kansallispuiston pohjoisosien kesäkävijöistä jopa 98 % harrasti tai aikoi harrastaa kävelyä kansallispuistokäynnillään ja se oli käynnin tärkein harrastus 84 %:lle pohjoisosien kesäkävijöistä. Pyöräilyä harrasti tai aikoi harrastaa vain 4 % ja polkujuoksua 2 % puiston pohjoisosien kesäkävijöistä. Myös valokuvaus oli kansallispuiston pohjoisosissa (43 %) selvästi suositumpi harrastus kuin kansallispuiston eteläosissa (16 %).

Harrastukset, joihin vastaajat osallistuivat tai aikoivat osallistua tällä käynnillään kansallispuiston pohjoisosissa kesäkaudella.

Harrastus	Mies kpl	Mies %	Nainen kpl	Nainen %	Kaikki kpl	Kaikki %
Kävely (talvi- tai kesäreiteillä)	96	99	156	98	252	98
Valokuvaus	34	35	75	47	109	43
Käynti luontokeskuksessa	24	25	49	31	73	29
Lintu-, kasvi- tai muu luontoharrastus	17	18	20	13	37	14
Koiran kanssa luonnossa	11	11	23	14	34	13
Kulttuuriperintöön tutustuminen	11	11	15	9	26	10
Muu, mikä?	7	7	11	7	18	7
Marjastus- ja sienestys	5	5	11	7	16	6
Maastopyöräily	5	5	5	3	10	4
Kalastus	2	2	4	3	6	2
Geokätköily	2	2	3	2	5	2
Polkujuoksu	2	2	2	1	4	2
Suunnistus	2	2	2	1	4	2
Partio, rippileiri tms. retki	1	1	2	1	3	1
Opiskeluun liittyvä retki	-	-	1	1	1	0
Opastettu retki	-	-	1	1	1	0
Yhteensä	97	-	159	-	256	-

3.2.3 Liikkumistapa ja kuljettu matka

Kävijätutkimuksessa kysyttiin, kuinka pitkän matkan vastaaja liikkui tai aikoi liikkua kyseisellä käynnillään Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa. Ongelmalliseksi vastausten tulkinnaassa osoittautui se, että osa vastaajista oli ilmoittanut kilometriarvion koko alueella oleskelunsa ajalta käynnissä olevan retken sijaan. Ilmoitettuja kilometrimääriä arvioitiin sekä vastaajan kansallispuistokäynnin keston että vastaajan alueella oleskelun keston mukaan. Mikäli arvioitiin vastaajan kirjanneen vastaukseksi kilometrit koko alueella oleskelunsa ajalta, kilometrimäärä jaettiin ilmoitettujen kansallispuistokäyntien lukumäärällä tai alueella oleskelun kestolla.

Tutkimusaikana Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa liikutettiin omin voimin keskimäärin 15 km käyntikertaa kohden. Vastaajista 48 % liikkui hiihtäen ja keskimääräinen hiihtomatka oli 20 km. Patikoiden oli liikkunut 43 % vastaajista matkan ollessa keskimäärin 10 km. Kolmanneksi useimmin (15 %) vastaaja oli liikkunut pyöräillen keskimäärin 20 km käyntikertaa kohden. Kävijä on voinut ilmoittaa liikkuneensa useammalla tavalla. Kävijöiden keskimääräisiä kuljettuja kilometrejä tarkastellaan tässä mediaanin avulla, sillä muutamien kävijöiden pitkät kuljetut matkat vinouttavat keskiarvoa ja suurentavat keskihajontaa. Tällöin mediaani on informatiivisempi ja luotettavampi keskiluku vastausten tarkasteluun.

Yhdistämällä kerätyn tiedon kuljetusta matkasta ja Pallas–Yllästunturin kansallispuiston käyntimäärätiedon voidaan arvioida, kuinka paljon kansallispuistossa kuljettiin keskimäärin vuodessa. Vuonna 2021 Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa kuljettiin noin 11 miljoonaa kilometriä omin voimin. Tieto on määritelty vuoden 2021 kävijämäärän (699 170 käyntiä) sekä tutkimuksessa selvinneiden kuljettujen matkojen mediaanien mukaan.

Omin voimin kuljettu matka (km) eri liikkumistavoittain Pallas–Yllästunturin kansallispuistokäynnillä. Vastaaja on voinut liikkua useammalla eri tavalla. Viimeisen sarakkeen arvo on laskettu käyttäen puiston vuoden 2021 käyntimäärää (699 170 käyntiä) ja vastanneiden ilmoittamien kuljettujen matkojen mediaaneja.

Liikkumistapa	n	Keskiarvo	Keskihaj.	Prosentti-pisteet, min	Prosentti-pisteet, 25 %	Prosentti-pisteet, med	Prosentti-pisteet, 75 %	Prosentti-pisteet, max	Kuljettu matka, km/v
Patikoiden	632	15,4	17,38	0	5	10	15	125	2 655 698
Pyöräillen	222	20,2	13,70	0	10	20	30	80	1 865 712
Hiihtäen	693	22,6	13,92	1	15	20	30	100	5 824 048
Lumikenkäillen	78	5,7	5,16	0	3	5	6	30	163 880
Muuten, miten?	39	12,2	10,79	0	4	10	15	50	163 880
Yhteensä	1 457	18,5	15,6	-	-	15,0	-	-	10 673 218

3.2.4 Käynnin kesto, toistuvuus ja kävijävuorokaudet

Valtaosa kävijätutkimuksen vastaajista (85 %) oli Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa päiväretkellä. Päiväkävijöiden yleisin vastaus käynnin kestosta oli 4 tuntia. Pisimmillään päiväkäynti kesti 12 tuntia ja lyhimmillään tunnin. Vastaajista 15 % yöpyi kansallispuistossa ja käynnin kesto oli tällöin keskimäärin 3 vuorokautta. Enimmillään kansallispuistossa yövyttiin 7 vuorokautta.

Kansallispuiston pohjoisosissa yövyttiin useammin kuin eteläosissa. Jopa 44 % kansallispuiston pohjoisosien kävijöistä ilmoitti yöpyneensä kansallispuiston alueella, kun eteläosissa yöpyjiä oli kymmenen kertaa vähemmän, vain 4 % vastaajista. Kesäkaudella yli puolet (51 %) pohjoisosien kävijöistä ilmoitti yöpyneensä kansallispuistossa. Puiston alueella yövyttiin kesäkaudella huomattavasti useammin kuin talvikaudella. Kesäkävijöistä 26 % yöpyi kansallispuistossa ja talvikävijöissä yöpyjiä oli vain 6 %.

Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus, käynnin kesto (päiväkävijöillä h, yöpyjillä vrk) sekä kävijävuorokaudet vuoden 2021 käyntimäärällä (699 170 käyntiä) Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto, keskiarvo	Käynnin kesto, mediaani	Käynnin kesto, moodi	Käynnin kesto, min	Käynnin kesto, max	Kokonaisviipymä, kävijävuorokausia
Päiväkävijät	1 096	85	4,0	4	4	1	12	99 905
Päiväkävijät, miehet	472	43	4,1	-	-	1	12	-
Päiväkävijät, naiset	617	56	3,9	-	-	1	12	-
Yöpyjät	188	15	3,2	3	4	1	7	323 154
Yöpyjät, miehet	77	41	3,0	-	-	1	7	-
Yöpyjät, naiset	111	59	3,3	-	-	1	7	-
Yhteensä	1 284	-	-	-	-	-	-	423 059

Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto (päiväkävijöillä h, yöpyjillä vrk) kansallispuistossa a) talvikaudella, b) kesäkaudella, c) eteläosissa, d) pohjoisosissa, e) eteläosissa talvikaudella sekä f) pohjoisosissa kesäkaudella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto, keskiarvo	Käynnin kesto, mediaani	Käynnin kesto, moodi	Käynnin kesto, min	Käynnin kesto, max
a) Talvikävijät yhteensä	742	-	-	-	-	-	-
a) Päiväkävijät talvikaudella	697	94	4,0	4	4	1	12
a) Yöpyjät talvikaudella	45	6	3,3	3	4	1	7
b) Kesäkävijät yhteensä	542	-	-	-	-	-	-
b) Päiväkävijät kesäkaudella	399	74	4,1	4	4	1	12
b) Yöpyjät kesäkaudella	143	26	3,1	3	4	1	7
c) Eteläosan kävijät yhteensä	931	-	-	-	-	-	-
c) Päiväkävijät puiston eteläosassa	897	96	3,9	4	4	1	12
c) Yöpyjät puiston eteläosassa	34	4	2,2	2	1	1	7
d) Pohjoisosan kävijät yhteensä	353	-	-	-	-	-	-
d) Päiväkävijät puiston pohjoisosassa	199	56	4,4	4	4	1	12
d) Yöpyjät puiston pohjoisosassa	154	44	3,4	4	4	1	7
e) Eteläosan talvikävijät yhteensä	620	-	-	-	-	-	-
e) Päiväkävijät puiston eteläosassa talvikaudella	612	99	3,8	4	4	1	12
e) Yöpyjät puiston eteläosassa talvikaudella	8	1	1,9	2	1	1	4
f) Pohjoisosan kesäkävijät yhteensä	231	-	-	-	-	-	-
f) Päiväkävijät puiston pohjoisosassa kesäkaudella	114	49	4,2	4	4	1	12
f) Yöpyjät puiston pohjoisosassa kesäkaudella	117	51	3,3	4	4	1	7

Kansallispuiston alueella yövyttiin tyypillisimmin omassa majoitteessa (147 vastaajaa) keskimäärin 2 yötä käynnin aikana. Toiseksi suosituin yöpymispaikka oli autiotupa, jossa yöpyi 63 vastaajaa keskimäärin yhden yön. Varaustupia oli käyttänyt 49 vastaajaa, ja niissä yövyttiin keskimäärin 2 yötä käynnin aikana. Kodassa tai laavussa yöpyi 28 vastaajaa, keskimäärin yhden yön käynnin aikana. Muualla kuin edellä mainituissa yöpyi 39 vastaajaa. Yleisimpiä muita majoitusmuotoja edustivat kansallispuiston rajojen sisäpuolella sijaitseva Lapland Hotel Pallas sekä asuntoauto tai -vaunu. Vastausten tulkinnessa käytetään mediaania.

Vastaajien yöpymisten kesto (vrk) kansallispuistossa yöpymistavoittain, n = 216.

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keskij.	Prosentti-pisteet, min	Prosentti-pisteet, 25 %	Prosentti-pisteet, med	Prosentti-pisteet, 75 %	Prosentti-pisteet, max
Autiotuvassa	63	1,7	1,70	0	1	1	2	10
Varaustuvassa	49	2,0	1,70	0	0	2	3	7
Omassa majoitteessa (laavu, telta tms.)	147	2,3	1,63	0	1	2	3	7
Kodassa tai laavussa	28	0,7	0,76	0	0	1	1	2
Muualla, missä?	39	2,2	2,18	0	0	2	3	7

Kansallispuiston lähialueella eli Kittilän, Kolarin, Muonion ja Enontekiön Hetan alueella yöpyi 1 414 vastaajaa ja yöpymisten yleisin kesto oli 7 yötä. Kansallispuiston lähialueella yövyttiin yleisimmin vuokramökissä (646 vastausta), jossa vastaajat viipyivät keskimäärin 7 yötä. Myös oma mökki (209 vastausta) ja hotelli (166 vastausta) olivat suosittuja yöpymispaikkoja. Omassa mökissä viivytettiin keskimäärin 7 yötä ja hotellissa keskimäärin 3 yötä. Vastausten tulkinnessa tulee huomioida se, että moni vastaaja oli yöpynyt useammassa eri majoitusmuodossa ja sekä kansallispuistossa että sen lähialueella.

Lähialueella asuvia vastaajia ohjeistettiin ohittamaan kysymys käynnin kestosta lähialueella, jolloin käynnin kokonaiskeston tulos ottaa huomioon ainoastaan lähialueen ulkopuolella asuvat vastaajat ja kuvaa siten matkailijoiksi luokiteltavien henkilöiden viipymää.

Matkailijoiden (124 278 henkilöä) käynnin kesto (päiväkävijöillä h, yöpyjillä vrk) sekä kävijävuorokaudet puistossa ja sen lähialueella (laskettu vuoden 2021 käyntimäärällä = 699 170 käyntiä).

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto, keskiarvo	Käynnin kesto, mediaani	Käynnin kesto, moodi	Käynnin kesto, min	Käynnin kesto, max	Kokonaisviipymä, kävijävuorokausia
Päiväkävijät	21	1	6,3	5	4	1	12	476
Päiväkävijät, miehet	9	43	7,1	-	-	1	12	-
Päiväkävijät, naiset	12	57	5,7	-	-	3	10	-
Yöpyjät	1 414	99	7,9	7	7	1	100	971 414
Yöpyjät, miehet	610	43	8,2	-	-	1	100	-
Yöpyjät, naiset	796	56	7,7	-	-	1	100	-
Yhteensä	1 435	-	-	-	-	-	-	971 891

Vastaajien yöpymisten kesto (vrk) kansallispuiston lähialueella yöpymistavoittain, n = 1 264.

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keskij.	Prosentti-pisteet, min	Prosentti-pisteet, 25 %	Prosentti-pisteet, med	Prosentti-pisteet, 75 %	Prosentti-pisteet, max
Hotellissa	166	4,0	3,35	0	1	3	6	21
Vuokramökissä	646	7,1	3,51	0	6	7	7	35
Lomaosakkeessa	122	7,2	3,13	0	6	7	7	22
Omassa mökissä	209	11,0	13,36	0	6	7	12	100
Asuntoautossa tai -vaunussa	65	5,9	11,68	0	2	3	6	88
Omassa majoitteessa (laavu, telta tms.)	33	2,2	2,72	0	1	1	2	12
Ystävän tai sukulaisen luona	68	5,9	3,63	0	3	6	7	21
Muulla, missä?	28	5,9	3,85	0	3	6	7	15

Kävijätutkimukseen osallistuneista ainoastaan 18 % oli ensimmäistä kertaa Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa, kun taas 82 % oli käynyt puistossa aiemmin. Puiston pohjoisosa oli vetovoimaisempi uusien kävijöiden keskuudessa: 30 % pohjoisosien kävijöistä oli kansallispuistossa ensimmäistä kertaa. Sen sijaan puiston eteläosien kävijöistä 86 % oli käynyt kansallispuistossa aiemminkin.

Käynnin toistuvuus Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Käynnin toistuvuus	Mies kpl	Mies %	Nainen kpl	Nainen %	Kaikki kpl	Kaikki %
Ensikertaa alueella	107	18	150	19	257	18
Käynyt aikaisemmin	496	82	649	81	1 149	82
Yhteensä	603	100	799	100	1 406	100

Käynnin toistuvuus Pallas–Yllästunturin kansallispuiston eteläosissa sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Käynnin toistuvuus	Mies kpl	Mies %	Nainen kpl	Nainen %	Kaikki kpl	Kaikki %
Ensikertaa alueella	60	13	83	15	143	14
Käynyt aikaisemmin	396	87	486	85	885	86
Yhteensä	456	100	569	100	1 028	100

Käynnin toistuvuus Pallas–Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosissa sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Käynnin toistuvuus	Mies kpl	Mies %	Nainen kpl	Nainen %	Kaikki kpl	Kaikki %
Ensikertaa alueella	47	32	67	29	114	30
Käynyt aikaisemmin	100	68	163	71	264	70
Yhteensä	147	100	230	100	378	100

Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa aiemmin vierailleet olivat käyneet siellä viimeisten viiden vuoden aikana keskimäärin 5 kertaa. Kansallispuistokäyntien toistuvuus kertoo omalta osaltaan puiston vetovoimaisuudesta ja kävijätyytyväisyydestä. Kansallispuistossa oli käyty ensimmäisen kerran keskimäärin 23 vuotta sitten ja viimeisimmän kerran kaksi vuotta sitten. Tarkastelussa käytetään mediaania, sillä äärihavainnot (ensimmäinen käynti 66 vuotta sitten) saattavat vääristää keskiarvoja.

Aikaisempien käyntikertojen määrä.

Aikaisemmat käyntikerrat	n	Keski-arvo	Keskij.	Prosentti-pisteet, min	Prosentti-pisteet, 25 %	Prosentti-pisteet, med	Prosentti-pisteet, 75 %	Prosentti-pisteet, max
Käynnit viimeisen viiden vuoden aikana	1 149	14,0	38,97	0	3	5	10	500

Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa aiemmin vierailleiden ensimmäisen ja viimeisimmän käynnin ajoittuminen.

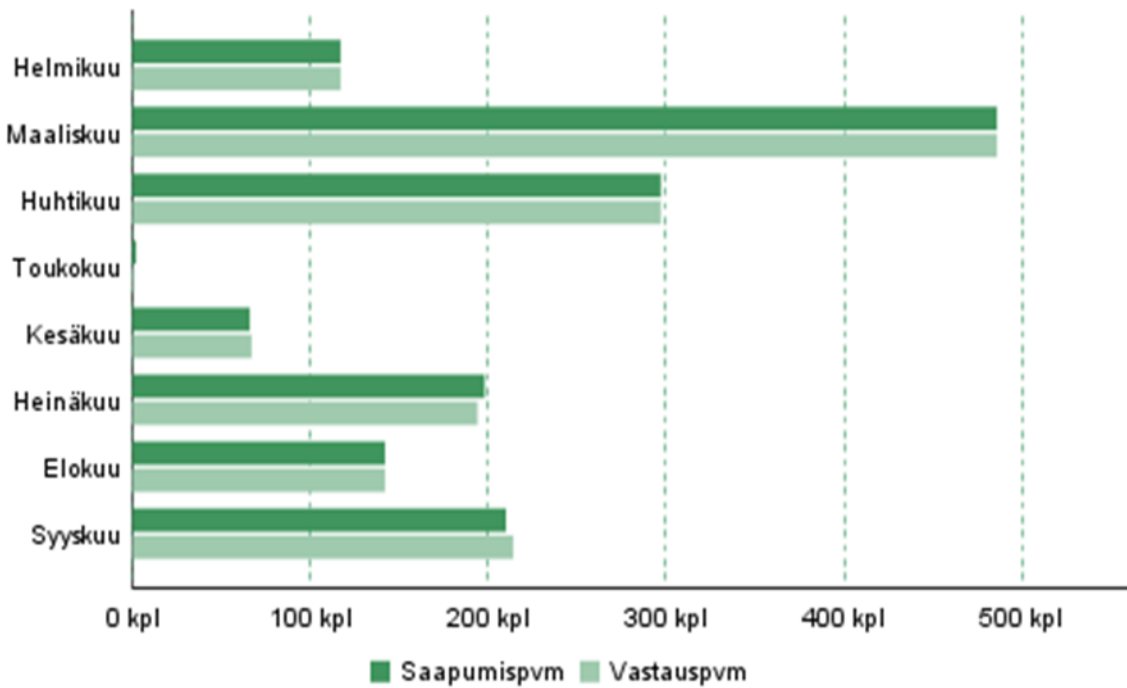
-	Vuonna	Vuotta sitten
Ensimmäisen kerran käynyt	1997	23
Viimeksi käynyt	2018	2

3.2.5 Saapuminen alueelle

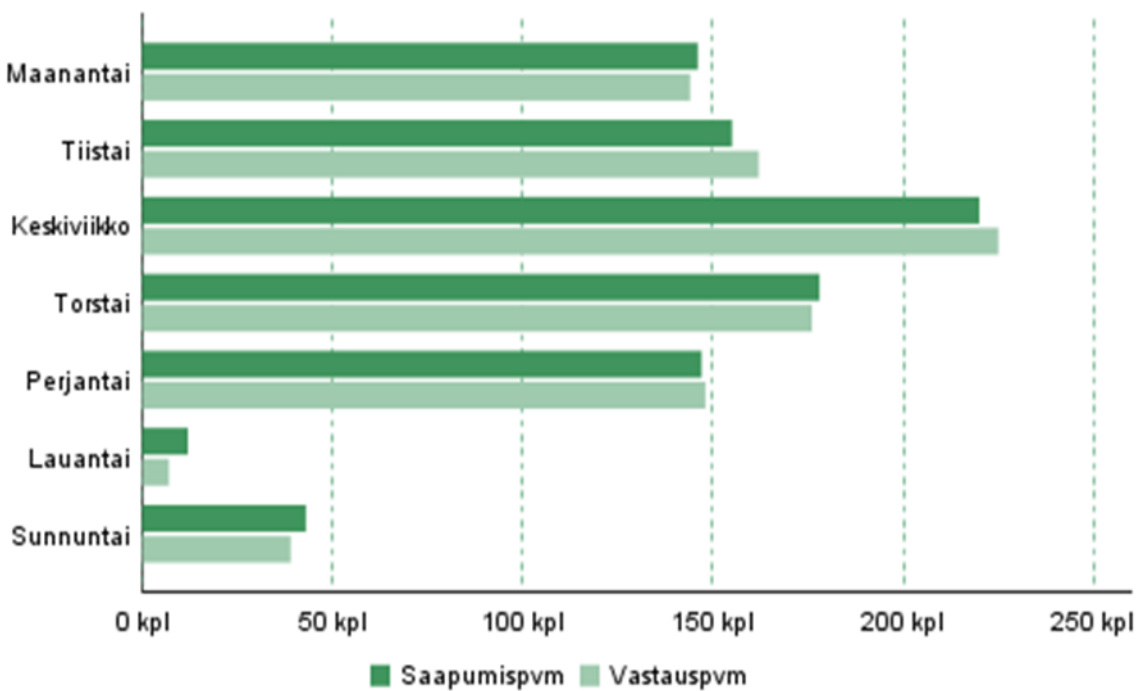
Kävijätutkimuksessa kartoitettiin myös sitä, milloin kävijät tyypillisimmin saapuivat kansallispuistoon kuukauden, viikonpäivän ja kellonajan tarkkuudella. Tuloksia tarkastellessa on kuitenkin huomioitava, että ne ovat suoraan verrannollisia aineistonkeruuajankohtiin: ajankohdat, joina vastauksia kerättiin aktiivisimmin, näyttäytyvät siis suosituimpina. Aineistonkeruu oli kuitenkin suhteutettu kansallispuistomatkailun kausivaihteluihin, joten näitä tuloksia voi pitää suuntaa antavina.

Kävijätutkimukseen vastanneista 32 % saapui kansallispuistoon maaliskuussa, joka oli kävijätutkimuksen mukaan suosituin yksittäinen kuukausi. Toiseksi suosituin kuukausi oli huhtikuu, jolloin puistoon saapui 20 % vastaajista. Seuraavaksi suosituimmat kuukaudet olivat syyskuu (14 %) ja heinäkuu (13 %).

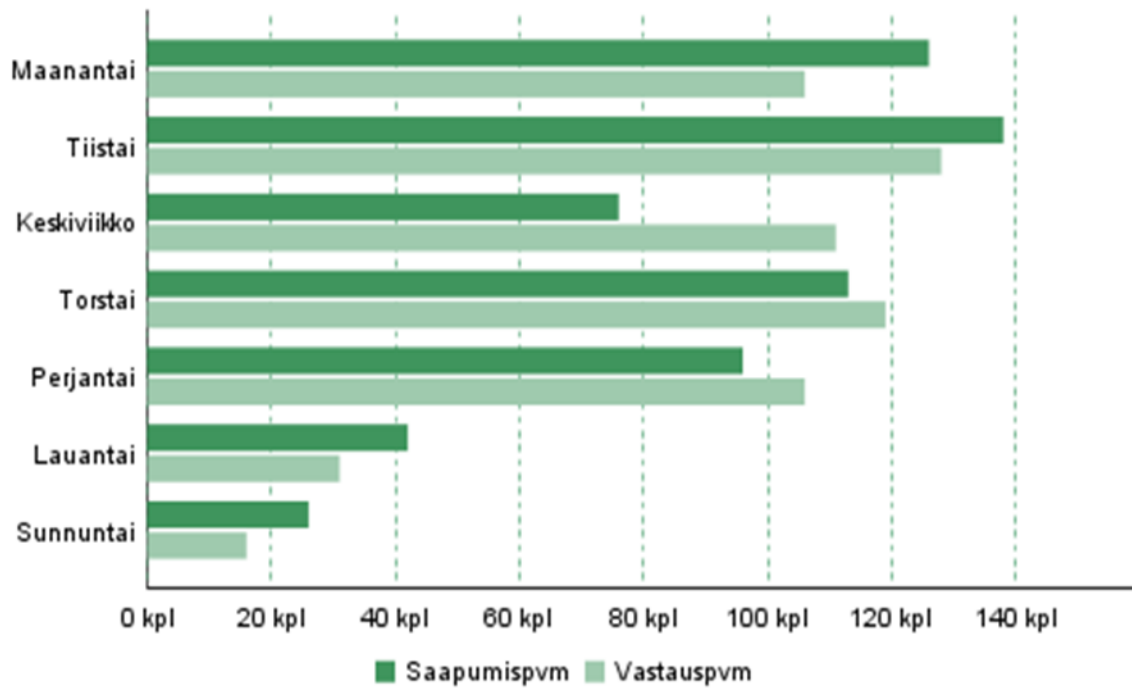
Yleisimmät saapumispäivät kansallispuistoon olivat tiistai, keskiviikko ja torstai (kukin 19 %). Talvikaudella yleisin saapumispäivä oli keskiviikko (25 %). Kesäkauden vastauksista ei sen sijaan nouse yhtä yleisintä saapumispäivää, vaan kävijät saapuivat kansallispuistoon yleisimmin arkipäivinä. Tulosten tarkastelussa on huomioitava, että aineistonkeruu suoritettiin pääosin arkipäivinä, jolloin saapumisajankohdan tulokset heijastavat ennemminkin aineistonkeruuta kuin todellista saapumisaikaa. Kesäkauden kävijöiden joukossa on prosentuaalisesti enemmän puistossa yöpyjiä, jolloin kesäkävijöiden vastaukset mahdollisesti edustavat paremmin todellisia saapumisajankohtia. Näidenkin tulosten tarkastelussa on kuitenkin huomioitava aineistonkeruupäivän vaikutus. Metsähallituksen kävijälaskennan mukaan Pallas–Yllästunturin kansallispuiston vilkkaimmat kävijäkuukaudet vuonna 2021 olivat maaliskuu ja heinäkuu.

Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen kuukausittain.

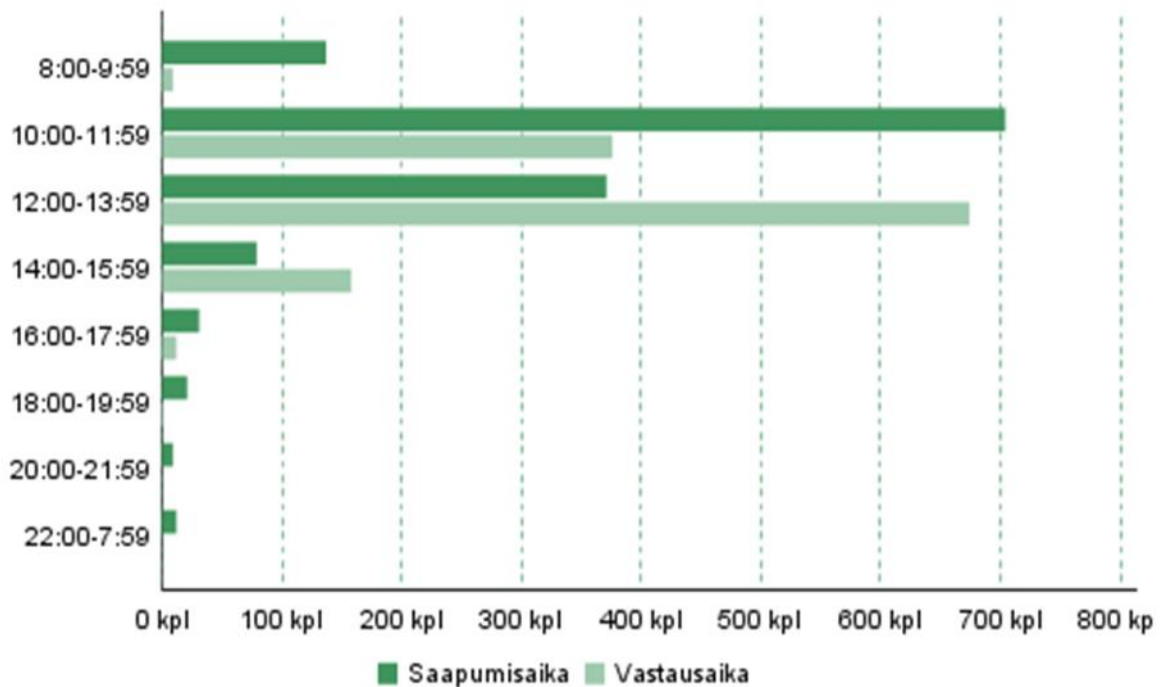

Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen talvikaudella viikonpäivittäin.

Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen kesäkaudella viikonpäivittäin.

Suosituin saapumisajankohta kansallispuistoon oli aamupäivällä klo 10–12 (52 % vastaajista). Myös iltapäivä klo 12–14 oli suosittu saapumisaika (27 % vastaajista).

Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen vuorokauden ajan mukaan.

84 % vastaajista oli saapunut kansallispuistoon henkilöautolla. Seuraavaksi käytetyin kulkuneuvo oli juna (16 %). Linja-autoa, asuntoautoa tai henkilöauton ja asuntovaunun yhdistelmää tai lentokonetta oli käytetty matkalla kotoa kansallispuistoon kutakin 4–5 %:ssa vastauksista.

Kaikki kulkuneuvot, joita vastaajat käyttivät matkallaan kotoaan Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon. Matkaan on voitu käyttää useampaa kulkuneuvoa. Vastanneita yhteensä 1 510.

Kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	1 270	84
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	83	5
Linja-auto	62	4
Tilausbussi (ryhmämatka)	7	0
Juna	236	16
Lentokone	57	4
Moottoripyörä	1	0
Taksi	19	1
Lihavoimin (kävelen, hiihtäen, pyöräillen jne.)	59	4
Jokin muu, mikä?	10	1

Muu kulkutapa tai -neuvo, joita vastaajat käyttivät matkallaan kotoaan Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon.

Kulkuneuvo muu	Kpl
Kuorma-auto	1
Laiva Ahvenanmaalta	1
Metro	1
Moottorikelkka	1
Raitiovaunu	2
Venekuljetus	4
Yhteensä	10

3.2.6 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset

Kävijöiden rahankäytön ja sen paikallistaloudellisten vaikutuksen arvioimiseksi vastaajia pyydettiin arvioimaan kulut, jotka liittyivät tähän käyntiin Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa ja sen lähialueella. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskenta perustuu vuoden 2021 käyntimäärään, joka oli Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa 699 170.

Paikallistaloudellisten vaikutusten arvioinnissa käytettyjä käsitteitä

- **Käyntimäärä:** Vuotuinen Metsähallituksen tietoihin perustuva käyntien määrä kohteessa.
- **Kävijätutkimus:** Metsähallituksen kohteissa toteutettu vakioitu kävijätutkimus, joka toistetaan n. 5 vuoden välein.
- **Alueluokitus:** Vaikutuslaskennan avuksi luotu neliportainen kohteiden lähialueiden asukastiheyttä ja matkailuluonnetta kuvaava luokitus.
- **Lähialue:** Kohteelle määritelty sijainti- ja lähikunnat käsittävä alue.
- **Kokonaistulovaikutukset:** Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset tulovaikutukset.
- **Kokonaistyöllisyysvaikutukset:** Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset henkilötyövuodet.
- **Välittömät vaikutukset:** Kävijöiden rahankäytöstä aiheutuvat välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset lähialueen yrityksissä.
- **Välilliset vaikutukset:** Välittömät vaikutukset kertautuvat välillisiksi vaikutuksiksi, kun välitöntä tuloa saavat yritykset ostavat muilta alueen yrityksiltä tuotteita ja palveluita sekä maksavat tuloa työntekijöille, jotka käyttävät tulonsa tuotteiden ja palveluksien ostoon alueella. Osa välillisistä vaikutuksista vuotaa alueen ulkopuolelle.
- **Kotimaiset matkailijat:** Kohteen lähialueen ulkopuolelta Suomesta tulevat kävijät.
- **Paikalliset kävijät:** Kohteen lähialueella asuvat kävijät.
- **Majoittujat:** Kohteella tai sen lähialueella majoittuvat kävijät.
- **Päiväkävijät:** Kävijät, jotka eivät majoitu kohteella eivätkä sen lähialueella.

Kävijät arvioivat kuluttaneensa käynnillään Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa ja sen lähialueella (= Tunturi-Lapin matkailualue) keskimäärin 114 euroa. Eniten kuluttivat kotimaiset päiväkävijät, jotka eivät yövy kansallispuistossa tai sen lähialueella. Heidän keskimääräisenä kansallispuistokäynnillä oli 337 euroa, sisältäen alueelle ja alueelta liikkumisesta syntyvät kustannukset. Kotimaiset majoittajat käyttivät keskimäärin huomattavasti vähemmän rahaa, ja heidän keskimääräisenä kansallispuistokäynnillä oli 108 euroa. Vähiten rahaa kansallispuistokäynnillään kuluttivat lähialueen asukkaat, keskimäärin vain 33 euroa / käynti. Ulkomaalaisia matkailijoita oli aineistossa vain 16, joten heidän rahankäyttöään ei ole mielekästä tarkastella tarkemmin.

Vastaajat käyttivät käynnillään eniten rahaa majoittumiseen sekä ruoka- ja vähittäiskauppaostoksiin. Vähiten rahaa käytettiin paikallisliikenteeseen ja ohjelmapalveluihin.

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset olivat vuoden 2021 käyntimäärällä (699 170 käyntiä) laskettuna noin 83,5 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin 646 henkilötyövuotta.

Kokonaistulovaikutuksista noin 60 % eli noin 50,1 miljoonaa euroa muodostui niiden kävijöiden rahankäytöstä, jotka olivat maininneet Pallas–Yllästunturin kansallispuiston matkansa ainoaksi tai tärkeimmäksi kohteekseen. Heidän kokonaistyöllisyysvaikutuksensa oli 387 henkilötyövuotta. Nämä luvut voidaan tulkita Pallas–Yllästunturin kansallispuiston vähimmäisvaikutuksiksi paikallistalouteen vuonna 2021. Vastaavasti 37 % kokonaistulovaikutuksista eli noin 31 miljoonaa euroa muodostui niiden kävijöiden rahankäytöstä, jotka olivat maininneet Pallas–Yllästunturin kansallispuiston yhdeksi matkansa ennalta suunnitelluksi kohteeksi. Heidän työllisyysvaikutuksensa oli 238 henkilötyövuotta. Kävijöiden, joille Pallas–Yllästunturin kansallispuisto oli ennalta suunnitteleman kohde, kokonaistulovaikutukset ja työllisyysvaikutukset olivat pienimmät, noin 3 miljoonaa euroa ja 22 henkilötyövuotta.

Menolajeista eniten tulovaikutuksia tuotti majoittuminen: tarkasteltaessa kansallispuistokäyntien välittömiä tulo- ja työllisyysvaikutuksia, majoituspalveluiden osuus on yli 60 %. Eniten tulovaikutuksia oli kotimaisilla matkailijoilla, joiden rahankäyttö kattoi lähes 99 % kokonaistulovaikutuksista.

Keskimääräinen rahankäyttö käyntikertaa kohden vuonna 2021 Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa.

Kävijäryhmä	Kaikki	Majoittajat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät, n	1 490	1 397	92
Keskimääräinen kulutus (€)	114	107	216
Kotimaiset matkailijat, n	1 427	1 370	56
Keskimääräinen kulutus (€)	118	108	337
Ulkomaiset matkailijat, n	16	15	1
Keskimääräinen kulutus (€)	52	55	.*
Lähialueen asukkaat, n	37	3	34
Keskimääräinen kulutus (€)	33	.*	29

* havaintojen määrä (n) < 10, jolloin rahankäyttöä ei arvion epäluotettavuuden vuoksi ilmoiteta

Keskimääräinen rahankäyttö kävijää kohden vuonna 2021 Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa.

Kävijäryhmä	Kaikki	Majoittajat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät, n	1 490	1 397	92
Keskimääräinen kulutus (€)	401	413	216
Kotimaiset matkailijat, n	1 427	1 370	56
Keskimääräinen kulutus (€)	414	417	337
Ulkomaiset matkailijat, n	16	15	1
Keskimääräinen kulutus (€)	115	123	_*
Lähialueen asukkaat, n	37	3	34
Keskimääräinen kulutus (€)	34	_*	29

* havaintojen määrä (n) < 10, jolloin rahankäyttöä ei arvion epäluotettavuuden vuoksi ilmoiteta

Kävijöiden rahankäyttö käyntikertaa kohden menolajeittain ja paikallistaloudelliset vaikutukset vuonna 2021 Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa. n = 1 490.

Menolaji	Keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	% tulo-vaikutuksista	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	14,29	290 125	1	4
Paikallisliikenne ²	2,02	1 284 895	2	12
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	24,29	4 867 832	9	66
Kahvila ja ravintola	12,26	7 518 671	14	75
Majoittuminen	52,13	33 134 720	63	330
Ohjelmapalvelut ³	2,12	1 349 327	3	14
Muut menot ⁴	7,38	4 159 934	8	44
Välittömät vaikutukset yhteensä	-	52 605 504	100	544
Välilliset vaikutukset	-	30 890 291	-	101
Kokonaisvaikutukset	-	83 495 795	-	646

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat.

Palveluja käyttäneiden keskimääräinen rahankäyttö (euroja, sis. ALV) vuonna 2021 Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa.

Menolaji	Kaikki: Keski- määräinen rahankäyttö	Kaikki: Palveluita käyttäneet, n	Majoittujat: Keski- määräinen rahankäyttö	Majoittujat: Palveluita käyttäneet, n	Päiväkävijät: Keski- määräinen rahankäyttö	Päiväkävijät: Palveluita käyttäneet, n	Ulkomaalaiset kävijät: Keski- määräinen rahankäyttö	Ulkomaalaiset kävijät: Palveluita käyttäneet, n	Kotimaan mat- kailijat: Keski- määräinen rahankäyttö	Kotimaan mat- kailijat: Palveluita käyttäneet, n
Huoltamo-ostokset ¹	22,82	933	21,24	905	69,32	27	21,10	7	22,79	915
Paikallisliikenne ²	19,69	153	19,78	151	12,75	2	100,00	1	19,31	150
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	31,09	1 164	26,81	1 129	165,24	34	19,44	6	31,04	1 147
Kahvila ja ravintola	16,97	1 076	15,67	1 045	57,97	30	27,67	5	16,84	1 062
Majoittuminen	86,98	893	78,50	870	407,54	23	45,73	4	86,85	882
Ohjelmapalvelut ³	19,89	159	19,49	155	35,44	4	20,83	2	19,97	155
Muut menot ⁴	23,29	472	21,67	457	72,57	15	33,78	3	23,23	463
Yhteensä	220,73	1 252	203,16	1 211	820,83	40	268,55	8	220,01	1 230

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

Kävijöiden tulo- ja työllisyysvaikutukset kohteen tärkeyden mukaan vuonna 2021 Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa.

Menolaji	Tärkein kohde n = 968 Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Tärkein kohde n = 968 Työllisyys- vaikutus (htv)	Yksi monista kohteista n = 479 Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Yksi monista kohteista n = 479 Työllisyys- vaikutus (htv)	Ennalta suunnit- telematon kohde n = 36 Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Ennalta suunnit- telematon kohde n = 36 Työllisyys- vaikutus (htv)	Yhteensä n = 1 483 Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Yhteensä n = 1 483 Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	155 090	2,1	128 595	1,7	6 680	0,1	290 365	3,9
Paikallisliikenne ²	1 146 809	10,4	144 151	1,3	0	0,0	1 290 960	11,7
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	2 756 057	37,1	1 940 158	26,1	183 105	2,5	4 879 320	65,7
Kahvila ja ravintola	4 314 678	43,0	2 880 735	28,7	324 523	3,2	7 519 936	74,9
Majoittuminen	20 725 082	206,4	11 594 688	115,5	856 693	8,5	33 176 464	330,4
Ohjelmapalvelut ³	396 126	4,2	894 711	9,5	64 859	0,7	1 355 696	14,5
Muut menot ⁴	2 176 702	22,9	1 699 249	17,9	294 112	3,1	4 170 063	44,0
Välittömät vaikutukset yhteensä	31 670 544	326	19 282 288	201	1 729 971	18	52 682 804	545
Välilliset vaikutukset	18 468 651	61	11 424 646	37	1 046 899	3	30 940 195	102
Kokonaisvaikutukset⁵	50 139 195	387	30 706 934	238	2 776 870	22	83 622 999	647

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmentteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon – tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Paikallistaloudelliset vaikutukset matkailijaryhmittäin vuonna 2021 Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa.

Menolaji	Kotimaan matkailijat n = 1 427 Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Kotimaan matkailijat n = 1 427 Työllisyys- vaikutus (htv)	Ulkomaiset matkailijat n = 16 Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Ulkomaiset matkailijat n = 16 Työllisyys- vaikutus (htv)	Lähialueen asukkaat n = 37 Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Lähialueen asukkaat n = 37 Työllisyys- vaikutus (htv)	Yhteensä n = 1 480 Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Yhteensä n = 1 480 Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	285 969	3,9	2 025	0,0	1 276	0,0	289 270	3,9
Paikallisliikenne ²	1 243 884	11,3	42 950	0,4	0	0,0	1 286 834	11,7
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	4 821 984	65,0	15 801	0,2	37 109	0,5	4 874 894	65,7
Kahvila ja ravintola	7 410 461	73,8	57 329	0,6	47 659	0,5	7 515 449	74,9
Majoittuminen	32 898 954	327,7	78 562	0,8	272 731	2,7	33 250 248	331,2
Ohjelmapalvelut ³	1 329 381	14,2	17 896	0,2	8 590	0,1	1 355 867	14,5
Muut menot ⁴	4 097 279	43,2	38 609	0,4	32 386	0,3	4 168 273	43,9
Välittömät vaikutukset yhteensä	52 087 912	539	253 172	3	399 750	4	52 740 834	546
Välilliset vaikutukset	30 573 475	100	161 648	1	231 565	1	30 966 689	102
Kokonaisvaikutukset⁵	82 661 387	639	414 820	3	631 315	5	83 707 522	647

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon – tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Majoittujien ja päiväkävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset vuonna 2021 Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa.

Menolaji	Päiväkävijät n = 92 Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Päiväkävijät n = 92 Työllisyys- vaikutus (htv)	Majoittujat n = 1 397 Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Majoittujat n = 1 397 Työllisyys- vaikutus (htv)	Yhteensä n = 1 489 Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Yhteensä n = 1 489 Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	25 516	0,3	262 077	3,5	287 593	3,9
Paikallisliikenne ²	10 886	0,1	1 274 872	11,6	1 285 758	11,7
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	756 304	10,2	4 074 412	54,9	4 830 716	65,1
Kahvila ja ravintola	716 333	7,1	6 745 599	67,2	7 461 932	74,3
Majoittuminen	4 001 561	39,9	29 155 412	290,4	33 156 973	330,2
Ohjelmapalvelut ³	60 513	0,6	1 289 720	13,8	1 350 233	14,4
Muut menot ⁴	412 218	4,3	3 750 509	39,5	4 162 728	43,9
Välittömät vaikutukset yhteensä	5 983 333	63	46 552 601	481	52 535 934	543
Välilliset vaikutukset	3 525 848	12	27 312 966	90	30 838 813	101
Kokonaisvaikutukset⁵	9 509 180	74	73 865 566	571	83 374 747	645

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon – tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Yhteenveto kävijöiden vuotuisen rahankäytön vaikutuksista

- Paikallistaloudelliset vaikutukset eivät kuvaa kohteen kokonaisarvoa, vaan ainoastaan kävijöiden rahankäytöstä kohteeseen ja lähialueelle syntyviä välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ja niihin liittyviä työpaikkoja / vuosi.
- Kävijöiden rahankäyttö on selvitetty kävijätutkimuksen avulla ja yleistetty koskemaan koko käyntimäärää.
- Kokonaisvaikutusten laskentaa varten kansallispuistot on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Kullekin luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut. Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotostaulukoista 21 kansallispuistolle johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita.
- Tuloksista ei voida erottaa kohdealueen osuutta muista lähialueen matkailullisista vetovimatekijöistä. Kohdealueen minimimerkitystä paikallistaloudellisten vaikutusten tuottajana tarkastellaan alueen tärkeimmäksi matkakohteeksi ilmoittaneiden vastaajien avulla.

Tutkimusalue:	Pallas–Yllästunturin kansallispuisto
Käyntimäärä:	699 170 (v. 2021)
Kävijätutkimus:	Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2021
Alueluokitus:	matkailukeskus
Kokonaistulovaikutus:	83 495 795 €
Kokonaistyöllisyysvaikutus:	646 htv
Tulovaikutukset, kun puisto tärkein kohde:	50 139 195 €
Työllisyysvaikutukset, kun puisto tärkein kohde:	387 htv
Kotimaisten matkailijoiden kulutus keskimäärin:	118 €
Ulkomaisten matkailijoiden kulutus keskimäärin:	52 €
Paikallisten kävijöiden kulutus keskimäärin:	33 €

3.2.7 Tietolähde

Kävijätutkimukseen vastanneista 56 %:lle Pallas–Yllästunturin kansallispuisto oli entuudestaan tuttu. 42 % vastanneista oli saanut tietoa Pallas–Yllästunturin kansallispuistosta ystäviltä, tuttavilta tai sukulaisilta. Metsähallituksen metsa.fi- ja luontoon.fi-sivustoilta tietoa oli hakenut kolmannes (33 %) vastaajista. Huomionarvoista on, että vain 10 % oli ilmoittanut saaneensa tietoa kansallispuistosta alueen luontokeskuksesta. Sen sijaan 21 % vastaajista ilmoitti saaneensa tietoa kansallispuistosta sosiaalisesta mediasta.

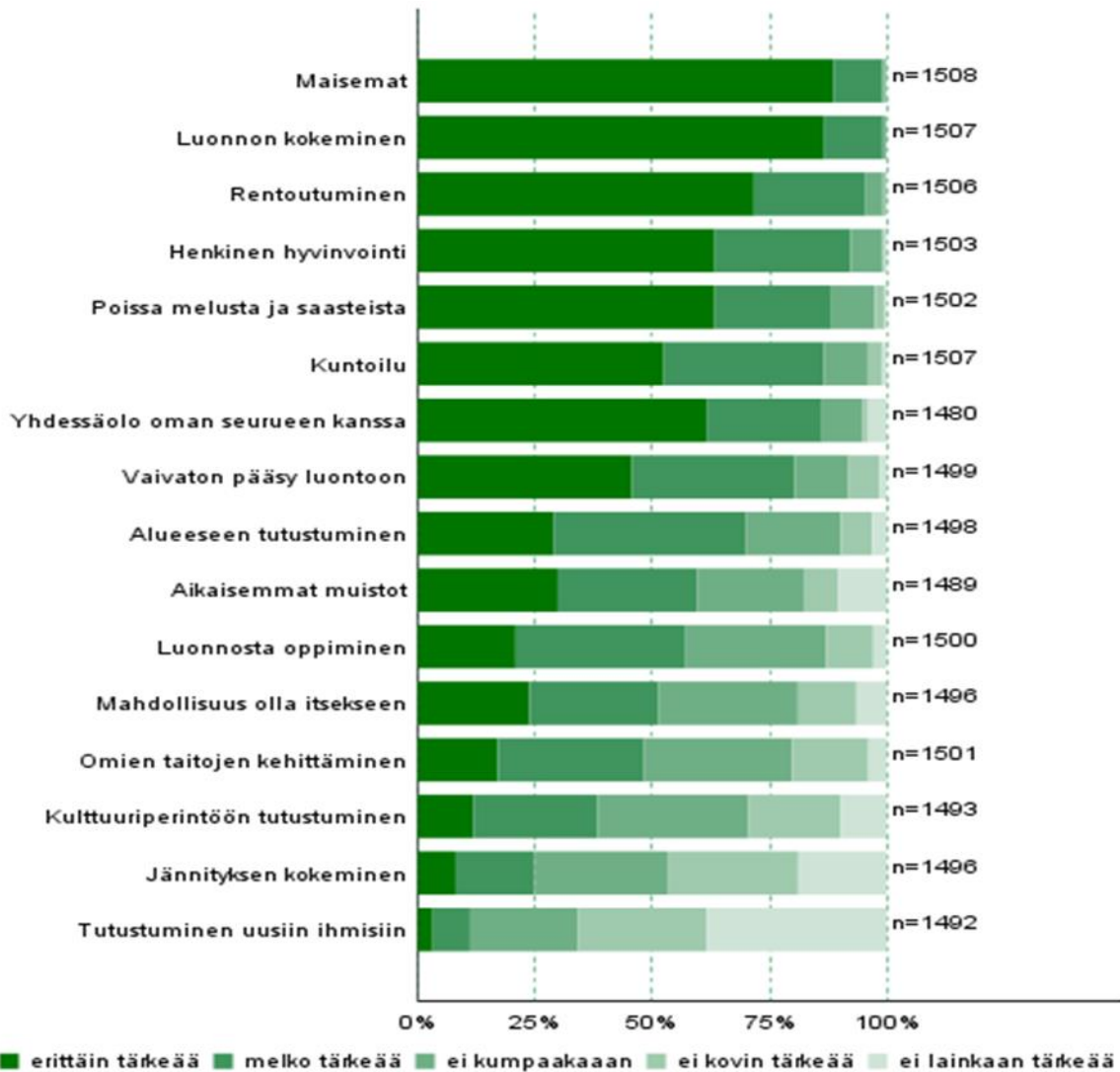
Vastaajien tietolähde Pallas–Yllästunturin kansallispuistosta, n = 1 489.

Tietolähde	Kpl	%
Kansallispuisto on minulle entuudestaan tuttu	833	56
Tuttavilta, ystäviltä tai sukulaisilta	628	42
Metsähallituksen www-sivuilta (luontoon.fi, metsa.fi, retkikartta.fi)	496	33
Sosiaalisesta mediasta (Facebook, Instagram, YouTube)	310	21
Matkailukeskusten www-sivuilta (yllas.fi, levi.fi, discovermuonio.fi, tosilappi.fi)	298	20
Esitteistä tai oppaista (retkeilyopas ym.)	286	19
Muilta www-sivuilta (Google, TripAdvisor, TrailForks, OutdoorActive, ym.)	266	18
Metsähallituksen luontokeskuksesta tai asiakaspalvelupisteestä	155	10
Alueen yrityksiltä (esim. ohjelmapalvelut, majoitus)	87	6
TV / radio-ohjelmista tai lehtiartikkeleista	64	4
Muualta	41	3

3.3 Kävijättyytyväisyys

3.3.1 Käynnin tarkoitus

Kävijätutkimukseen osallistuneet pitivät maisemia ja luonnon kokemista tärkeimpinä syinä vierailuunsa Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa. Lisäksi rentoutuminen ja henkinen hyvinvointi olivat tärkeitä vierailumotiiveja. Vähiten merkitystä kävijöille oli muihin ihmisiin tutustumisella sekä jännityksen kokemisella kansallispuistokäynnillään.

Pallas–Yllästunturin kansallispuistokävijöiden virkistysmotiivit.

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta

Vastaajat olivat kaikkiaan melko tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä Pallas–Yllästunturin kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden kokonaismäärään, ja tyytyväisyys palveluiden ja rakenteiden kokonaismäärään kokonaisuudessaan sai keskiarvon 4,5 asteikolla 1–5, jossa 1 = erittäin tyytymätön ja 5 = erittäin tyytyväinen. Kukaan vastaajista ei ollut erittäin tai melko tyytymätön palveluiden määrään kokonaisuudessaan. Sen sijaan peräti 97 % vastaajista piti palveluiden määrää melko tai erittäin hyvänä. Kysymykseen vastattiin erittäin hyvin vastausprosentin ollessa 98 %.

Vastaajien tyytyväisyys Pallas–Yllästunturin kansallispuiston palveluiden määrään kokonaisuudessaan. Asteikko 1–5, jossa 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen.

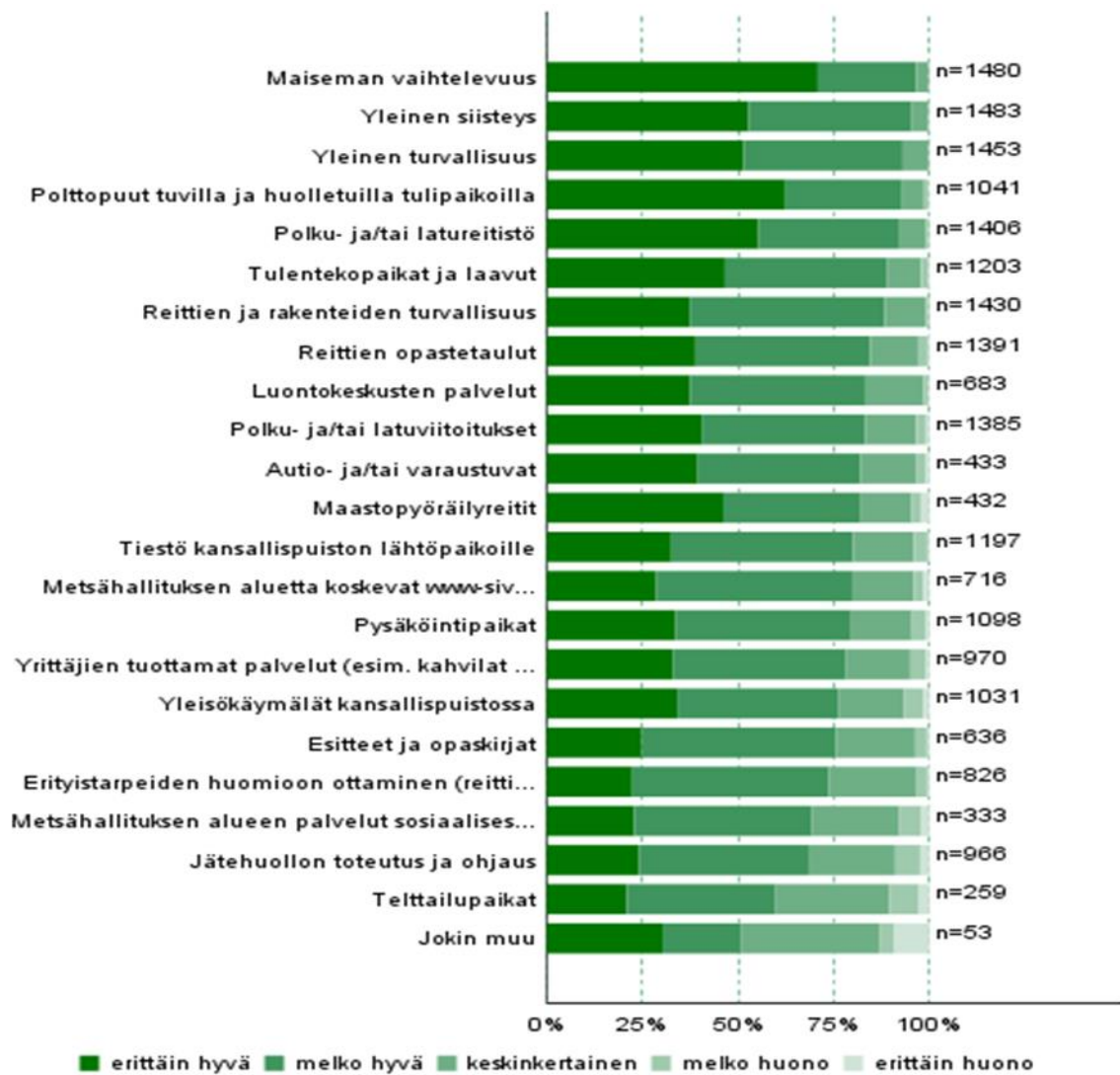
Tyytyväisyys	Arvioinut n	Arvioinut %	Arviointi, % erittäin tyytymätön	Arviointi, % erittäin tyytyväinen	Arviointi, % ei kumpikaan	Arviointi, % melko tyytyväinen	Arviointi, % erittäin tyytyväinen	Keskiarvo
Tyytyväisyys palveluiden määrään kokonaisuudessaan	1 485	98	0	0	3	47	50	4,5

Parhaimman laatuarvosanan ennakkoon määritellyistä kansallispuiston osatekijöistä saivat maiseman vaihtelevuus (vastausten keskiarvo 4,7), polku- ja/tai latureitistö (4,5), polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla (4,5) sekä yleinen siisteys (4,5). Myös yleinen turvallisuus (4,4), tulentekopaikat ja laavut (4,3), reittien opastetaulut (4,2), polku- ja/tai latuviitoitukset (4,2), luontokeskusten palvelut (4,2) autio- ja/tai varaustuvat (4,2), reittien ja rakenteiden turvallisuus (4,2) sekä maastopyöräilyreitit (4,2) saivat korkeita arvosanoja. Huomioitavaa on, että luontokeskusten palveluja oli käyttänyt vain 45 % vastaajista ja maastopyöräilyreittejä vain 29 % vastaajista. Muutoin osatekijöiden käyttöaste oli korkea, 69–98 %.

Heikoimmat arviot saivat kansallispuiston telttailupaikat (3,7), jätehuollon toteutus ja ohjaus (3,8) sekä Metsähallituksen alueen palvelut sosiaalisessa mediassa (3,8). Telttailupaikkoja oli käyttänyt vain 17 % vastaajista ja Metsähallituksen sosiaalisen median kanavia vain 22 % vastaajista. Kriittisintä palaute oli omavalintaiseen jokin muu -kohtaan, jonka vastaukset saivat keskiarvon 3,6. Jokin muu -kohtaan saatiin kuitenkin vain 53 vastausta, joka edustaa 4 % vastaajista, eikä vastauksista noussut esille yhtä tiettyä muuta palveluvarustusta.

Palveluiden käyttö ja laadun arviointi. Asteikko 1–5, jossa 1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä. Vastanneita oli yhteensä 1 507.

Palvelu tai ympäristötekijä	Käyttänyt ja arvioinut n	Käyttänyt ja arvioinut %	Arviointi, % erittäin huono	Arviointi, % melko huono	Arviointi, % keskin-kertainen	Arviointi, % melko hyvä	Arviointi, % erittäin hyvä	Keski-arvo
Pysäköintipaikat	1 098	73	1	3	16	46	34	4,1
Tiestö kansallispuistoon	1 197	79	1	4	16	47	33	4,1
Reittien opastetaulut	1 391	92	1	3	12	46	39	4,2
Polku- ja/tai latureististö	1 406	93	0	1	7	37	55	4,5
Polku- ja/tai latuviitoitukset	1 385	92	1	3	13	43	40	4,2
Tulentekopaikat ja laavut	1 203	80	0	2	9	42	47	4,3
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	1 041	69	0	1	6	30	62	4,5
Yleisökäymälät	1 031	68	2	5	17	42	34	4,0
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	966	64	2	6	23	44	24	3,8
Erytistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljetta- vuus, turvallisuus, opasteet)	826	55	1	3	23	51	22	3,9
Telttailupaikat	259	17	3	8	30	39	21	3,7
Esitteet ja opaskirjat	636	42	1	3	21	51	25	4,0
Metsähallituksen aluetta koskevat www-sivut (luontoon.fi, metsa.fi ja retkikartta.fi)	716	48	2	3	16	51	29	4,0
Luontokeskusten palvelut	683	45	0	1	15	46	37	4,2
Autio- ja/tai varaustuvat	433	29	1	3	14	42	39	4,2
Metsähallitus sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram, Youtube)	333	22	2	6	23	46	23	3,8
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat)	970	64	1	4	17	45	33	4,1
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	1 430	95	0	1	11	51	37	4,2
Yleinen turvallisuus	1 453	96	0	0	7	42	51	4,4
Yleinen siisteys	1 483	98	0	0	4	43	53	4,5
Maiseman vaihtelevuus	1 480	98	0	0	3	26	71	4,7
Maastopyöräilyreitit	432	29	2	3	14	36	46	4,2
Jokin muu	53	4	9	4	36	21	30	3,6

Palveluiden käyttö ja laadun arviointi.

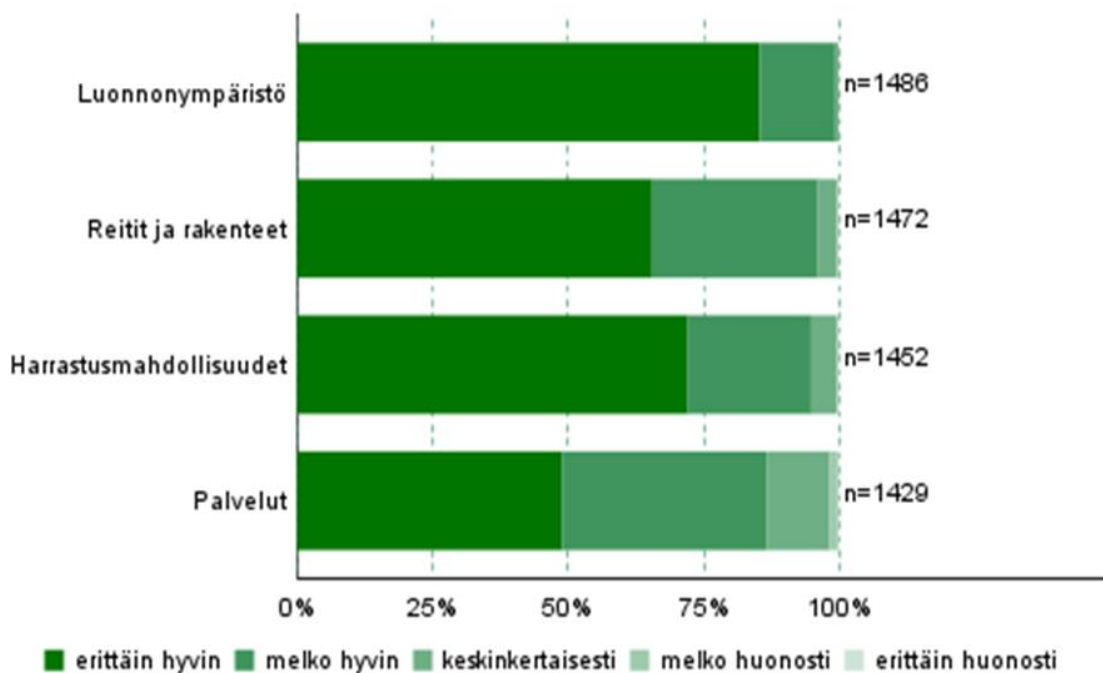
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Kävijöiden ennako-odotukset Pallas–Yllästunturin kansallispuiston luonnonympäristöstä, harrastusmahdollisuuksista sekä reiteistä ja rakenteista täyttyivät erittäin hyvin. Keskihajontaa oli vastauksissa vähän ja vastaukset olivat hyvin yksimielisiä. Kävijöiden ennako-odotukset kansallispuiston palveluista täyttyivät erittäin tai melko hyvin, mutta keskihajonta näissä vastauksissa on suurempi. 12 % vastaajista oli sitä mieltä, että kansallispuiston palvelut täyttivät ennako-odotukset vain keskinkertaisesti.

Parhaiten odotukset täytti luonnonympäristö keskiarvolla 4,85 (asteikolla 1–5). Yksikään vastaajista ei arvioinut luonnonympäristön, harrastusmahdollisuuksien tai reittien ja rakenteiden täyttäneen ennako-odotuksia erittäin tai melko huonosti. 1 % vastaajista oli sen sijaan arvioinut kansallispuiston palveluiden täyttäneen ennako-odotukset melko huonosti.

Käynnin ja kävijöiden ennako-odotusten vastaavuus. Asteikko 1–5, jossa 1 = erittäin huonosti, ... 5 = erittäin hyvin. Vastanneita oli yhteensä 1 487.

Odotukset	Vastanneita n	Vastanneita %	Arviointi, % erittäin huonosti	Arviointi, % melko huonosti	Arviointi, % keskinkertaisesti	Arviointi, % melko hyvin	Arviointi, % erittäin hyvin	Keskiarvo	Keskihajonta
Luonnonympäristö	1 486	100	0	0	1	14	85	4,85	0,38
Harrastusmahdollisuudet	1 452	98	0	0	5	23	72	4,67	0,58
Reitit ja rakenteet	1 472	99	0	0	3	31	66	4,61	0,58
Palvelut	1 429	96	0	1	12	38	49	4,34	0,75

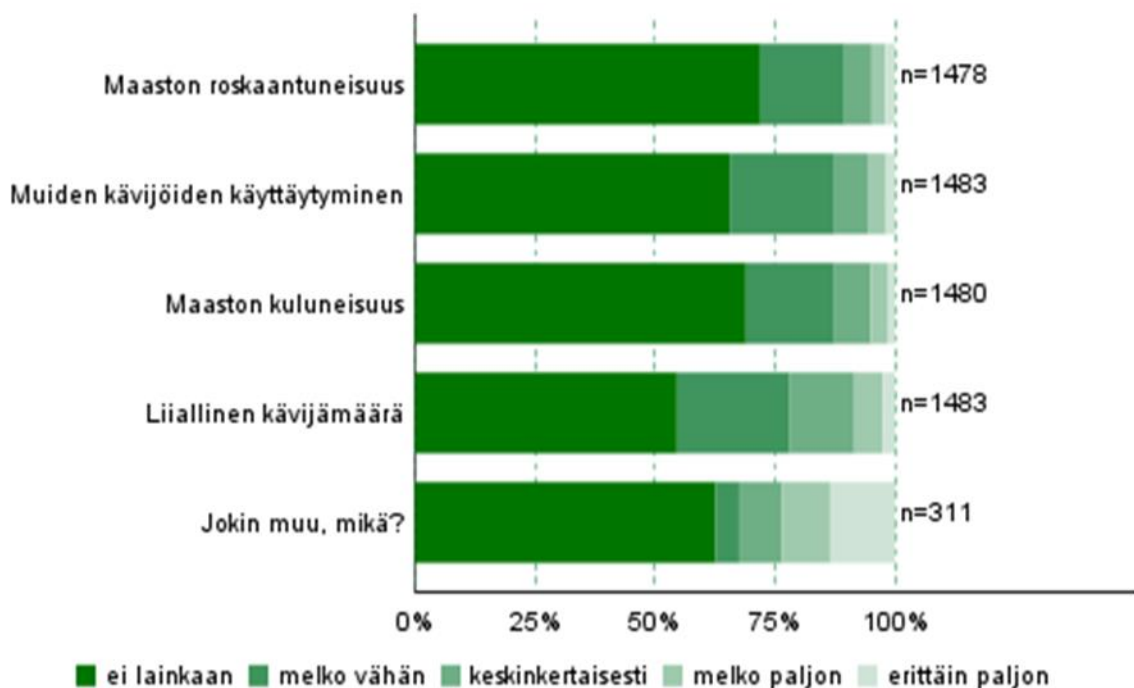
Käynnin ja kävijöiden ennako-odotusten vastaavuus.

3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät

Pääsääntöisesti kävijätutkimukseen vastanneet eivät olleet kokeneet häiriötä käynnillään Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa. Valmiiksi annetuista vaihtoehdoista kävijöitä häiritsi eniten liiallinen kävijämäärä (keskiarvo 4,22, asteikolla 1–5). Jopa 14 % vastanneista koki liiallisen kävijämäärän häirinneen kansallispuistokäyntiä keskinertaisesti ja 9 % melko paljon tai erittäin paljon. Useimmiten kävijöitä häiritsivät kuitenkin muut kuin valmiiksi annetut häiriötekijät (3,93). Useimmiten mainittuja muita häiriötekijöitä olivat pyöräilijöiden käytös talvi- ja kesäretkeilyreiteillä, pyörä- ja kävelyreittien päällekkäisyys sekä koronarajoitukset (ks. liite 2). Vähiten vastaajia häiritsi maaston roskaantuneisuus (4,55). Kysymykseen vastattiin erittäin hyvin vastausprosentin ollessa 99 %.

Vastaajia häirinneet tekijät Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa. Asteikko 1–5, jossa 1 = erittäin paljon, ... 5 = ei lainkaan. Vastanneita oli yhteensä 1 492.

Häiriötekijä	Vastanneita n	Vastanneita %	Arviointi, % erittäin paljon	Arviointi, % melko paljon	Arviointi, % keskinertaisesti	Arviointi, % melko vähän	Arviointi, % ei lainkaan	Keskiarvo	Keskiahajonta
Maaston kuluneisuus	1 480	99	2	3	8	18	69	4,50	0,89
Maaston roskaantuneisuus	1 478	99	2	3	6	17	72	4,55	0,88
Liiallinen kävijämäärä	1 483	99	3	6	14	23	55	4,22	1,05
Muiden kävijöiden käyttäytyminen	1 483	99	2	4	7	22	66	4,45	0,92
Jokin muu, mikä?	311	21	14	10	9	5	63	3,93	1,53

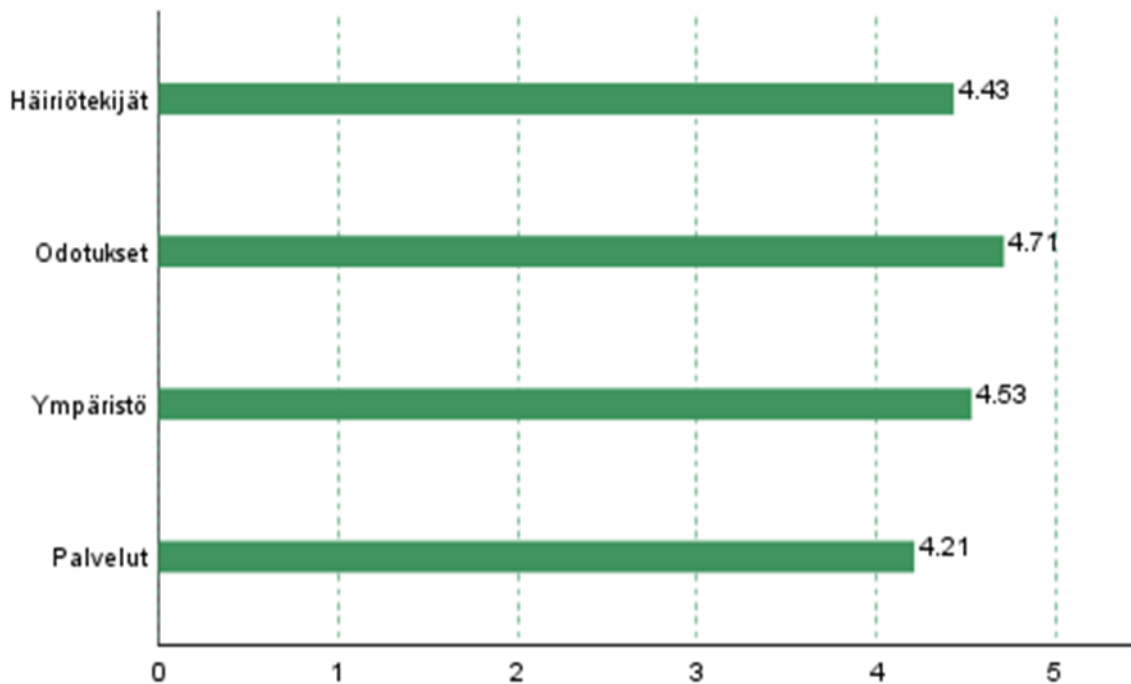

Käyntiä häirinneet tekijät.

3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,37. Kävijätyytyväisyysindeksi kuvaa karkealla tasolla kävijöiden yleistä tyytyväisyyttä heidän käyntiinsä Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa. Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Indeksini laskettiin seuraavien osatekijöiden keskiarvona: mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennakko-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirinneet tekijät.

Kävijätutkimuksen perusteella kansallispuiston kävijät olivat enemmän kuin melko tyytyväisiä kansallispuistoon. Kaikki kävijätyytyväisyysindeksin osatekijät saivat arvosanaksi yli neljä. Heikoin arvosana oli palveluilla, joka sekin arvioitiin melko hyväksi keskiarvolla 4,21. Vuoden 2016 kävijätutkimuksessa (Kuusisto ym. 2017) saatu valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,23, mikä kertoo kävijätyytyväisyyden parantuneen entisestään.

Kävijätyytyväisyys osatekijöittäin, keskiarvot. Asteikko 1–5, jossa 1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä.

Kävijätyytyväisyys osatekijöittäin. Asteikko 1–5, jossa 1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä.

Palvelut	Arvosana	Ympäristö	Arvosana	Odotukset	Arvosana	Häiriötekijät	Arvosana
Pysäköintipaikat	4,08	Yleinen turvallisuus	4,44	Luonnonympäristö	4,85	Maaston kuluneisuus	4,50
Tiestö kansallispuiston lähtöpaikoille	4,08	Yleinen siisteys	4,47	Harrastusmahdollisuudet	4,67	Maaston roskaantuneisuus	4,55
Reittien opastetaulut	4,20	Maiseman vaihtelevuus	4,67	Reitit ja rakenteet	4,61	Liiallinen kävijämäärä	4,22
Polku- ja/tai latureitistö	4,47	-	-	Palvelut	4,34	Muiden kävijöiden käyttäytyminen	4,45
Polku- ja/tai latuviitoitukset	4,19	-	-	-	-	-	-
Tulentekopaikat ja laavut	4,33	-	-	-	-	-	-
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	4,53	-	-	-	-	-	-
Yleisökäymälät	4,02	-	-	-	-	-	-
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	3,81	-	-	-	-	-	-
Erityistarpeiden huomioon ottaminen	3,92	-	-	-	-	-	-
Telttailupaikat	3,68	-	-	-	-	-	-
Esitteet ja opaskirjat	3,96	-	-	-	-	-	-
Metsähallituksen aluetta koskevat www-sivut (luontoon.fi, metsa.fi ja retkikartta.fi)	4,03	-	-	-	-	-	-
Luontokeskusten palvelut	4,19	-	-	-	-	-	-
Autio- ja/tai varaustuvat	4,17	-	-	-	-	-	-
Metsähallitus sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram, Youtube)	3,82	-	-	-	-	-	-
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat)	4,05	-	-	-	-	-	-
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	4,25	-	-	-	-	-	-
Maastopyöräilyreitit	4,21	-	-	-	-	-	-
Palveluiden määrä	4,46	-	-	-	-	-	-

-	Palvelut	Ympäristö	Odotukset	Häiriötekijät
Aluekohtainen keskiarvo	4,17	4,53	4,62	4,43
Vertailukelpoinen keskiarvo	4,21	4,53	4,71	4,43

Aluekohtainen kävijätyytyväisyysindeksi 4,34
Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi 4,37

3.4 Kävijöiden kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset

3.4.1 Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Kävijätutkimukseen vastanneet arvioivat kansallispuistokäyntinsä terveys- ja hyvinvointivaikutukset hyvin positiivisiksi. Vastaajat kokivat hyvin yksimielisesti, että heidän sosiaalinen, psyykkinen ja fyysinen hyvinvointinsa lisääntyivät kansallispuistokäynnillä.

Eniten kävijät kokivat käynnin vaikuttaneen fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiinsa: 93 % vastaajista oli täysin tai jonkin verran samaa mieltä siitä, että kansallispuistokäynti lisäsi heidän fyysistä hyvinvointiaan. 92 % vastaajista koki psyykkisen hyvinvointinsa lisääntyneen, joskin pienempi osa (57 %) oli asiasta täysin samaa mieltä. 85 % vastaajista koki myös, että heidän sosiaalinen hyvinvointinsa lisääntyi kansallispuistokäynnin aikana. Vain muutama prosentti vastaajista koki, että kansallispuistokäynti ei lisännyt heidän sosiaalista tai psyykkistä hyvinvointiaan (yht. 3 %). Kukaan vastaajista ei sen sijaan ollut sitä mieltä, ettei kansallispuistokäynti olisi lisännyt heidän fyysistä hyvinvointiaan.

Vastaajien kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa. Asteikko 1–5, jossa 1 = täysin eri mieltä, ... 5 = täysin samaa mieltä.

Terveys- tai hyvinvointivaikutus	Vastaneita n	Vastaneita %	Arviointi, % täysin eri mieltä	Arviointi, % jonkin verran eri mieltä	Arviointi, % ei samaa eikä eri mieltä	Arviointi, % jonkin verran samaa mieltä	Arviointi, % täysin samaa mieltä	Keskiarvo	Keskiahajonta
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi (esim. työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujittuminen, yksin tai yhdessä tekemisestä nauttiminen)	1 488	98	1	1	13	37	48	4,30	0,78
Psyykkinen hyvinvointini lisääntyi (esim. tyytyväisyys elämään, mielialan kohentuminen, palautuminen henkisestä uupumuksesta, uuden oppiminen)	1 487	98	0	1	7	35	57	4,48	0,67
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi (esim. luontoaistimuksista nauttiminen, fyysisen kunnon ylläpito, uusien taitojen omaksuminen, fyysinen hyvä olo)	1 488	98	0	0	6	31	62	4,55	0,63
Yhteensä	1 491	98	-	-	-	-	-	4,44	0,71

Kysymykseen koetuista terveys- ja hyvinvointivaikutuksista vastasi 98 % kaikista kyselyyn osallistuneista, joten tulokset edustavat otantaa varsin hyvin sekä tukevat aiempia tutkimustuloksia siitä, että luontoympäristöllä on terveyttä ja hyvinvointia edistävä vaikutus (Tourula & Rautio 2014).

Vastaajat kokivat, että rahallinen arvo koetuista terveys- ja hyvinvointivaikutuksista oli keskimäärin 848 euroa. Vastaukset vaihtelivat nolasta eurosta 10 000 euroon. Siksi keskiarvoa luottavampi arvio on keskimmäisin vastaus eli mediaani, joka oli 500 euroa.

Kysymys kansallispuistossa koettujen terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallisesta arvosta koettiin melko haasteelliseksi ja se sai runsaasti sanallista palautetta. Palautteen perusteella kävijät vierastivat luontoympäristön arvon mittaamista rahassa ja useat vastaajat kommentoivat sanallisesti tai lomakkeessa hyvinvointivaikutusten olevan rahassa mittaamattomia. Kommenteista huolimatta kysymykseen vastasi kuitenkin 81 % tutkimukseen osallistuneista.

Vastaajien rahallinen arvio heidän Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa kokemistaan terveys- ja hyvinvointivaikutuksista.

Vastaneita n	Vastaneita %	Keskiarvo, euroa	Keskiahajonta	Prosenttipisteet, min	Prosenttipisteet, 25 %	Prosenttipisteet, med	Prosenttipisteet, 75 %	Prosenttipisteet, max
1 239	81	848,06	1 311,39	0	150	500	1 000	10 000

3.4.2 Lisäkysely luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksista

Kävijätutkimuksessa selvitettiin nyt toista kertaa Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa koettuja terveys- ja hyvinvointivaikutuksia erillisellä lisäkyselyllä. Kyselylomakkeen vakiokysymysten lisäksi sähköpostiosoitteensa antaneille vastaajille lähetettiin linkki verkossa täytettävään erilliseen lisäkyselyyn (liite 5). Lisäkyselyssä oli väittämiä, joihin piti vastata viisiportaisella asteikolla (1 = täysin eri mieltä, ... 5 = täysin samaa mieltä tai 1 = hyvin harvoin tai ei koskaan, ... 5 = hyvin usein tai jatkuvasti). Osa kysymyksistä oli toteutettu vapaina tekstikenttinä. Kävijätutkimuksen lisäkyselyyn vastasi 331 henkilöä, joka on noin 22 % kaikista kävijätutkimukseen osallistuneista. Lisäkyselyn edustavuus ei siis ole yhtä kattava kuin itse kävijätutkimuksen, mutta siitä voi kuitenkin vetää mielenkiintoisia johtopäätöksiä.

Luontosuhde

Vastaajien luontosuhde oli lähtökohtaisesti vahva. 88 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että heidän suhteensa luontoon on tärkeä osa sitä, mitä he ovat, ja jopa 98 % prosenttia oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että luonto on tärkeä osa heidän hyvinvointiaan. 88 % vastaajista ilmoitti liikkuneensa luonnossa pienestä pitäen.

75 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, Pallas–Yllästunturin kansallispuisto on heidän mielikohteensa. Kansallispuisto oli myös yli 60 %:lle vastaajista tärkeä liikunta- ja harrastuspaikka.

Vastaajien luontosuhde.

Luontosuhde	Arviointi, % täysin eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin eri mieltä	Arviointi, % ei samaa eikä eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin samaa mieltä	Arviointi, % täysin samaa mieltä
Mietin aina, miten toimintani vaikuttaa ympäristöön	0	2	12	56	29
Luonto innoittaa ja antaa elämälleni tarkoitusta	0	1	6	38	54
Olen liikkunut luonnossa paljon pienestä pitäen	1	6	5	37	51
Ajatus, että olisin syvällä metsässä, kaukana ihmisasuksesta, on pelottava	40	42	9	7	1
Huomaan ympäröivän luonnon, vaikka olisin keskellä kaupunkia	1	3	11	43	41
Suhteeni luontoon on tärkeä osa sitä, kuka olen	0	1	11	38	50
Luonto on tärkeä osa hyvinvointiani	0	0	1	24	74

Vastaajien suhde Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon.

Suhde alueeseen	Arviointi, % täysin eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin eri mieltä	Arviointi, % ei samaa eikä eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin samaa mieltä	Arviointi, % täysin samaa mieltä
Alue on mielikohteeni	0	3	21	42	33
Minulla on tunnesiteitä alueeseen	5	9	24	33	28
Alue yhdistää minulle tärkeitä ihmisiä	14	15	24	27	20
Alue on minulle tärkeä liikuntapaikka	3	8	15	39	35
Alue on minulle tärkeä harrastusteni kannalta	5	9	25	33	27
Alueen historialla ja kulttuuriperinnöllä on minulle merkitystä	3	12	29	39	16

Psyykinen hyvinvointi

Lisäkyselyyn vastanneista 93 % ilmoitti olevansa jokseenkin tai täysin tyytyväisiä elämäänsä. Lisäksi vastanneista 96 % oli jokseenkin tai täysin onnellisia kansallispuistokäynnillään. 95 % vastaajista tunsivat olonsa elinvoimaiseksi ja 98 % turvalliseksi. Kansallispuistokäynnillä oli myös selvästi elvyttäviä vaikutuksia: 95 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että heidän elinvoimansa ja tarmonsensa lisääntyivät ja että heidän arkimurheensa unohtuivat käynnin aikana. Lisäksi jopa 97 % vastanneista ilmoitti elpyneensä ja rentoutuneensa käynnillä.

Kansallispuistokäynnillä oli lievempiä, mutta yhtä lailla positiivisia vaikutuksia vastaajien kognitiivisiin taitoihin. 88 % vastaajista koki saaneensa toteuttaa itseään käynnillä. 41 % koki oppineensa uusia taitoja, ja 57 % koki saaneensa luovia ajatuksia kansallispuistokäynnillä.

Vastaajien tyytyväisyys elämään.

Tyytyväisyys elämään	Arviointi, % täysin eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin eri mieltä	Arviointi, % ei samaa eikä eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin samaa mieltä	Arviointi, % täysin samaa mieltä
Elämäni on suurimmalta osin lähellä ihanteellista	1	5	12	54	28
Elämäni olosuhteet ovat erinomaiset	0	5	8	52	36
Olen tyytyväinen elämäni	0	2	5	46	47

Vastaajien mieliala kansallispuistokäynnillä.

Mieliala	Arviointi, % täysin eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin eri mieltä	Arviointi, % ei samaa eikä eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin samaa mieltä	Arviointi, % täysin samaa mieltä
Olin hermostunut	64	30	5	1	0
Tunsin itseni tyyneksi ja rauhalliseksi	0	1	2	49	48
Tunsin itseni alakuloiseksi ja apeaksi	76	21	2	0	0
Tunsin itseni onnelliseksi	0	0	3	41	55
Tunsin itseni elinvoimaiseksi	1	0	5	42	53
Tunsin oloni turvalliseksi	0	0	1	31	67
Tunsin oloni yksinäiseksi	75	18	6	1	0

Vastaajien kokemukset elpymisestä kansallispuistokäynnillä.

Kokemukset elpymisestä	Arviointi, % täysin eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin eri mieltä	Arviointi, % ei samaa eikä eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin samaa mieltä	Arviointi, % täysin samaa mieltä
Elinvoimani ja tarmoni lisääntyivät	0	0	4	44	51
Unohdin arkipäivän huolet ja murheet	0	1	3	28	67
Sain uutta uskoa huomiseen	0	2	24	37	36
Elvyin ja rentouduin	0	0	2	34	63
Keskittymiskykyäni lisääntyi	1	2	27	40	31
Sain lisää itseluottamusta	1	2	36	34	26
Rauhoituin	0	1	5	40	53
Elämäni asiat asettuivat oikeisiin mittasuhteisiin	0	5	33	38	23

Kansallispuistokäynnin vaikutukset vastaajien kognitiivisiin taitoihin.

Kognitiiviset taidot	Arviointi, % täysin eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin eri mieltä	Arviointi, % ei samaa eikä eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin samaa mieltä	Arviointi, % täysin samaa mieltä
Sain toteuttaa itseäni	0	2	10	45	43
Sain uusia luovia ajatuksia	1	8	33	40	17
Opin uusia taitoja	5	17	37	30	11
Opin lisää luonnosta	2	9	23	48	17
Kiinnostukseni luontoa kohtaan lisääntyi	1	4	22	42	30

Sosiaalinen hyvinvointi

Vastaajat kokivat, että kansallispuistokäynnillä oli helpompi irtautua arkielämästä kuin työasioista ja että motivaatio arkielämää kohtaan vahvistui enemmän kuin motivaatio työelämää kohtaan. Lisäksi vastaajat nauttivat yhdessäolosta ja yhdessä harrastamisesta itselleen tärkeiden ihmisten kanssa kansallispuistokäynnin aikana. Vastaajista 72 % koki, että luonnossa oleminen lujitti heidän suhdettaan tärkeisiin ihmisiin.

Vastaajien sosiaaliset terveys- ja hyvinvointivaikutukset kansallispuistokäynnillä.

Sosiaaliset terveys- ja hyvinvointivaikutukset	Arviointi, % täysin eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin eri mieltä	Arviointi, % ei samaa eikä eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin samaa mieltä	Arviointi, % täysin samaa mieltä
Oli mahdollista irtautua työasioista	0	1	9	20	69
Työmotivaationi vahvistui	1	8	39	35	16
Oli mahdollista irtautua arkielämästä	0	0	3	28	68
Motivaationi arkielämään vahvistui	0	2	28	40	29
Nautin retken aikana uusien ihmisten tapaamisesta	11	19	25	27	16
Nautin yhdessäolosta minulle tärkeiden ihmisten kanssa	1	1	7	20	71
Nautin yhteisistä harrastuksista minulle tärkeiden ihmisten kanssa	1	2	7	19	71
Luonnossa oli helpompi keskustella henkilökohtaisista asioista	3	6	44	32	13
Seura lisäsi turvallisuuden tunnettani	4	8	27	34	27
Nautin saadessani olla yksin	5	11	29	26	28
Luonnossa oleminen lujitti suhdettani minulle tärkeisiin ihmisiin	1	2	24	38	34

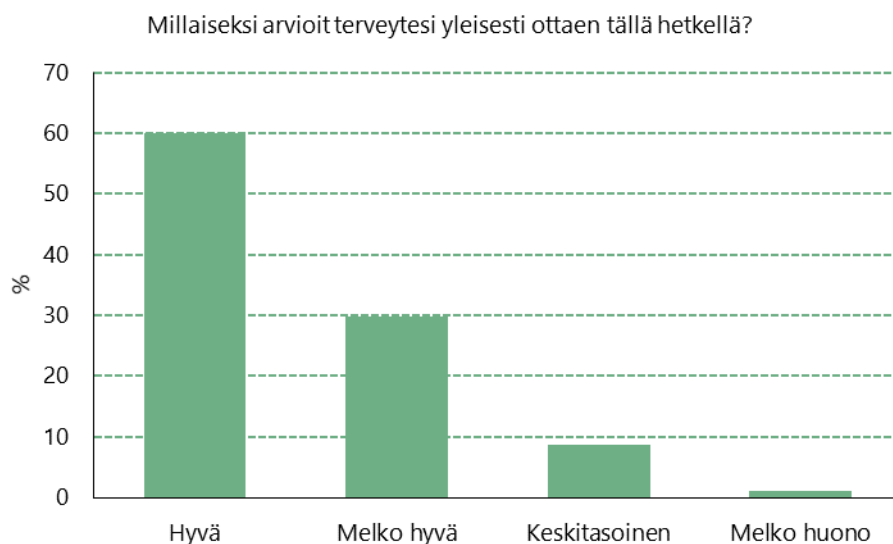
Fyysinen aktiivisuus ja hyvinvointi

Lisäkyselyyn vastanneet kokivat itsensä varsin terveiksi. Vastaajista 60 % koki terveydentilansa hyväksi ja 30 % melko hyväksi. Yksikään vastaajista ei kokenut terveydentilaansa melko huonoksi.

92 % vastaajista arveli liikkuneensa kansallispuistokäynnillään tavanomaista arkiliikuntaa enemmän. 93 % vastaajista koki luontoliikunnan kohottaneen kuntoaan ja 96 % fyysisen hyvän olon lisääntyneen kansallispuistokäynnin seurauksena. 72 % vastaajista puolestaan ilmoitti harrastaneensa kansallispuistokäynnillään ripeää ja reipasta liikuntaa ja 39 % voimapestä ja rasittavaa liikuntaa. Lisäkyselyyn vastanneista 67 % ilmoitti liikkuvansa arjessa jonkin verran tai huomattavasti aikuisten minimiliikuntasuosituksista enemmän. Aikuisten minimiliikuntasuositus on 2 tuntia ja 30 minuuttia reipasta liikuntaa tai 1 tunti ja 15 minuuttia rasittavaa kestävyysliikuntaa viikossa.

Vastaajista 92 % arveli, että kansallispuistokäynnin aiheuttamat positiiviset terveys- ja hyvinvointivaikutukset ulottuvat myös käynnin jälkeiseen aikaan. Psykkisten vaikutusten arvioitiin kestävänsä pisimpään, ja 54 % vastasi niiden kestävänsä vielä pitkän aikaa käynnin jälkeen. Fyysisen vaikutusten arveltiin kestävänsä enimmäkseen jonkin aikaa käynnin jälkeen. Sosiaalisten vaikutusten keston arvioinnissa vastaajat eivät olleet yhtä yksimielisiä ja vastauksissa oli eniten hajontaa. Vastaajista 47 % arveli sosiaalisten vaikutusten kestävänsä jonkin aikaa käynnin jälkeen, 37 % vielä pitkään käynnin jälkeen ja 12 % koki sosiaalisten vaikutusten kestävänsä ainoastaan käynnin ajan.

Vastaajien rahallinen arvio koetuista terveys- ja hyvinvointivaikutuksista ei ollut muuttunut vaan vaikutusten rahalliseksi arvoksi koettiin kansallispuistokäynnin jälkeenkin edelleen 500 euroa (mediaani).

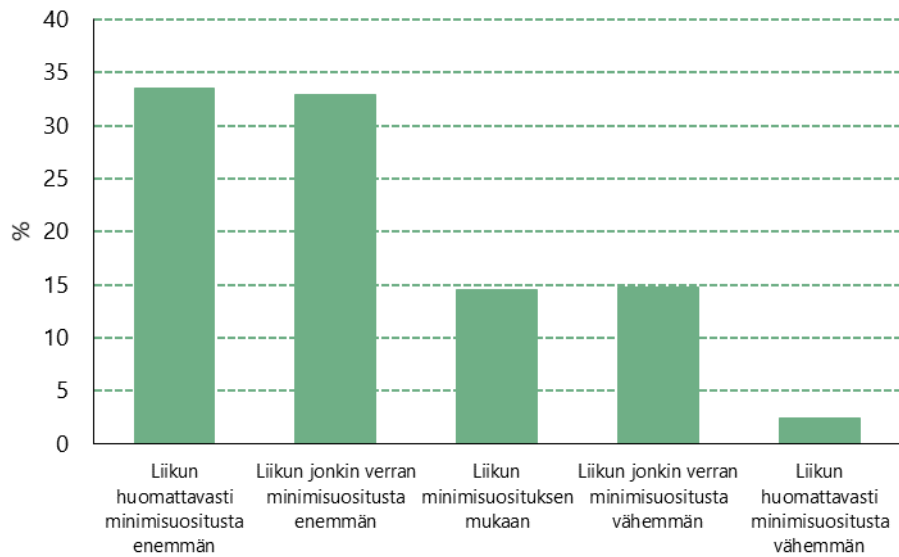
Kävijöiden kokema terveydentila.

Vastaajien fyysinen aktiivisuus kansallispuistokäynnillä.

Fyysinen aktiivisuus	%
Verkkaista ja rauhallista liikuntaa (ei hikoilua tai hengityksen kiihtymistä, esim. rauhallinen kävely)	34
Ripeää ja reipasta liikuntaa (jonkin verran hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä, esim. reipas kävely)	72
Voimaperäistä ja rasittavaa liikuntaa (voimakasta hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä, esim. hölkkä tai juoksu)	39
En liikkunut vierailuni aikana aktiivisesti	0

Kansallispuistokäynnin terveys- ja hyvinvointivaikutusten kesto.

Terveys- ja hyvinvointivaikutus	Ei myönteisiä vaikutuksia	Käynnin ajan	Jonkin aikaa vielä käynnin jälkeen	Pitkän aikaa vielä käynnin jälkeen
Fyysisten vaikutusten kesto	0	5	64	31
Psyykkisten vaikutusten kesto	0	2	43	54
Sosiaalisten vaikutusten kesto	3	12	47	37

Vastaajien liikunnan määrä.

Vastaajien fyysiseen hyvinvointiin liittyvät tuntemuksen kansallispuistokäynnillä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutus	Arviointi, % täysin eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin eri mieltä	Arviointi, % ei samaa eikä eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin samaa mieltä	Arviointi, % täysin samaa mieltä
Nautin hiljaisuudesta	0	1	2	21	76
Nautin luonnonäänistä	0	0	3	13	84
Nautin luonnon tuoksuista	0	1	7	13	78
Tuntui hyvältä hengittää puhdasta ilmaa	0	0	1	9	88
Nautin kauniin luonnon näkemisestä	0	0	0	3	96
Koin miellyttävänä luonnon tuottamat tuntemukset	0	0	6	22	71
Koin hyönteiset häiritsevinä	25	19	39	12	3
Sääolosuhteet tuntuivat epämiellyttäviltä	43	37	12	6	1
Liikuin alueella käydessäni tavanomaista arkiliikuntaa enemmän	1	2	3	18	74
Päysin koettelemaan rajojani	3	6	17	34	39
Koin, että luontoliikunta kohotti kuntoani	1	0	5	31	62
Koin fyysisen hyvän olon lisääntyvän	0	1	2	27	69

Lasten terveys ja hyvinvointi

Lisäkyselyyn vastaajista 25 %:lla oli alle 15-vuotiaita lapsia mukana kansallispuistokäynnillä. Vastaajia pyydettiin arvioimaan puistokäynnin vaikutuksia yhden seurueessa mukana olleen lapsen terveyteen ja hyvinvointiin.

Aikuiset arvioivat kansallispuistokäynnillä olleen hyviä vaikutuksia lapsen hyvinvointiin. Lapset nauttivat luonnossa olemisesta (81 % vastaajista jokseenkin tai täysin samaa mieltä) sekä yhdessäolosta (81 %). Sen lisäksi lapset tunsivat liikkumisen iloa ja riemua (77 %) sekä saivat myönteisiä kokemuksia itsensä toteuttamisesta (76 %). Vähiten käynnillä oli vaikutusta lasten rajojen huomioiseen (29 %), eivätkä lapset myöskään olleet rauhallisempia tai rentoutuneempia kansallispuistossa kuin kotioiloissa (41 %).

Lasten terveys- ja hyvinvointivaikutukset.

Lasten terveys- ja hyvinvointivaikutukset	Arviointi, % täysin eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin eri mieltä	Arviointi, % ei samaa eikä eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin samaa mieltä	Arviointi, % täysin samaa mieltä
Lapsi nautti luonnossa olemisesta	0	0	1	24	57
Lapsi tunsi liikkumisen iloa ja riemua	0	0	4	21	56
Lapsi oppi uusia taitoja	0	2	11	27	41
Lapsi oppi luonnosta uusia asioita	0	1	9	34	37
Lapsen kiinnostus luontoa kohtaan lisääntyi	0	0	14	31	37
Luontoretkellä oli myönteisiä vaikutuksia lapsen mielikuvitukseen, luovuuteen ja oivaltamiseen	0	0	20	25	37
Lapsi sai myönteisiä kokemuksia itsensä toteuttamisesta	0	0	6	36	40
Lapsi sai lisää itseluottamusta ja rohkeutta luonnossa liikkumisesta	0	2	13	31	36
Lapsi oli rauhallisempi ja rentoutuneempi kuin kotioiloissa	0	3	38	23	18
Lapsi nautti yhdessäolosta	0	0	1	24	57
Lapsi huomioi asetetut rajat paremmin kuin kotioiloissa	2	5	45	16	13
Lapsi koki luonnon pelottavana (käännetty arvo)	0	1	6	13	61

Käynnin innostavuus ja retkeilytottumukset

Käynti Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa innosti vastaajia jokaisella kysytyllä osa-alueella. Lähes kaikki vastaajat aikoivat suositella Pallas–Yllästunturin kansallispuistoa muille (99 % vastaajista jokseenkin tai täysin samaa mieltä) sekä vierailualueella uudestaan (98 %). Käynti Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa innosti vastaajia vierailemaan myös muilla luontokohteilla (88 %). Kansallispuistokäynti myös innosti ylläpitämään (83 %) ja lisäämään arkiliikuntaa (68 %).

Vastaajien kokemus siitä, kuinka innostava käynti Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa oli ollut.

Innostiko käynti...	Arviointi, % täysin eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin eri mieltä	Arviointi, % ei samaa eikä eri mieltä	Arviointi, % jokseenkin samaa mieltä	Arviointi, % täysin samaa mieltä
Vierailemaan myös muilla luontokohteilla	1	1	9	34	54
Vierailemaan alueella uudestaan	0	0	2	21	77
Suosittelemaan kohdetta muille	0	0	1	14	85
Ylläpitämään arkiliikuntaa	0	2	15	34	49
Lisäämään arkiliikuntaa	1	4	26	32	36
Lisäämään luontoharrastuksia	1	2	19	36	41
Ylläpitämään retkeilytaitoja	0	4	14	41	40
Opettelemaan uusia taitoja	1	5	26	37	30

64 % lisäkyselyyn vastanneista jakoi tai aikoi jakaa sisältöä vierailustaan Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa sosiaalisen median kanavilla. Suosituimmat sosiaalisen median kanavat olivat Facebook (40 %), Instagram (36 %) ja muut sosiaalisen median kanavat (14 %), joista useimmiten mainittiin WhatsApp.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, millaisia retkeilijöitä he ovat. 46 % vastaajista arvosti helpoutta vierailullaan ja liikkui merkityillä reiteillä sekä nautti vaivattomista luontokokemuksista. Toiseksi yleisimmin luonto koettiin paikkana, jossa pystyi haastamaan itseään. 27 % vastaajista tuli Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon harrastamaan tavoitteellisesti esimerkiksi maastopyöräilyä, hiihtoa tai polkujuoksua. 11 % vastaajista tuli kansallispuistoon viettämään aikaa perheen tai ystävien seurassa. 9 % oli kokeneita luonnossa liikkujia, jotka kulkivat omia polkujaan puiston hiljaisemmissa osissa ja joilla on erätaidot hallussa. 5 % vastaajista oli retkeilijänä uusia ja he tulivat Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon kerryttämään kokemuksia.

Vastaajien retkeilijätyyppi.

Retkeilijätyyppi	%
Arvostan hyviä palveluja luontokohteilla. Tällä retkellä kuljin merkittviä reittejä ja nautin vaivattomista luontokokemuksista.	46
Luonto on minulle paikka haastaa itseäni. Tällä retkellä minut toi kansallispuistoon tavoitteellinen harrastus (esimerkiksi maastopyöräily, polkujuoksu, hiihto tai sienestys).	27
Viihdyn luonnossa porukalla, esimerkiksi kavereiden tai perheen kanssa. Tällä retkellä vietimme aikaa pääsääntöisesti esim. evästelemällä, grillaamalla ja pelailemalla.	11
Selviän luonnossa eri vuodenaikoina erätaidoillani. Tällä retkellä liikuin kansallispuiston hiljaisemmilla osioilla ja kuljin omia polkujani.	9
Olen hiljattain innostunut retkeilystä ja luonnossa liikkumisesta. Olin tällä retkellä kerryttämässä kokemuksia ja elämyksiä.	5

Terveys- ja hyvinvointi-indeksit

Luonnon terveys- ja hyvinvointikyselyn eri osioista laskettiin indeksit kuvaamaan kansallispuistossa koettuja terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Indeksit laskettiin eri osioiden sisältämien kysymysten vastausten keskiarvona (asteikko 1–5). Negatiivisten kysymysten (esim. tunsin itseni yksinäiseksi) arvot käännettiin siten, että 5 tarkoittaa täysin eri mieltä ja 1 tarkoittaa täysin samaa mieltä.

Korkeimman arvon sai fyysinen hyvinvointi-indeksi, jonka vastauksissa oli myös vähiten hajontaa. Huomionarvoista on, että kaikki terveys- ja hyvinvointi-indeksit saivat arvon 4 tai enemmän. Vastaajat olivat siis hyvin yksimielisiä siitä, että kansallispuistokäynnillä oli positiivisia vaikutuksia heidän psyykkiseen, sosiaaliseen ja fyysiseenkin hyvinvointiinsa sekä lasten hyvinvointiin. Lisäkyselyn tulokset noudattavat kävijätutkimuksen tuloksia kansallispuistossa koetuista terveys- ja hyvinvointivaikutuksista.

Luonnon terveys- ja hyvinvointi-indeksit osa-alueittain. Asteikko 1–5.

Terveys- ja hyvinvointi-indeksit	Keskiarvo	Keskihajonta
Luontosuhdeindeksi	4,0	0,9
Psyykkinen hyvinvointi-indeksi	4,2	0,7
Sosiaalinen hyvinvointi-indeksi	4,0	0,9
Fyysinen hyvinvointi-indeksi	4,5	0,6
Lasten terveys- ja hyvinvointi-indeksi	4,3	0,7
Käynnin innostavuusindeksi	4,3	0,7

3.5 Aluekohtaiset käyntimäärät

Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa oli vuonna 2021 käytössä 36 kävijälaskuria, joista puiston sisäänmenoreiteillä 34 kpl ja luontokeskuksissa 5 kpl. Laskureiden avulla seurataan alueen käyntimääriä ja kävijävirtoja. Laskureiden tiedot luetaan kuukausittain ja ne tallennetaan ASTA-tietojärjestelmään. Kävijälaskureiden mukaan kansallispuiston eteläosassa kävi vuonna 2021 noin 3,3 kertaa enemmän kävijöitä kuin puiston pohjoisosassa. Kävijämäärät ovat nousseet tasaisesti sekä puiston etelä- että pohjoisosissa.

Kuukausittaiset käyntimäärät Pallas–Yllästunturin kansallispuiston eteläosissa vuosina 2016–2021. Jaettu kahteen taulukkoon: talvi ja kesä.

Ylläs–Aakenus talvi	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tammikuu	19 700	20 200	22 600	19 100	25 900	26 800
Helmikuu	37 700	40 500	41 300	41 900	54 100	41 300
Maaliskuu	123 200	117 800	108 500	93 600	83 100	102 900
Huhtikuu	78 300	94 200	87 400	87 600	12 100	87 400
Marraskuu	5 100	8 700	3 400	5 600	7 100	5 500
Joulukuu	28 300	29 400	20 400	38 100	22 700	26 200
Ylläs–Aakenus talvi yhteensä	292 300	310 800	283 600	285 900	205 000	290 100

Ylläs–Aakenus kesä	2017	2017	2018	2019	2020	2021
Toukokuu	5 300	4 500	5 900	4 100	7 500	6 900
Kesäkuu	11 400	10 100	13 400	15 000	22 400	33 100
Heinäkuu	23 200	22 600	27 600	30 200	53 900	72 200
Elokuu	20 100	18 300	19 800	19 600	34 700	41 500
Syyskuu	51 100	46 600	48 300	48 700	69 400	74 800
Lokakuu	16 000	14 400	12 900	14 100	25 900	20 100
Ylläs–Aakenus kesä yhteensä	127 100	116 500	127 900	131 700	213 800	248 600
Ylläs–Aakenus yhteensä	419 400	427 300	411 500	417 600	418 800	538 700

Kuukausittaiset käyntimäärät Pallas–Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosissa vuosina 2016–2021. Jaettu kahteen taulukkoon: talvi ja kesä.

Pallas–Ounas talvi	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tammikuu	400	800	1 200	1 200	1 500	1 600
Helmikuu	3 100	5 000	4 700	4 800	4 500	3 300
Maaliskuu	18 900	17 900	18 400	15 300	12 000	12 800
Huhtikuu	15 900	23 300	21 600	25 600	5 100	14 900
Marraskuu	300	400	800	900	1 500	1000
Joulukuu	400	400	600	2 000	900	1300
Pallas–Ounas talvi yhteensä	39 000	47 800	47 300	49 800	25 500	34900

Pallas–Ounas kesä	2017	2017	2018	2019	2020	2021
Toukokuu	2 800	2 100	3 300	3 500	5 700	3 200
Kesäkuu	11 700	9 800	12 900	16 200	16 800	21 800
Heinäkuu	18 300	21 800	26 700	27 600	34 700	41 000
Elokuu	17 500	15 200	16 700	16 300	19 800	22 000
Syyskuu	26 500	24 900	26 900	26 100	34 300	33 200
Lokakuu	3 600	4 100	3 900	4 100	7 500	4 400
Pallas–Ounas kesä yhteensä	80 400	77 900	90 400	93 800	118 800	125 600
Pallas–Ounas yhteensä	119 400	125 700	137 700	143 600	144 300	160 500

3.6 Vapaamuotoiset ajatukset

Vapaamuotoista palautetta antoi 228 henkilöä eli 15 % kävijätutkimukseen vastanneista. Valtaosa palautteesta oli Pallas–Yllästunturin kansallispuistoa koskevia kehittämishdotuksia. Mukana oli myös kehuja, kiitoksia ja valituksia. Kaikki vapaamuotinen palaute on koottu liitteeseen 3.

Vastaajat pitivät tärkeänä sitä, että kansallispuiston palvelurakenteet säilyvät yhtä kattavina ja huollettuna. Moni toivoi kuitenkin myös, ettei kansallispuistoa ja sen ympäristöä rakenneta ja kehitetä liikaa ja siten pilata puiston koskemattomaa luontoa. Erityisesti kesäreittien kestäväyttäminen ja sorastus kirvoittivat negatiivista palautetta. Sorastus miellettiin kävijätutkimukseen osallistuneiden keskuudessa laajalti pyöräilystä johtuvaksi, ja moni koki sorastuksen luontoa ja luontokokemusta pilaavana. Kestäväyttämistä ei kuitenkaan tehdä ensisijaisesti pyöräilijöitä varten, vaan reittien kulumisen kuriin saamiseksi sekä retkeilypaineen ohjaamiseksi jo olemassa oleville reiteille. Kävijätutkimukseen osallistuneet kaipasivat pienempiä polkuja ja pitkospuita ja sitä, että edes jotkut polut säästyisivät ”ylimitoitetulta” sorastukselta ja sen myötä pyöräilyltä. Toisaalta sorastuksia myös kiiteltiin muutamassa palautteessa siitä, että huonojalkaisemmatkin pääsevät nauttimaan luonnosta sen myötä.

Vaikka olemassa olevien reittien sorastusta ja parannusta vastustettiin, uusien reittien kehittämistä kuitenkin toivottiin runsaasti. Latuja, pyörä- ja patikointireittejä sekä esteettömiä reittejä kaikkia toivottiin lisää, osittain siksi, että reitit eivät olisi niin ruuhkaisia. Samalla toivottiin reit-tiopasteiden selkiyttämistä – polku- ja erityisesti latuviitat koettiin epäselvinä. Latuviittoihin kaivattiin kilometritietojen parantamista ja karttaopasteita toivottiin latujen varsille lisää. Maastossa jo olevien karttojen koettiin olevan puutteellisia ja vanhentuneita. Myös latujen hoidossa koettiin olevan puutteita.

Pyöräreittien ja kävelyreittien erottamista toisistaan erityisesti kesällä toivottiin hyvin monessa palautteessa. Pyöräilijöiden käytös harmitti kävelijöitä, ja monet kokivat pyöräilijöiden vauhdin olevan poluilla liian suuri ja jopa vaaraksi muille kävijöille. Toisaalta moni kuitenkin kiitteli palautteessaan pyöräreittien kehittämistä alueella. Muiden kävijöiden suhtautumista pyöräilijöihin kansallispuistossa myös harmiteltiin.

Laavujen purkaminen kansallispuistosta ja niiden korvaaminen valmiskodilla koettiin sekä hyvänä että huonona asiana. Uudet, siistit kodat enimmäkseen miellyttivät kävijöitä, mutta moni ikävöi vanhoja tuttuja rakenteita. Tulipaikkoja toivottiin lisää ja näin korona-aikaan palautetta tuli siitä, että tulipaikoilla oli ruuhkaista. Polttopuuhuoltoa kiiteltiin, vaikka valmiiksi pilkottuja halkoja ja halkojen kuljettamista puistoon muovisäkeissä myös ihmeteltiin. Kirveitä toivottiin olevan jokaisella tulipaikalla.

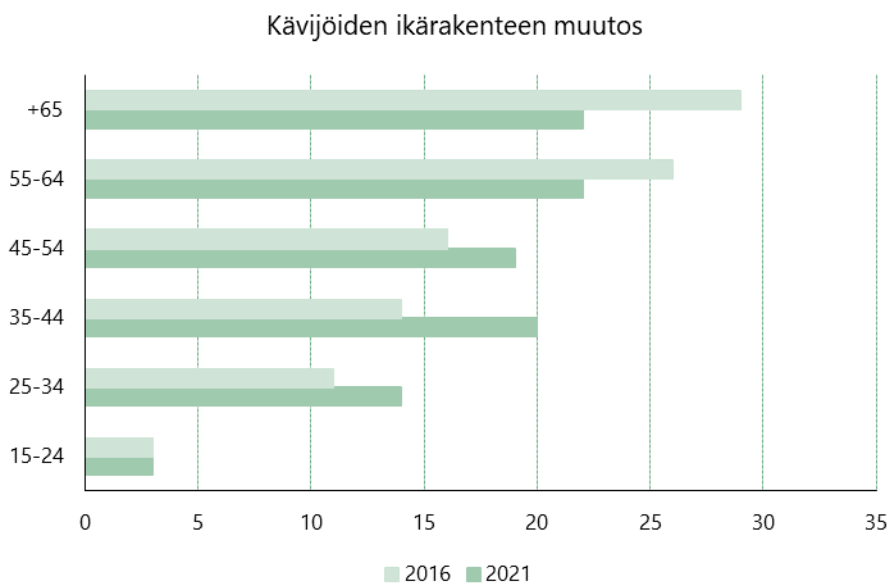
Uusittuja wc-rakenteita kiiteltiin palautteessa runsaasti, kuitenkin todeten, että uudet käymälät ovat pimeitä. Sen lisäksi koettiin, että käymälöiden tyhjennysväli oli liian pitkä, pöntöt olivat täysiä ja käymälät epäsiistejä, etenkin Hetta–Pallas-reitillä. Käymälöitä toivottiin reittien varsille lisää etenkin Pallastunturin Taivaskeron reitille. Palautteesta kävi myös ilmi, että roskattoman retkeilyn periaatteita tulisi korostaa entisestään. Osa kävijöistä piti ristiriitaisena sitä, että roskattoman retkeilyn periaatteita tulisi noudattaa, mutta joissain paikoissa oli kuitenkin tarjolla jätepisteet.

Totovaaran, Kesänkijärven ja Punaisen hiekan parkkipaikoille vievien teiden kuntoa moitittiin. Asuntoautojen ja -vaunujen käyttäjät toivoivat parempia palveluja kuten harmaaveden tyhjennyspaikkoja ja ilmaisia asuntoautoparkkeja puistoon.

Metsähallitusta kiitettiin kansallispuistoista huolehtimisesta ja palveluiden, kuten reittien, tulpien ja laavujen sekä luontokeskusten palvelujen, tarjoamisesta.

4 Tulosten tarkastelu

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijärakenteessa oli tapahtunut muutoksia vuoden 2016 (Kuusisto ym. 2017) ja vuoden 2021 välillä. Merkittävin muutos liittyy kävijäkunnan nuorentamiseen. Vaikka yli 65-vuotiaat olivat edelleen suurin ikäryhmä (55–64-vuotiaiden ohella), heidän määrässään oli tapahtunut suurin muutos edelliseen kävijätutkimukseen verrattuna ja vuonna 2021 heitä oli 7 %-yksikköä vähemmän kuin viisi vuotta aiemmin. Tämän lisäksi nuorempien ikäluokkien osuudet olivat kasvaneet ja ikäryhmien väliset erot täten tasaantuneet. 35–44-vuotiaiden ikäluokka oli kasvanut 6 %-yksikköä viiden vuoden takaisesta.

Kävijöiden ikärakenne vuosina 2016 (Kuusisto ym. 2017) ja 2021.

Tyypillisen kävijän profiili on muutoin pysynyt suurelta osin hyvin samanlaisena kuin edellisessä kävijätutkimuksessa. Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijä saapui alueelle oman perheensä kanssa henkilöautolla ja viipyi kansallispuistossa keskimäärin neljä tuntia päiväretkellä. Kävijä viipyi Tunturi-Lapin matkailualueella keskimäärin viikon ja yöpyi useimmin vuokramökissä. Kävijöiden tärkeimpiä syitä saapua kansallispuistoon olivat edelleen maisemat, luonnon kokeminen, rentoutuminen sekä henkinen hyvinvointi. Vähiten tärkeää kävijälle oli uusiin ihmisiin tutustuminen ja jännityksen kokeminen kansallispuistokäynnillä. Kävijä oli yhä tyypillisemmin kotimaan matkailija, jolle kansallispuisto oli matkan ainoa tai tärkein kohde ja tuttu entuudestaan aiemmilta käynneiltä. Nämä kävijän perusominaisuudet ovat yhteisiä monien suomalaisten kansallispuistojen kävijöille (mm. Naumanen 2020, Jylänki 2021). Kävijäkunta oli sen sijaan korkeammin koulutettua kuin viisi vuotta aiemmin; korkeasti koulutettujen osuus oli noussut 53 %:sta peräti 64 %:iin.

4.1 Koronan vaikutukset puiston kävijöihin

Vaikka tyyppillinen kävijä olikin pysynyt suurelta osin samanlaisena, mielenkiintoisia muutoksia on kuitenkin nähtävissä. On ilmeistä, että koronaviruksen aiheuttama pandemia on ainakin osittain näiden muutosten takana. Esimerkiksi kotimaisten matkailijoiden osuus oli odotettavasti kasvanut vastaajien joukossa maahantulorajoitusten myötä ja heitä oli vuonna 2021 jopa 96 % vastaajista. Ulkomaisten matkailijoiden osuus oli tässä kävijätutkimuksessa hyvin pieni.

Koronaviruksen aiheuttama pandemia lienee myös sen takana, että vuonna 2021 Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijät olivat yhä useammin liikkeellä oman perheen kanssa (15 %-yksikön nousu viiden vuoden takaiseen), yhä useammin tuoneet mukanaan alle 15-vuotiaita lapsia (7 %-yksikön nousu), ja saapuivat puistoon yhä useammin henkilöautolla (7 %-yksikön nousu). Voimassa olleella suosituksella välttää ylimääräisiä kontakteja on varmasti osuutensa siinä, että muiden seuruekoostumusten osuudet olivat laskeneet 14 %-yksikköä vuoden 2016 tutkimuksesta, eikä esimerkiksi sukulais-, työ- tai eläkeläisryhmiä ollut liikkeellä yhtä paljon. Ystäväporukoiden osuus ei ollut sen sijaan muuttunut paljoakaan vuodesta 2016. Kontaktien välttäminen voi olla syynä myös luontokeskusten käyttöasteen laskemiseen. Luontokeskukissa vierailtiin vuonna 2021 sekä talvella että kesällä noin 10 %-yksikköä vähemmän kuin vuonna 2016. Luontokeskusten palvelut arvotettiin kuitenkin edelleen yhtä hyväksi kuin viisi vuotta aiemmin.

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston tärkeys matkakohteena oli hieman laskenut viiden vuoden takaisesta ja puisto oli peräti kolmasosalle (32 %) kävijöistä vain yksi kohde matkan varrella, mikä on 6 %-yksikköä enemmän kuin viisi vuotta sitten. Yhä suurempi osa kävijöistä myös teki kansallispuistoon päiväretken. Kun vuonna 2016 kansallispuistossa yöpyi yli neljännes (26 %) vastaajista, vuonna 2021 yöpyjien määrä oli pudonnut 15 %:iin. Osasyynä voi olla, että esimerkiksi Hetta–Pallas-vaellusreitin varaustupien varauskapasiteettia oli koronaviruksen aiheuttaman epidemian vuoksi laskettu niin, että vain puolet varaustupien sänkypaikoista oli varattavissa kesäkaudella 2021. Yöpyjät olivat kansallispuistokäynnillään myös yöpyneet yleisimmin omassa majoitteessa (esimerkiksi teltassa). Tämä näkyi myös palautteessa ja kansallispuiston telttailupaikkoihin kaivattiin parannusta. Toisaalta uusien kävijöiden osuus puistossa ei ollut muuttunut viiden vuoden takaisesta. Puiston pohjoisosassa, jossa Hetta–Pallas-reitti sijaitsee, yhä noin kolmannes vastaajista (30 %) oli puistossa ensimmäistä kertaa.

4.2 Puiston käyntimäärät, kävijöiden tyytyväisyys ja rahankäyttö kasvaneet

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston käyntimäärät ovat kasvaneet jatkuvasti viime vuosien aikana ja erityisesti viimeisen vuoden aikana kasvu on ollut hurjaa. Vuonna 2021 Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon tehtiin ennätykselliset 699 170 käyntiä. Kokonaiskäyntimäärä on noussut viiden vuoden takaisesta 30 % ja kahden vuoden takaisesta, koronaviruksen aiheuttamaa epidemiaa edeltävästäkin tasosta 25 %. Huomattavaa on, että suurin muutos on tapahtunut sulan maan ajalla, sillä käyntimäärät ovat nousseet eniten kesä-, heinä- ja elokuussa.

Edellisen, vuonna 2016 toteutetun kävijätutkimuksen (Kuusisto ym. 2017) jälkeen Pallas–Yllästunturin kansallispuiston palvelurakenteita on parannettu merkittävästi entisestään. Puistossa on mm. kunnostettu autiotupia ja varaustupia yhteensä 11 kpl, rakennettu uusia autiotupia 1 kpl, kotia 8 kpl ja laavuja 3 kpl, uusittu kuivakäymälöitä 23 kpl, sorastettu kesäreittejä 34 km, uusittu puupitkoksia 4 km, uusittu latu- ja kävelysilloja 75 kpl, rakennettu 3 kpl esteettömiä kohteita ja 1 esteetön laituri- ja venepaikka, parannettu kansallispuistoon johtavaa tietä 5 km sekä uusittu Hetta–Pallas-vaellusreitit 50 km:n matkalta niin kesä- kuin talvireitilläkin.

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijät ovatkin yhä tyytyväisempiä puiston palveluihin. Tyytyväisyys palveluiden ja rakenteiden määrään on noussut jo arvoon 4,5 (asteikolla 1–5) ja valtakunnallinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,37 (vuonna 2016 4,4 ja 4,23). Tyytyväisimpiä kävijät olivat maisemiin, polku- ja latureitistöön, polttopuuhuoltoon sekä puiston yleiseen siisteyteen. Vähiten tyytyväisiä kävijät olivat puiston telttailupaikkoihin ja Metsähallituksen sosiaalisen median palveluihin, vaikkakin ne olivat yksiä vähiten käytettyjä kansallispuiston palveluita. Myös jätehuollon toteutukseen ja ohjaukseen kaivattiin selkeyttä, ja vapaamuotoisesta palautteesta nousi usein esiin reittiopasteiden parantamistarve. Erityisen kiitollista on, että yhdelläkään kävijätyytyväisyyden osa-alueella ei ollut tullut laskua edellisen kävijätutkimuksen jälkeen vaan kävijätyytyväisyys oli joko pysynyt samana tai suurimmassa osassa hie- man parantunut. Isoimmat parannukset nähtiin tiestön, polttopuiden, reittien ja rakenteiden turvallisuuden sekä yleisen siisteyden kävijätyytyväisyydessä. Kävijätyytyväisyyden nousua voidaan suurelta osin selittää kansallispuiston perusparannuksilla ja uudistuksilla.

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden vaikutus lähialueiden paikallistalouteen on merkittävä. Kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset kasvoivat peräti 39 % viidessä vuodessa. Vuonna 2021 kävijöiden tuottamat paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset olivat noin 83,5 miljoonaa euroa ja kokonaistyöllisyysvaikutukset 646 henkilötyövuotta. Niiden kävijöiden osalta, joille puisto oli matkan ainoa tai tärkein kohde, rahankäytön vaikutukset olivat 50,1 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset 387 henkilötyövuotta. Vastaavat kokonaisvaikutukset vuonna 2016 olivat 60 miljoonaa euroa ja 600 henkilötyövuotta, ja minimivaikutukset olivat 40 miljoonaa euroa ja 404 henkilötyövuotta. Kasvu selittyy suurelta osin kasvaneilla käyntimäärillä, mutta myös kävijöiden kasvaneella rahankäytöllä. Kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö käyntikertaa kohden Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa ja sen lähialueella oli kasvanut 9 % viidessä vuodessa, 105 eurosta 114 euroon. Suurimmat työllisyysvaikutukset oli majoittumisella ja eniten tulovaikutuksia toivat kotimaiset matkailijat, joiden rahankäyttö kattoi lähes 99 % kokonaistulovaikutuksista.

4.3 Pyöräilyn suosio on kasvanut mutta ei ongelmitta

Maastohiihto talvikaudella ja kävely kesäkaudella säilyivät kävijöiden suosituimpina harrastuksina Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa. Niiden jälkeen neljänneksi suosituimmaksi ja toiseksi tärkeimmäksi harrastukseksi oli noussut pyöräily niin talvi- kuin kesäkaudellakin. Pyöräilyn osuus on viidessä vuodessa nelinkertaistunut talvikaudella ja melkein tuplaantunut kesäkaudella Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa. Vuonna 2021 pyöräilyä harrasti talvikaudella 13 % vastaajista ja kesäkaudella 19 %. Pyöräilyn suosio näkyi erityisesti Pallas–Yllästunturin kansallispuiston eteläosissa, jossa sitä harrastettiin enemmän ja jossa se myös arvotettiin tärkeämmäksi.

Pyöräilyn suosion kasvu voi olla yksi Pallas–Yllästunturin käyntimäärän kasvua selittävä tekijä, kun monipuolistuvat harrastusmahdollisuudet houkuttelevat alueelle uusia kävijöitä. Pyöräilyreittejä ja -palveluita onkin kehitetty aktiivisesti edellisen kävijätutkimuksen jälkeen etenkin Ylläksen alueella. Metsähallitus avasi Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kesäreitit pyöräilylle vuonna 2017 (pois lukien muutamat luonnonsuojelukohteet) ja on kehittänyt puiston pyöräilyreittejä niin talvi- kuin kesäkaudellakin. Maastopyöräily myös nostettiin Ylläksen matkailuyhdistyksen lumettoman ajan matkailun kehittämisen kärkituotteeksi Ylläs ympärivuotiseksi -hankkeessa. Hankkeessa on mm. kartoitettu kansallispuiston ulkopuolisia pyöräilyreittimahdollisuuksia (Kauppinen & Laukkanen 2020). Hankkeen teettämien kyselytutkimusten mukaan kolmannes kesäajan matkailijoista tulee Ylläkselle pyöräilyn vuoksi (Sandqvist ym. 2021).

Pyöräilyn kehittämistä kansallispuistossa ei kuitenkaan ole nähty pelkästään hyvänä asiana kävijätutkimuksen vastaajien keskuudessa. Aihe nostatti paljon sekä sanallista että kirjallista palautetta. Kansallispuiston reittien sorastus miellettiin vahvasti pyöräilyä johtuvaksi ja se koettiin luontoa ja luontokokemusta pilaavana tekijänä. Pyöräilijöiden vauhti oli myös monen mielestä liian kova ja jopa vaaraksi kävelijöille. Reittien eriyttämistä kävelijöiden ja pyöräilijöiden käyttöön ehdotettiin usein.

4.4 Terveyttä ja hyvinvointia kansallispuistosta

Kävijät olivat hyvin yksimielisiä siitä, että kansallispuistovierailu edisti heidän hyvinvointiaan monipuolisesti. Luonnossa liikkuminen kohensi erityisesti fyysistä hyvinvointia ja mielialaa. Kävijöiden fyysinen aktiivisuus ja hyvä olo lisääntyivät kansallispuistokäynnin aikana ja enemmistö arveli liikkuneensa puistossa tavanomaista arkiliikuntaa enemmän. Puistokäynti myös innosti kävijöitä ylläpitämään arkiliikuntaa. Vierailu kansallispuistossa koettiin ennen kaikkea elvyttävänä ja rentouttavana, ja kävijät kokivat, että käynnillä oli helppo irtautua arkielämän murheista. Aikuiset arvioivat kansallispuistokäynnillä olleen hyviä vaikutuksia myös lasten hyvinvointiin, ja lasten koettiin nauttineen luonnosta, yhdessäolosta ja liikkumisen ilosta.

Positiiviset terveys- ja hyvinvointivaikutukset ulottuivat myös kansallispuistokäynnin jälkeiseen aikaan. Psykkisten vaikutusten arvioitiin kestävän pisimpään. Sen sijaan joka kymmenes vastaaja oli sitä mieltä, että vaikutukset sosiaaliseen hyvinvointiin kestivät vain puistokäynnin ajan. Kävijöiden luontosuhde oli vahva, ja valtaosa oli sitä mieltä, että luonto on tärkeä osa heidän hyvinvointiaan. Kansallispuistokäynti myös innosti kävijöitä sekä palaamaan Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon uudelleen että vierailemaan muillakin luontokohteilla.

Pallas–Yllästunturin kansallispuisto on kävijöilleen merkittävä liikuntapaikka. Liikkumattomuudella on vakavia vaikutuksia kansanterveyteen ja mielenterveyteen, ja fyysisen aktiivisuuden positiiviset vaikutukset terveyteen ovat kiistattomia. Kävijätutkimuksen tulokset tukevat aiempaa ymmärrystä siitä, että luontoliikunta on mainio tapa lisätä hyvinvointia monipuolisesti (Tourula & Rautio 2014).

4.5 Kasvanut käyntimäärä tuo haasteita tulevaisuuteen

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston käyntiennätys rikkoontui vuonna 2021 kirrkaasti. Osa käyntimäärän kasvusta johtunee koronaviruksen aiheuttamasta pandemiasta, kun etätyömahdollisuudet ovat lisänneet vapaa-ajan asukkaiden mahdollisuuksia vieraillla luontokohteilla. Nähtävillä on kuitenkin jo pidemmän aikaa ollut nousu retkeilyn ja luontomatkaillen suosiossa, ja nyt pandemian aikana luonnon löytäneet ihmiset ovat tulleet jäädäkseen.

Liiallinen kävijämäärä oli yleisin yksittäinen kävijöitä häirinnyt tekijä kansallispuistokäynnillä. Jopa neljännes tutkimukseen osallistuneista koki liiallisen kävijämäärän häiritsevän kansallispuistokäyntiä – ja joka kymmenes vastaaja ilmoitti sen häirinneen melko tai erittäin paljon. Myös suureen kävijämäärään liitettävät lieveilmiöt kirvoittivat runsaasti palautetta tutkimuksessa: erityisesti käymälöiden siisteyttä ja tyhjennysväliä moitittiin ja roskattoman retkeilyn ohjaamiseen toivottiin panostettavan enemmän.

Kasvaneiden käyntimäärien myötä Pallas–Yllästunturin kansallispuisto on yhä selvemmin Suomen suosituin kansallispuisto. Kävijät ovat myös hyvin tyytyväisiä puiston palveluihin. Käyntimäärän kasvun myötä kasvaa kuitenkin myös vastuu kansallispuiston palvelurakenteiden ylläpidosta, korjauksesta ja kehittämisestä, jotta Pallas–Yllästunturin kansallispuisto säilyisi kävijöilleen yhtä laadukkaana ja turvallisena kohteena kuin tähänkin asti, vaarantamatta alueen tärkeitä luontoarvoja.

Lähteet

- Erkkonen, J. 1999: Pallas–Ounastunturin kansallispuiston kävijätutkimus. – Metsähallituksen arkisto, Vantaa. 24 s.
- Jylänki, T. 2021: Syötteen kävijätutkimus 2020. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 261. 81 s.
- Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Diksaite, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Jensen, F.S., Karoles, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O.I. & Wallsten, P. 2009: Kävijäseuranta luontoalueilla – Pohjoismaiden ja Baltian maiden kokemuksiin perustuva opas. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 116. 144 s.
- Kauppinen, J. & Laukkanen, H. 2020: Ylläs, the Capital of Mountain Biking in Lapland. Bike Master Plan. – Ylläs.fi-verkkopalvelu. <www.yllas.fi/media/yllas-ymparivuotiseksi/pdf/yllas-bike-master-plan.pdf>, viitattu 18.11.2021.
- Kuusisto, A. & Taskinen, K. 2003: Ylläs-Aakenustunturin kävijätutkimus. – Metsähallituksen arkisto, Vantaa. 69 s.
- Kuusisto, K., Erkkonen, J. & Ylläsjärvi, J. 2017: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2016. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 230. 91 s.
- Metsähallitus 2008: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 36. 198 s.
- Metsähallitus 2021: Pallas–Yllästunturin kansallispuisto. – Luontoon.fi-verkkopalvelu. <luontoon.fi/pallas-yllastunturi>, viitattu 18.11.2021.
- Metsähallitus & Metsäntutkimuslaitos 2009: Kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset. – Metsähallitus, Vantaa, <julkaisut.metsa.fi/fi/julkaisut/show/1344>. 16 s.
- Naumanen, S. 2020: Kolin kansallispuiston kävijätutkimus 2019. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 251. 65 s.
- Rantatalo, K. & Ylläsjärvi, J. 2011: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2010. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 160. 110 s.
- Sandqvist, S., Myllymäki, T. & Saarnio, T. 2021: Kohderyhmäkartoitus ja lumettoman ajan matkailijaprofiilit. – Ylläs.fi-verkkopalvelu. <www.yllas.fi/media/yllas-ymparivuotiseksi/23383_yllas_raportti_26102021.pdf>, viitattu 18.11.2021.
- Sulkava, P., Hatanpää, M. & Ollila, E. 2007: Pallas-Ounastunturin kävijätutkimus 2003. – Metsähallitus, Vantaa, <julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/1343>. 76 s.
- Tourula, M. & Rautio, A. 2014: Terveyttä luonnosta. – Thule-instituutti, Oulun yliopisto, Metsähallitus & Oulun seutu. <www oulu.fi/sites/default/files/content/Terveyttä_luonnosta.pdf>. 76 s.

Vatanen, E. & Kajala, L. 2020: Kansallispuistojen, retkeilyalueiden ja muiden luontomatkailullisesti arvokkaiden suojelualueiden paikallistaloudellisten vaikutusten arviointimenetelmän kertomien päivitys 2019. – Metsähallituksen Luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 232. 31 s.

Liitteet

Liite 1 Vastaajien asuinkunnat

Asuinkunta	Kpl	%
Helsinki	202	14
Espoo	109	7
Tampere	86	6
Oulu	82	5
Turku	48	3
Jyväskylä	47	3
Vantaa	37	2
Kuopio	30	2
Rovaniemi	24	2
Lahti	23	2
Ei määritelty	19	1
Vaasa	18	1
Pori	16	1
Hämeenlinna	16	1
Kokkola	16	1
Kouvola	16	1
Kittilä	15	1
Porvoo	15	1
Seinäjoki	15	1
Raahe	14	1
Rauma	14	1
Joensuu	14	1
Lappeenranta	14	1
Kolari	13	1
Muonio	13	1
Tornio	13	1
Mikkeli	12	1
Nurmijärvi	12	1
Järvenpää	12	1
Kangasala	12	1
Kerava	11	1
Jämsä	10	1
Hyvinkää	10	1
Kaarina	9	1
Kemi	9	1
Kempele	9	1
Kirkkonummi	9	1

Asuinkunta	Kpl	%
Lohja	9	1
Nokia	9	1
Mäntsälä	8	1
Pirkkala	8	1
Laukaa	8	1
Lempäälä	8	1
Ylivieska	8	1
Ylöjärvi	7	0
Salo	7	0
Sastamala	7	0
Orimattila	7	0
Muurame	7	0
Naantali	7	0
Hamina	7	0
Forssa	6	0
Hollola	6	0
Kajaani	6	0
Pietarsaari	6	0
Raisio	6	0
Savonlinna	5	0
Vihti	5	0
Heinola	5	0
Iisalmi	5	0
Hattula	5	0
Eura	4	0
Imatra	4	0
Kalajoki	4	0
Kaustinen	4	0
Muhos	4	0
Kotka	4	0
Loimaa	4	0
Viitasaari	4	0
Valkeakoski	4	0
Varkaus	4	0
Riihimäki	4	0
Pälkäne	4	0
Pöytyä	3	0
Siilinjärvi	3	0
Taipalsaari	3	0
Sotkamo	3	0
Sipoo	3	0
Sodankylä	3	0

Asuinkunta	Kpl	%
Vaala	3	0
Liperi	3	0
Luoto	3	0
Lapinlahti	3	0
Lieto	3	0
Kuusamo	3	0
Masku	3	0
Merikarvia	3	0
Pedersören kunta	3	0
Paimio	3	0
Kauhajoki	3	0
Kauhava	3	0
Kitee	3	0
Kokemäki	3	0
Inkoo	3	0
Isokyrö	3	0
Ikaalinen	3	0
Ilmajoki	3	0
Ii	2	0
Hämeenkyrö	2	0
Hirvensalmi	2	0
Eurajoki	2	0
Haapajärvi	2	0
Haapavesi	2	0
Asikkala	2	0
Kiuruvesi	2	0
Keuruu	2	0
Kauniainen	2	0
Juva	2	0
Kannus	2	0
Karkkila	2	0
Karstula	2	0
Kangasniemi	2	0
Kankaanpää	2	0
Jyväskylän mlk, liittynyt Jyväskylään 1.1.2009	2	0
Pomarkku	2	0
Mänttä-Vilppula	2	0
Pieksämäki	2	0
Miehikkälä	2	0
Mustasaari	2	0
Nousiainen	2	0
Mynämäki	2	0

Asuinkunta	Kpl	%
Myrskylä	2	0
Liminka	2	0
Lapua	2	0
Luumäki	2	0
Loppi	2	0
Tammela	2	0
Pello	2	0
Virrat	2	0
Ähtäri	2	0
Äänekoski	2	0
Uvila	2	0
Somero	2	0
Saarijärvi	2	0
Ruovesi	2	0
Pornainen	2	0
Posio	2	0
Pudasjärvi	1	0
Puumala	1	0
Pyhtää	1	0
Pyhäjärvi	1	0
Rantasalmi	1	0
Ranua	1	0
Rusko	1	0
Rääkkylä	1	0
Raasepori	1	0
Rautalampi	1	0
Simo	1	0
Ristiina	1	0
Sauvo	1	0
Savitaipale	1	0
Siuntio	1	0
Suonenjoki	1	0
Sysmä	1	0
Taivalkoski	1	0
Urjala	1	0
Uusikaupunki	1	0
Vöyri	1	0
Ylitornio	1	0
Vehmaa	1	0
Vesilahti	1	0
Veteli	1	0
Tuusula	1	0

Asuinkunta	Kpl	%
Tyrnävä	1	0
Ullava, liittynyt Kokkolaan 1.1.2009	1	0
Toholampi	1	0
Toivakka	1	0
Luhanka	1	0
Luopioinen, liittynyt Pälkäneeseen 1.1.2007	1	0
Lohtaja, liittynyt Kokkolaan 1.1.2009	1	0
Kuusankoski, liittynyt Kouvolaan 1.1.2009	1	0
Outokumpu	1	0
Kälviä, liittynyt Kokkolaan 1.1.2009	1	0
Kärkölä	1	0
Kemiönsaari	1	0
Laihia	1	0
Lammi, liittynyt Hämeenlinnaan 1.1.2009	1	0
Kurikka	1	0
Konnevesi	1	0
Kontiolahti	1	0
Koski Tl	1	0
Kristiinankaupunki	1	0
Kruunupyö	1	0
Kuhmo	1	0
Mänttä, liittynyt Mänttä-Vilppulaan 1.1.2009	1	0
Nakkila	1	0
Nivala	1	0
Multia	1	0
Parainen (Länsi-Turunmaa vuosina 2009–2011)	1	0
Oulunsalo, liittynyt Ouluun 1.1.2013	1	0
Parainen, liittynyt Länsi-Turunmaahan 1.1.2009	1	0
Pihtipudas	1	0
Parikkala	1	0
Parkano	1	0
Pelkosenniemi	1	0
Perho	1	0
Petäjävesi	1	0
Orivesi	1	0
Oulainen	1	0
Oravainen, liittynyt Vöyriin 1.1.2011	1	0
Jomala	1	0
Joutsa	1	0
Kaavi	1	0
Jämsänkoski, liittynyt Jämsään 1.1.2009	1	0

Asuinkunta	Kpl	%
Kannonkoski	1	0
Keminmaa	1	0
Kerimäki, liittynyt Savonlinnaan 1.1.2013	1	0
Kiiminki, liittynyt Ouluun 1.1.2013	1	0
Askainen-Villnäs, liittynyt Maskuun 1.1.2009	1	0
Akaa	1	0
Enontekiö	1	0
Haukipudas, liittynyt Ouluun 1.1.2013	1	0
Hausjärvi	1	0
Heinävesi	1	0
Hankasalmi	1	0
Hanko	1	0
Harjavalta	1	0
Hartola	1	0
Huittinen	1	0
Inari	1	0
Jaala, liittynyt Kouvolaan 1.1.2009	1	0
Janakkala	1	0
Yhteensä	1 491	100

Liite 2 Muut kansallispuistokäyntiä häirinneet tekijät

Häiriö muu	Kpl
Ei tarpeeksi penkkejä ulkona	1
Ei tiedetty, että yksi reitti on suljettu	1
Epäsiisti wc Kesänki	1
Hannukurun naisten WC ihan täynnä, siivousvälineet huonot	1
Hetta–Pallas-reitin vessat ääriään myöten täynnä	1
Hotellin saunaan ei päästy	1
Huonot ylläs.fi-latusivut, ostin myös 10 eur kartan – surkea	1
Joidenkin teiden kelirikko, latuhuollon yllättävän aikainen lopetus	1
Kahvikeidas kiinni, latukahvilat kiinni sisätilat	1
Kahviloiden hintataso	1
Kaikki maksaa, jopa latukoneiden seuranta	1
Kaivo rikki	1
Km-kylttien luotettavuus hiihtoladuilla	1
Koirankakat Pallas-hotellin maastossa	1
Koirat – haukkuvat ja irti olevat	5
Koronarajoitukset, latukahviloissa ei ulosmyyntiä, kotiin ei mahtunut, ei yleisöluentoja	13
Kävely- ja pyöräreittien päällekkäisyys	1
Kävijät eivät huomioi roskatonta retkeilyä	1
Ladut ajamatta	4
Latujen hoitokunto (?) lopetettu 18.4.	1
Latuopasteet poikkeusreitille	1
Laturaivo	1
Levillä valtaosa kiinni	1
Liian vähäinen nuotiopaikkojen määrä	1
Liikennemelu (esim. lentokoneet)	1
Maastopyöräily	1
Maastopyöräkisat	1
Majoituksessa ei ole roskien lajittelua	1
Meluaminen	1
Metsän hakkuut kansallispuiston ympäristössä	1
Montellin maja kiinni	1
Moottorikelkat	5
Mökkinaapurin meteli	1
Paarmat	1
Parkkipaikka Pallashotelli / luontokeskus liian pieni / vanha!	1
Puutteelliset opasteet	6
Pysäköinnin vaikeus	1
Pyöräilijät	3
Pyöräilijät eivät osaa etikettiä, pyöräilijöiden käytös ja vauhti	5
Pyöräreitti lossas	1

Häiriö muu	Kpl
Pyöräreittien kuluneisuus, kävellään samalla reitillä, aiemmin ollut vain pyöräilijät reitillä	1
Rakennuspaikkojen sotkuisuus + siivoamattomat ympäristöt	1
Risat pitkospuut	1
Se, että iltaisin on ladut hiihdetty rikki koneella ajamisen jälkeen	1
Sorastus, maastopyöräilyä ei ihan joka paikkaan	1
Suaskurun huono maasto ja vedenottomahdollisuudet	1
Suhtautuminen pyöräilyyn	1
Sulat ladut	1
Tienvarren molokkien täytyminen	1
Tiestön kunto	1
Toiletit puuttuu (reitiltä, luontokeskuksilta kiinnioloaikoina)	1
Tulien teko metsäpalovaroituksen aikana	1
Tämän reitin äänet eli en netistä ymmärtänyt, että hiihtokeskuksen äänet kuuluvat	1
Täydet roskikset Sioskurussa (kävijöiden pitäisi kantaa roskat pois itse)	1
Täysi naisten wc	1
Ulkolaavuja voisi olla enemmän reiteillä	1
Vanhoja, hienoja paikallisia laavuja ja kotia hävitetään ja usein tehdaslaavu/kota tilalle	1
WC epäsiisti	1
Wc-paperit luonnossa	1
Yhteisreitit pyöräilijöiden kanssa	2
Yksittäisten hiihtäjien vaarallinen käytös ladulla	1
Ylimoitettut uudet polut ja maastopyöräreitit, sähköpyörät	1
Yhteensä	98

Liite 3 Vapaamuotoinen palaute

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Ei määritelty	valitus	Retkikartta.fi kartan tulostus "hukkaa" paperia, kartta ei täytä koko A4-paperia.
Ei määritelty	kehu	Kiitos kansallispuiston huolehtimisesta.
Ei määritelty	kehu	Kiitos erittäin hyvästä ja ammattitaitoisesta palvelusta!
Ei määritelty	kehu	Kiitos hyvistä palveluista.
Ei määritelty	kehu	Arvostan, että yhteiskunta tarjoaa tällaisia palveluita meille, jopa useimmiten halot tulistelupaikoille.
Ei määritelty	ei määritelty	Kiitos, täällä oli ystävällinen ihminen!
Ei määritelty	ei määritelty	Tänne on vaan päästävä joka vuosi.
Ei määritelty	ei määritelty	Toivon, että Pallas-hotelli korjataan entiselleen ja pienimuotoisuus säilytetään kunnioittaen luontoa monimuotoisuudessaan.
Ei määritelty	ei määritelty	Olisi mukava, jos hiihtoladun lisäksi reunassa kulkisi monitoimireitti, jotta voisi vetää ahkiota ylämäkeen kävellen.
Ei määritelty	ei määritelty	Latuverkoston pohjustustyötä toivottaisiin
Ei määritelty	ei määritelty	Koronan takia ei ollut latukahiloita.
Ei määritelty	ei määritelty	Opastekylltien kilometrimäärät vaihtelevat ja usein seuraavan autiotuvan opaste puuttuu kokonaan.
Ei määritelty	ei määritelty	Hieno keikka! Muonion ladut normaalia huonommin käytössä.
Ei määritelty	ei määritelty	Mitä me löydettiin: Montellin maja lukossa ilman mitään helposti saatavaa infoa! Not good.
Ei määritelty	ei määritelty	Kysely liian pitkä ja epäselvä.
Ei määritelty	ei määritelty	Hyvä, että kyselyä järjestetään.
Ei määritelty	ei määritelty	Kysely epäselvä ja liian pitkä!
Ei määritelty	ei määritelty	Me yhdistimme tällä kertaa sekä Ylläksellä että Pallaksella olon. Se oli napakymppi.
Ei määritelty	ei määritelty	Autiotupien määrän vähentyminen on huono; ei hyvä, että muutetaan päivätuviksi. Vaikeuttaa retkeilyä tulevaisuudessa.
Ei määritelty	ei määritelty	Wc uusiminen toiveissa
Ei määritelty	ei määritelty	Jos kävisin täällä kesäaikaan, minua varmasti häiritsisi tuntureiden laskettelurinteet, siis niiden ympäristölle tuottama esteettinen haitta.
Ei määritelty	ei määritelty	Koronatilanne kyllä tuntuu ilmapiirissä. Ei näy riskinottoa maastossa.
Ei määritelty	ei määritelty	Roskattomasta retkeilystä tiedottaminen paremmaksi.
Ei määritelty	ei määritelty	Opasteihin ois hyvä välikilometrit.
Ei määritelty	ei määritelty	Toivomme takaisin Äkäsmyllyn nähtävyyksiltin ja ohjeistus sinne paremmaksi, Äkäsmyllyn parkkipaikan parempi huolto ja vessat ja laavu takaisin.
Ei määritelty	ei määritelty	Käymälät kuntoon – prioteetti 1.
Ei määritelty	ei määritelty	Kyselyssä olisi voinut olla ajankohtainen koronaosuus myös.
Ei määritelty	ei määritelty	Kävelyreitistö on suuri plussa. Hyvät reitit.
Ei määritelty	ei määritelty	Moottorikelkat pitää pitää kaukana laduista, ettei tule yhtä lähelle kuin Leville.
Ei määritelty	ei määritelty	Reitit hyvässä kunnossa, hyvä että ei oo latumaksuja. Erämaatunnelma hyvä.
Ei määritelty	ei määritelty	Aivan mahtavaa!
Ei määritelty	ei määritelty	Ihanaa että on MH joka hoitaa kansallispuistojen rakenteita.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Ei määritelty	ei määritelty	Lisää penkkejä taukopaikkojen yhteyteen. Laavuja toivotaan lisää, tai taukopaikkoja aikaisemmille kohteille.
Ei määritelty	ei määritelty	Autio/varaustupien ohjeistus paremmin. Voisiko nettisivuille arvioida miten paljon porukkaa on liikenteessä.
Ei määritelty	ei määritelty	Nettikartta on vaikeakäyttöinen – esim matkan mittaaminen tosi vaikeaa mobiilissa. Latujen hoitotilanteen voisi ilmoittaa tarkemmin. Sesonkiaikaan kaikki ladut voisi ajaa joka päivä.
Ei määritelty	ei määritelty	Tosi hieno paikka!
Ei määritelty	ei määritelty	Latujen hoidossa puutteita, taso on laskenut vuosien varrella.
Ei määritelty	ei määritelty	Vastauksiin vaikutti miehen loukkaantuminen rinteessä ensimmäisenä lomapäivänä. Hän sai hyvin apua, mutta on hankaloittanut koko perheen lomailua, koska tarvitsee apua ja on menossa leikkaukseen. Tulemme kuitenkin uudelleen.
Ei määritelty	ei määritelty	Kellostapulin kurusta puuttuu varoitus laskusta.
Ei määritelty	ei määritelty	Maisema Kukastunturin päältä on ehdottomasti yksi kaikkein kauneimmista.
Ei määritelty	ei määritelty	Asiallinen kysely ja kyselyn tuoja.
Ei määritelty	ei määritelty	Harmittaa, että Tunturijärven avolaavu on purettu ja paikalle rakennettu umpikota. Toivomme että laavuja ei purettaisi ja niitä saisi rakentaa lisääkin.
Ei määritelty	ei määritelty	Tutkimus on liian pitkä ulkona täytettäväksi.
Ei määritelty	ei määritelty	Kiitos kansallispuistojemme hyvästä hoidosta!
Ei määritelty	ei määritelty	Kiitos!
Ei määritelty	ei määritelty	Huikkea kokonaiskokemus.
Ei määritelty	ei määritelty	Keltaiset viitat on rumia. Avolaavuja toivotaan. Polttopuu: kirves puuttuu monesta paikasta.
Ei määritelty	ei määritelty	Metsähallituksen palveluja käytetty paljon joka puolella Suomea, kiitos Metsähallitukselle. jatkaa samaan malliin!
Lvk- Retkeily -Polttopuuhuolto	valitus	Huono kun polttopuut tuodaan muovisäkeissä.
Lvk- Retkeily -Polttopuuhuolto	valitus	Tulentekopaikan kirveet huonoja.
Lvk- Retkeily -Polttopuuhuolto	valitus	Tylsä kirves.
Lvk- Retkeily -Polttopuuhuolto	valitus	Tylsä kirves ja isoja puita.
Lvk- Retkeily -Polttopuuhuolto	valitus	Haavepalolta puuttuu kirves.
Lvk- Retkeily -Polttopuuhuolto	kehu	Polttopuut hyvät.
Lvk- Retkeily -Polttopuuhuolto	kehu	Kiitos upeasta työstänne erityisesti vaellusreittien ylläpitämisessä (huolto, tulipaikat & autiotuvat).
Lvk- Retkeily -Polttopuuhuolto	kehu	Kiitos hienoista uusista kodista ja hyvistä polttopuista niissä!
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	kehittämisehdotus	Pitäisi korostaa, että jokainen vie omat roskat pois, ei jätetä luontoon tai autiotuville/taukopaikoille roskaa ja tyhjäpäiväistä tavaraa.
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	kehittämisehdotus	Enemmän vessoja.
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	valitus	Hannukurussa ei ollut kuiviketta vessassa ja vessat oli täynnä.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	valitus	wc:iden tyhjennysväli on liian pitkä, on tullut täysiä vastaan.
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	valitus	Vessat todella hyvin toteutettuja. Joissakin kyllä pönttö täysi.
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	valitus	Kävijöistä merkittävä osa on naisia -> huom. naisten puuceet & naisten saunavuorot aivan liian täynnä.
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	valitus	Lisää kylttejä "vie omat roskat pois".
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	valitus	Kuivakäymälät usein täynnä Pallas-Hetta-reitillä.
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	kehu	Paikan siisteys ansaitsee erityismaininnan – kiitos hyvin hoidetusta alueesta.
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	kehu	Vessat todella hyvin toteutettuja. Joissakin kyllä pönttö täysi.
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Taivaskeron kierrokselle taukopaikka.
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Autiotuvat ovat hieno asia. Suuri kiitos ylläpidosta! Tupien varustelussa on Hetta-Ylläs-välillä suuria eroja. Osassa kaikki hienosti, uudet vessat, hyvät opasteet. Pienemmille tuville Rauhalan jälkeen olisi kiva vannonut mm. kirvestä Pahtavuomalle ja uutta ämpäriä Kutujärvelle. Tupakirjat olisivat kivat myös pienillä tuvilla.
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Aakenuksen huipulle kaipaisin laavua tms. suojaa.
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Retkeilyn ja retkeilijöiden lisääntymiseen tulisi varautua lisäämällä autiotupien kapasiteettia.
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	valitus	Kota/tulistelupaikkoja saisi olla enemmän (on usein tupaten täynnä).
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	valitus	Suaskurun laavu on tosi huono eikä sen läheisyydessä pysty teltailemaan.
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	valitus	Autiotuvat parempaan kuntoon.
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehu	Uudet kodat (Timapuu) on tosi hyviä!
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehu	Montellin majan uusi kota on huippu!
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehu	Taukopaikat ovat tärkeitä ja ihana asia retkeilyssä.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Esteettämiä reittejä lastenrattaille enemmän ja paremmin esille.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Kehittäkää maastopyöräilyä! Kiitos!
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pyöräilijöiden käytös ärsyttää, eri reitit pyöräilijöille ja kävelijöille!
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Polkujen päälle tummaa graniittisoraa.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pyöräreittejä olisi kiva saada vielä enemmän. Toki ovat hyviä nytkin.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Latuverkosto Pallaksen suuntaan olisi mieleinen.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Kaipaisin latujen varrelle huilauspenkkejä.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Toivon lyhyempiä rengasreittejä luontoon, vanhemmiten toivoo lyhyempiä hiihtoreittejä.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Toive: pyöräreitti Tammituvan ja Aakenuksen yms. suuntaan. Tai latu yhteiskäyttöreitiksi ainakin, kun pohja on kova ja kantaa pyörän.
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Luisteluladut ovat liian kapeat.
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Reitille kaatuneet puut pitäisi poistaa reitiltä.
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Kiitos paljon puistolle! Vaikka ymmärrän halun tarjota erittäin helpokulkuisia reittejä suosituimmille kohteille, ovat uusimmat reitit esim. Taivaskerolle ylivoimaisia ja rikkovat maisemaa (tosin on siellä hissikin..).

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Harmittaa kun pitkospuita poistunut reiteiltä ja moni hyvä reitti poistunut käytöstä.
Lvk- Retkeily -Reitit	tiedustelu	Miksi Ketomellan suoalue on poistettu käytöstä?
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Kiitos hyvistä poluista ja laavupaikoista.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Kiitos latujen ja reittien hyvästä hoidosta.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Ihana paikka, Suomen parhaat hiihtoladut upeassa luonnossa ja riittävästi. Upea paikka, Suomen parasta!
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Hyvät ladut, tämä alue on vuosia vetänyt meitä hiihtämään. Meillä on ollut osake hyvällä paikalla mistä suunnata tunturiin. Luonto ja ladut riittää korona-aikana, kiitos.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Minulla on pyörätuolissa istuva ystävä ja ilokseni olen todennut, että esteettömiä reittejäkin alkaa löytyä, majoitustilannetta kartoitan parhaimmillaan.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Soraistukset hyviä, kiitos!
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Hetta-Pallas on hieno reitti, jolla oli hyvät palvelut. Kiitos ylläpidosta!
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Kiitos hyvin hoidetuista reiteistä.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Reitillä voisi olla kilometritolpat.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Olisi mukava, jos Pallas-Ylläs-reitin merkinnät jatkuisi selkeänä loppuun asti.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Kukastunturin jyrkkään alamäkeen tarvitaan jyrkän mäen/vaarallisen laskun varoitus. Ylipäätään viitoitus Kukastunturin hiihtoreitille paremmaksi.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Latumerkintä myös muualle kuin risteyskiin.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Karttoja isoimmille risteyksille.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Pyöräilyreittien opasteet paremmiksi, määränpää ja etäisyydet.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Korjatkaa latuviittojen kilometrimerkinnät oikein (esim. toisesta suunnasta jäljellä 4 km ja toiseen suuntaan 6 km).
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Opastetauluissa voisi olla karttoja. Paikkojen nimien perusteella on äkkinäisen vaikea suunnitella kulkuaan.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Toivoisimme vapaalaskijoiden tarpeisiin suunniteltuja palveluita, esim. kotia ja merkintöjä mitä reittejä saa käyttää. esim latu / pyöräreitti?
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	valitus	Hannukurun opasteet olivat epäselvät, autiotupaa ja talvireitin jatkoa ei meinannut löytyä. Samoin Hannukurusta lähdettäessä viitoitus puuttui talvireitin itäreitille.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	valitus	Pyöräilyetikettikylttejä maastoon, pyöräilijöiden käytös huonoa.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	valitus	Reittimerkinnät ovat epäselviä ja usein ihmisiä kävelee laduilla koirien kanssa.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	valitus	Maastossa olevat kartat eivät ole kaikilta osin ajantasaisia.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	valitus	Reittiviitoitukset on epäselviä.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	valitus	Reittimerkinnät Pallas-Ylläs-välillä olivat välillä todella heikot. Myös kilometrimerkinnät olivat välillä hieman kummia.
Lvk- Retkeily -Maastopasteet ja viitat	valitus	Reittimerkinnät todella huonot.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Eksyimme huonojen opasteiden vuoksi muutaman kerran lomaviikkomme aikana.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Voisi olla useampi käymälä (Totovaaran kierros).
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Reittien varrella saisi olla enemmän käymälöitä ja ne pitäisi myös tyhjentää usein. Näin puskapissaus vähenisi ja tulisi vähemmän roskaa luontoon.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Lisää nuotiopaikkoja.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Lisää tulipaikkoja.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Enemmän laavuja Pallakselle / Taivaskerolle suoja.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Vessat on liian pimeät, vessoihin tarvitaan ikkunat.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Tulentekopaikka Taivaskerolle.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Telttapaikoille luokitus esim. tähdillä.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Kahvikeitaan laavu olisi tärkeää rakentaa uudelleen.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Laavut ovat taukopaikoilla kotia mukavampia.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Vanhojen rakenteiden ja taukopaikkojen säilyttäminen olisi tärkeää. Jos uusia niin olisi kiva nähdä perinteisiä tai hienolla tavalla uudenalaisia, maisemallisia kotia ja laavuja. Suunnittelen molemmanlaisia sekä hirsirakennuksia Lappiin ja saaristoon yksityisille asiakkaille 3D-mallein. Olisin mielelläni yhteistyössä.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	WC Pyhäjärven parkkipaikalle takaisin sekä kalaa lisää Pyhäjärveen.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Ainoat miinukset: liian vähän parkkipaikkoja ja toisia ihmisiä :) Muutoin aivan täydellistä!
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Laavujen purku surullista – miksi eivät saisi olla (Kahvikeidas, Tunturijärvi).
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Turhaan hävitetty parhaat laavut yms. kun etelässäkin jo rakennetaan uusia.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Kesängin miesten wc-pisuaari jäässä. Rakenne mietittävä uudelleen, esim. lämpöeristys.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Siivousvälineet aivan liian kuluneita.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehu	Kiitos arvokkaasta työstä ainutlaatuisen kansallispuiston ylläpidosta ja kehittämisestä.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehu	Hyvä suunta uusien wc-tilojen rakentaminen & laavut.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Unisex-saunavuorot Hannukurussa olisivat toivottuja.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Sähköpyörät eivät mielestäni kuulu puistoon, aiheuttavat vaaratilanteita.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Suaskurussa huonoja telttapaikkoja. Kivipussit olivat tiellä joillakin pitkospuilla, Hannukurun pumppu korjattiin huonosti.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Reittejä voisi rauhoittaa kävelijöille – ei pyöräilyä.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Kävelijöiden ja maastopyöräilijöiden välinen reittien käyttö, siihen pitäisi löytää joku tasapaino.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Kesä- ja ruska-aikaan retken pilasivat kaikkialla kaahaavat pyöräilijät, mm. Kukastunturin alastulolla, jos pyöräilijä kaahaa tosi kovaa, tulee vaaratilanteita! Talvella pyöriä näkyi onneksi vähän (latureitit ja pyöräreitit erillään).
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Kansallispuiston ulkopuolella moottorikelkat erittäin kamalia – ne heikentävät suuresti luontokokemusta ja luonnonrauhasta nauttimista melulla ja hajulla ja päästöillä.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Ihana paikka, ainutlaatuinen erämaatunnelma.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Kiitos, huolletut reitit ja laavut puineen ym. ovat mahtavaa palvelua!
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Täällä on mukavan rauhallista verrattuna Pieneen Karhunkierrokseen.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Kiitos kauniista ja ihanasta kansallispuistosta sekä siitä, että kansallispuistoissa saa käydä ja kulkea. Kiitos monipuolisista harrastusmahdollisuuksista sekä tulistelupaikoista.
Lvk-Aspa-Luontoneuvonta	valitus	Lumivyörytiedottaminen on epäselvää.
Lvk- Aspa -Luontoon.fi	kehittämisehdotus	Ehkäpä tarkempia reittikuvauksia + valokuvia reiteistä sillä silmällä, miten joku reitti on esim. kunnostettu. Pääseekö lapset pyörillä vai onko vain kävelykelpoinen esim. kivikon tai märkyiden takia.
Lvk- Aspa -Luontoon.fi	kehittämisehdotus	Esteettömät reitit / lastenvaunuille sopivat reitit olisi hyvä merkitä karttaan / nettisivuille paremmin, että saisi paremmin tietoa mistä niitä löytyisi.
Lvk- Aspa -Muu opetusaineisto	kehittämisehdotus	Olisi kiva, jos historiallisissa kohteissa olisi enemmän tietoa paikasta paikan päällä (osassa jo kyllä on), esim. Pyhä-Nattasen palovartijan maja > tarinaa siitä itse majasta.
Lvk- Aspa -Muu opetusaineisto	kehittämisehdotus	Esteettömiä reittejä lastenrattaille enemmän ja paremmin esille .
Lvk- Aspa -Muu opetusaineisto	kehittämisehdotus	Paperikartan ostamalla toivoisi saavan myös sähköisen kartan (latukartta).
Lvk- Aspa -Muu opetusaineisto	valitus	Saapumisohjeet Pallakselle epäselvät (julkinen liikenne – bussiika- tauluja ei löydy).
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Asuntoautoille/-vaunuille parempia palveluita: parkkipaikkoja ja teiden kuntoa pitäisi parantaa.
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	valitus	Caravan-matkailu on huonosti huomioitu – puuttuu camping- tai matkaparkki. WC:n tyhjennys ja vesitankin täyttö autoon olisi ehdotonta. Vrt. esim. Norjan caravanareiden huomioiminen.
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	valitus	Riemuliiterin tanssin loppuminen on suuri menetys Ylläksen matkailulle.
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	valitus	Kahvikeitaan laavu pois kartasta, jos ei ole aina käytössä.
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	valitus	Korona vaikuttaa heikentävästi palvelujen laatuun.
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	valitus	Coronan takia ei päässyt kahvipaikkoihin.
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	kehu	Kotamaja-kahvila ihana virkistytymiskohde.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
H-Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Ei saisi poistaa vanhoja pitkospuita ja sulkea reittejä, voisi vain infota, että reitillä on huonokuntoiset pitkospuut. Ei kaiken tarvitse olla kiivettyjä polkuja eikä niin esteetöntä. Huonotkin reitit olisi rauhallisia kulkea.
H-Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Kansallispuistoa pitäisi laajentaa ympäröiville valtion maille – luonto ja retkeilijät kiittäisivät.
H-Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Lisää päivämatkan (n. 20 km) pituisia rengasreittejä.
H-Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Eri reitit kävelijöille ja pyöräilijöille.
H-Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Ylläksen luonto on erinomainen juuri sellaisena kuin se on. Älkää "ylikehittäkö" sitä piloille (poluista teitä, pitkospuista metallisia, turhia "palveluita" turisteille jne). Suomessa on jo Levi, joka on aivan pillalla, massaturismia ei todellakaan tarvita vaan yksittäisiä asiaan oikeasti kiinnostuneesti suhtautuvia yksilöitä. Älkää pilatko tätä aarretta, pyydän.
H-Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Äkäsaivon lähellä on P-paikka, kaipaisi lisää tilaa, merkin karttaan ja piston ladulle (Peurakaltio oli täynnä).
H-Alueiden hallinta ja suunnittelu	valitus	Kannattaa pitää huolta myös muista pienemmistä kohteista – kaikki ei halua ihmispaljouteen.
H-Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehu	Kiitos että pidätte paikasta huolta! Mahtava paikka.
Ls-Tutkimusyhteistyö	valitus	Kysely liian pitkä luonnossa tehtäväksi.
Turvallisuuden liittyvä kehittämisidea	valitus	Laduilla ollut paljon kävelijöitä tänä vuonna. Ensimmäistä kertaa 10 v aikana tuli haistattelu vastaukseksi, kun huomautin vaarallisessa laskussa kevelystä.
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Jag saknar texter på svenska. Här finns många finlandssvenskar samt turister från Sverige o Norge!
Muu	muu	Kiitos! Toivottavasti Pallas-Yllästunturin patikointireiteillä voi myös tulevaisuudessa kerätä henkistä pääomaa upeassa luonnossa!
Muu	muu	Kansallispuiston terveys- ja hyvinvointivaikutuksia ei voi mitata rahassa.
Muu	muu	Pyrkikää tekemään kaikkenne, että alueelle / Lappiin ei tule kaivoksia. Luonto täytyy säilyttää.
Muu	muu	Kansallispuiston terveys- ja hyvinvointivaikutuksia ei voi mitata rahassa.
Muu	muu	Käynnit alkaneet omien vanhempien kanssa. Nyt siirtynyt perintönä myös omille lapsille, minkä luen tärkeäksi ja hienoksi asiaksi.
Muu	muu	Lämmin sää oli uudenlainen elämys. Yleisestikin sään vaihtelevuus vaikuttaa paljon loman sisältöön.
Muu	muu	Kansallispuiston terveys- ja hyvinvointivaikutukset ovat mittaamattoman arvokkaat, ei voi antaa rahallista arvoa.
Muu	muu	Luontoelämyksiä ei voi mitata rahassa.
Muu	muu	Toivottavasti Tunturi-Lappia ei pilata kaivoksilla. Ne pilaavat luontoarvon peruuttamattomalla tavalla.
Muu	muu	En osaa arvioida kansallispuiston terveys- hyvinvointivaikutusten rahallista arvoa.
Muu	muu	Kieltäydymme vastaamasta terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallisen arvon arvioimiseen. On rahassa mittaamaton. Rahallinen arvottaminen vääristää asioita eikä auta.
Muu	muu	Kieltäydymme arvioimasta terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallista arvoa.
Muu	kehittämisehdotus	Sähköauton latausmahdollisuus olisi mainiota.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Muu	kehittämisehdotus	Onko tiettyjä latuajopäiviä Pallaksen–Hetan alueella? Siitä paremmin infoa esille nettiin.
Muu	kehittämisehdotus	Kysely paremmaksi, jotkut kysymykset huonosti aseteltu.
Muu	kehittämisehdotus	Puiston reunoilla voisi olla yksinkertaisia, pieniä paikkoja, joissa voisi vain yöpyä asuntovaunulla / autolla.
Muu	kehittämisehdotus	Liikaa kysymyksiä, tehkää sellainen kysely, jossa on harkitut kysymykset ja max yhden A4:n pituinen.
Muu	kehittämisehdotus	Cafe at the visitor centre Pallas would be great.
Muu	kehittämisehdotus	Parkings might be placed at better view spots.
Muu	kehittämisehdotus	Asuntoautoille/-vaunuille parempia palveluita: parkkipaikkoja ja teiden kuntoa pitäisi parantaa.
Muu	valitus	Kesänkijärven tie osin kuoppainen.
Muu	valitus	Aakenusjärvelle vievä tie kaipaa kunnostusta, soraa ja lanausta.
Muu	valitus	Tupakantumpit häiritse.
Muu	valitus	Jollain tavalla vastenmielistä arvottaa euroina luontokokemusta.
Muu	valitus	Totovaaran parkkipaikalle menevä tie vaatisi höyläystä, tie huonokuntoinen ja isoja kuoppia tiessä.
Muu	valitus	Liian vaikeita kysymyksiä.
Muu	valitus	Liikaa kysymyksiä, tehkää sellainen kysely, jossa on harkitut kysymykset ja max yhden A4:n pituinen.
Muu	valitus	kysely liian pitkä – tuli kylmä eikä jaksanut vastata kaikkeen.
Muu	valitus	Huono tie Pallasjärven eteläpuolella.
Muu	valitus	Osa kysymyksistä vaikeita kohdistaa "tämän päivän kansallispuistokäyntiin". Johtopäätökset tämän kyselyn perusteella eivät ehkä täytä tilastollisia ym. kriteerejä. Seuraavalle kerralle ehdotan vähän yksinkertaisempia kysymyksiä, tulokset ehkä sitten vähän luotettavampia.
Muu	valitus	Aika monimutkainen kysely.
Muu	valitus	Meillä hankala tilanne, kun auto rikkoontui, korona sotki kuvioitamme, yhdellä karanteenimääräys :/
Muu	tiedustelu	Hyvä näin, hotellin laajennus?
Muu	kehu	Lapin reissu on ollut mukava :)
Muu	kehu	Luonnon kestäväinnin rakentajilta saatiin hyviä neuvoja ja vinkkejä.
Muu	kehu	Ensikertalainen ja tämä on upea kokemus, kiitos!
Muu	kehu	I love Pallas!
Muu	kehu	Kiitos myös teille.
Muu	kehu	Kiitos! Hyvin hoidettu.
Muu	kehu	Upea Pallas! Kiitos!
Muu	kehu	Me suomalaiset olemme etuoikeutettuja, että meillä on tällaiset palvelut ja puitteet.
Muu	kehu	Arvostan suuresti jokamiehenoikeuksia, jotka meillä kotimaassa on. Toivottavasti osaamme arvostaa niitä myös jatkossa ja säilyttää tämän perinteen myös tuleville polville. Näihin maisemiin on ilo palata mihin vuodenaikaan tahansa.
Muu	kehu	Arvostamme sitä, mitä yhteiskunta tekee, jotta nämä luontoelämykset ovat meille mahdollisia.
Muu	kehu	Tosi rentouttava reissu oli!
Muu	kehu	Ihana paikka.
Muu	kehu	Kiitos puiston ylläpidosta.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Muu	kehu	Tää on huippu paikka!
Muu	kehu	Tykkään näistä maisemista, ei liikaa ihmisiä, ei liikaa melua. Hetta-Pallas useasti vaeltanut, hiihtänyt. Upeat maisemat.
Muu	kehu	Korona huomioitu hyvin!
Muu	ei määritelty	Metsähallituksia voisi kehittää sovelluksia, jolloin ei tarvitse käyttää nettisivuja puhelimia.
Muu	ei määritelty	Mukavaa kevättä!

Liite 4 Kyselylomake

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävijä	haastattelija	posti	nimikirjaimet	pvm	kellonaika

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto Kävijätutkimus 2021

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksesta saatu tieto auttaa kehittämään Pallas-Yllästunturin kansallispuiston palveluja.

1. Lue kysymykset huolellisesti.
2. Kysymykset koskevat ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa (ks. kartta 1) ja sen lähialueella (ks. kartta 2).
3. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle.
4. Lisätietoja saat luontokeskuksista.

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon (ks. kartta 1)?

(koskee tämänkertaista käyntiäsi)

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnillä

a. Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa (ks. kartta 1)?

(vastaa joko vuorokausina tai tunteina)

noin _____ vrk tai _____ tuntia

b. yhteensä Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa ja sen lähialueella (Tunturi-Lapin matkailualueella, ks. kartta 2)?

Jos asut lähialueella, älä vastaa tähän kysymykseen, vaan siirry kysymykseen 3.

noin _____ vrk tai _____ tuntia

→ Jos vastasit edelliseen kysymykseen (2b) enemmän kuin 1 vrk, niin kuinka monta kertaa olet vierailut tai suunnittelet vierailevasi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tämän matkasi aikana?

_____ kertaa

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä (muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4)

a. Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa (ks. kartta 1), niin montako yötä vietit tai vietät

autiotuvassa _____ yötä kodassa tai _____ yötä
varaustuvassa _____ yötä laavussa
omassa _____ yötä
majoitteessa
(laavu, telta
tms.)

muualla, _____ yötä
missä? _____

b. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston lähistöllä, Tunturi-Lapin matkailualueella (ks. kartta 2), niin montako yötä vietit tai vietät

hotellissa _____ yötä asuntoautossa _____ yötä
vuokramökissä _____ yötä tai -vaunussa
lomaosakkeessa _____ yötä omassa _____ yötä
omassa mökissä _____ yötä majoitteessa
(laavu, telta
tms.)

ystävän tai _____ yötä
sukulaisen luona

muualla, _____ yötä
missä? _____

4. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon?

(merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

☐ henkilöauto	☐ lentokone
☐ henkilöauto ja
asuntovaunu tai
matkailuauto	☐ moottoripyörä
☐ linja-auto	☐ taksi
☐ tilausbussi (ryhmämatka)	☐ lihasvoimin (kävelen,
hiihtäen, pyöräillen jne.)
☐ juna	
☐ jokin muu, mikä? _____	

5. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

olen yksin siirry kysymykseen 7.

seurueen koko yhteensä _____ henkilöä (vastaaja mukaan luettuna)

joista alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä

liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

6. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

(valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- oman perheen jäsenistä
- muista sukulaisista
- ystävistä
- työkavereista
- koululuokasta
- päiväkotiryhmästä
- opiskeluryhmästä
- eläkeläisryhmästä
- ohjelmapalveluyrityksen asiakkaista
- kerhosta, yhdistyksestä tms.
- jostakin muusta, mistä? _____

7. Onko seurueessasi mukana koira tai koiria?

- kyllä
- ei

8. Miten pitkän matkan olet liikkunut tai aiot liikkua omin voimin tällä käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

(voit merkitä useamman vaihtoehdon)

☐ patikoiden	_____ km
☐ pyöräillen	_____ km
☐ hiihtäen	_____ km
☐ lumikenkäillen	_____ km
☐ muuten, miten?	_____ km

9. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat ovat tai olivat tällä käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

asteikolla 5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää

	erittäin tärkeää			ei lainkaan tärkeää	
	5	4	3	2	1
luonnon kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐
maisemat	☐	☐	☐	☐	☐
mahdollisuus olla itsekseen	☐	☐	☐	☐	☐
henkinen hyvinvointi	☐	☐	☐	☐	☐
poissa melusta ja saasteista	☐	☐	☐	☐	☐
rentoutuminen	☐	☐	☐	☐	☐
tutustuminen uusiin ihmisiin	☐	☐	☐	☐	☐
yhdessäolo oman seurueen kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
aikaisemmat muistot	☐	☐	☐	☐	☐
alueeseen tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐
luonnosta oppiminen	☐	☐	☐	☐	☐
omien taitojen kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
kuntoilu	☐	☐	☐	☐	☐
vaivaton pääsy luontoon	☐	☐	☐	☐	☐
jännityksen kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐
kulttuuriperintöön tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐

10a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tällä käynnilläsi?

(merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

- 1 kävely (talvi- tai kesäreiteillä)
- 7 talvipyöräily
- 22 maastohiihto
- 27 lumikenkäily
- 112 vapaalasku
- 84 maastopyöräily
- 136 polkujuoksu
- 19 suunnistus
- 5 lintu-, kasvi- tai muu luontoharrastus
- 15 valokuvaus
- 18 koiran kanssa luonnossa
- 8 kalastus
- 10 marjastus- ja sienestys
- 14 käynti luontokeskuksessa
- 13 opiskeluun liittyvä retki
- 16 partio, rippileiri tms. retki
- 86 opastettu retki
- 121 geokätköily
- 88 kulttuuriperintöön tutustuminen
- 999 muu, mikä? _____

10b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? Numero _____

11a. Mitä mieltä olet käyttämiesi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta tämänkertaisella käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi tällä käynnillä käyttämäsi palvelun tai rakenteen laatu. Mikäli et ole käyttänyt palvelua tai rakennetta tällä käynnilläsi, jätä laadun arviointikohta tyhjäksi ja rasti vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua".

asteikolla 5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskimääräinen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono

	erittäin hyvä					erittäin huono	en ole käyttänyt
	5	4	3	2	1		
pysäköintipaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tiestö kansallispuiston lähtöpaikoille	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien opastetaulut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polku- ja/tai latureitistö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maastopyöräilyreitit	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polku- ja/tai latuviitoitukset	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tulentekopaikat ja laavut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleisökäymälät kansallispuistossa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jätehuollon toteutus ja ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
erityistarpeiden huomioon ottaminen (reitien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien ja rakenteiden turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen siisteys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maiseman vaihtelevuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
autio- ja/tai varaustuvat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
telttailupaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Metsähallituksen aluetta koskevat www-sivut (luontoon.fi, metsa.fi ja retkikartta.fi)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Metsähallituksen alueen palvelut sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram, Youtube)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
esitteet ja opaskirjat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
luontokeskusten palvelut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan Pallas-Yllästunturin kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään?

asteikolla 5 = erittäin tyytyväinen, 4 = melko tyytyväinen, 3 = ei kumpikaan, 2 = melko tyytymätön, 1 = erittäin tyytymätön

erittäin tyytyväinen erittäin tyytymätön

12. Täytyivätkö tähän käyntiisi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

asteikolla 5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = keskimääräisesti, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti

	erittäin hyvin		erittäin huonosti		
	5	4	3	2	1
luonnonympäristö	☐	☐	☐	☐	☐
harrastusmahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐
reitit ja rakenteet	☐	☐	☐	☐	☐
palvelut	☐	☐	☐	☐	☐

13. Onko Pallas-Yllästunturin kansallispuisto tällä matkalla?

- matkasi ainoa tai tärkein kohde
- yksi matkasi suunnitelluista kohteista
Muita kohteita ovat: _____
- ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella
Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat: _____

14. Rahankäyttö

Oletko käyttänyt/tuletko käyttämään rahaa tähän matkaan liittyviin erilaisiin menoihin Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tai Tunturi-Lapin matkailualueella (ks. kartta 2)?

- kyllä (→ vastaa alla oleviin kysymyksiin)
- en → siirry kysymykseen 15

Ilmoita rastiittamalla, arvioitko tässä

- henkilökohtaiset kulusi sekä osuutesi seurueen yhteisistä kuluista VAI
- perheen tai seurueen kokonaiskulut

Kyseessä on matkatoimiston tai muun matkanjärjestäjän järjestämä pakettimatka, jonka hinta on _____ €
→ Ilmoita tämän lisäksi alla muut kulusi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa ja Tunturi-Lapin matkailualueella.

Ilmoita alla (kohdat A-G), paljonko tähän matkaan liittyviä kuluja sinulla on ollut ja arviolta tulee olemaan Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa ja Tunturi-Lapin matkailualueella. (Kirjaa riville 0 (nolla), jos sinulla ei ole kyseiseen kohtaan kuuluvia kuluja.)

A polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset	_____ €
B paikallismatkojen kustannukset (esim. paikalliset bussi- ja taksimatkat)	_____ €
C ruoka- sekä muut vähittäiskauppaostokset	_____ €
D kahvila- ja ravintolaostokset	_____ €
E majoittuminen	_____ €
F ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin)	_____ €
G muut menot (esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat)	_____ €

15. Kuinka usein olet käynyt Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa ennen tätä käyntiä?

(vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)

tämä on ensimmäinen kerta → siirry kysymykseen 16
viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa
milloin ensimmäisen kerran? v. _____
milloin viimeksi? v. _____

16. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

asteikolla 5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = keskimukaisesti, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon

ei lainkaan erittäin paljon
5 4 3 2 1

maaston kuluneisuus ○ ○ ○ ○ ○

maaston roskaantuneisuus ○ ○ ○ ○ ○

liiallinen kävijämäärä ○ ○ ○ ○ ○

muiden kävijöiden käyttäytyminen ○ ○ ○ ○ ○

jokin muu, mikä? ○ ○ ○ ○ ○

17. Missä määrin koet tämänkertaisen käyntisi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa vaikuttaneen yleiseen terveydentilaasi ja hyvinvointiisi seuraavilla osa-alueilla?

(vastaa jokaiseen kohtaan ja valitse se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi)

asteikolla 5 = täysin samaa mieltä, 4 = jonkin verran samaa mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 2 = jonkin verran eri mieltä, 1 = täysin eri mieltä

täysin samaa täysin eri mieltä
mieltä mieltä
5 4 3 2 1

Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi ○ ○ ○ ○ ○
(esim. työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujittuminen, yksin tai yhdessä tekemisestä nauttiminen)

Psyykinen hyvinvointini lisääntyi ○ ○ ○ ○ ○
(esim. tyytyväisyys elämään, mielialan kohentuminen, palautuminen henkisestä uupumuksesta, uuden oppiminen)

Fyysinen hyvinvointini lisääntyi (esim. ○ ○ ○ ○ ○
luonto-ästimuksista nauttiminen, fyysisen kunnon ylläpito, uusien taitojen omaksuminen, fyysinen hyvä olo)

18. Minkä arvoiseksi arvioisit rahassa mitattuna Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa kokemasi terveys- ja hyvinvointivaikutukset?

Voit esimerkiksi verrata rahallista arvoa kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja -tuotteisiin (kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €), erilaisiin kulttuuripalveluihin (elokuvissa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoihin (kotimaan matka 500 €, ulkomaanmatka 3000 €).

_____ euroa

19. Pysyvä asuinpaikkasi?

Kotimaasi _____
ja asuinkuntasi _____

20. Sukupuoli?

mies nainen muu

21. Syntymävuosi?

[_ _ _ _]

22. Ammatillinen koulutus?

(merkitse korkein taso)

- ammattikoulu
- opistotasoinen tutkinto
- alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- ei ammatillista tutkintoa

23. Mistä sait tietoa Pallas-Yllästunturin kansallispuistosta?

(voit merkitä useamman vaihtoehdon)

- Metsähallituksen www-sivuilta (www.metsa.fi tai www.luontoon.fi, retkikartta.fi)
- matkailukeskusten www-sivuilta (yllas.fi, levi.fi, discovermuonio.fi, tosilappi.fi)
- muilta www-sivuilta (Google, TripAdvisor, TrailForks, OutdoorActive, ym.)
- sosiaalisesta mediasta (Facebook, Instagram, YouTube)
- esitteistä tai oppaista (retkeilyopas ym.)
- Metsähallituksen luontokeskuksesta tai asiakaspalvelupisteestä
- TV / radio-ohjelmista tai lehtiartikkeleista
- alueen yrityksiltä (esim. ohjelmapalvelut, majoitus)
- tuttavilta, ystäviltä tai sukulaisilta
- kansallispuisto on minulle entuudestaan tuttu
- muualta _____

KIITOKSIA VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän.

Liite 5 Lisäkyselylomake luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksista

Luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutukset Retkeilytottumukset

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto 2021

Luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutukset

1. Luontosuhde

a. Suhde luontoon

Seuraavat kysymykset koskevat suhdettasi luontoon.

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Olen mielelläni ulkona, huonollakin säällä. Ihanneluontokohteeni on keskellä luontoa, kaukana ihmisten ilmoilta.	☐	☐	☐	☐	☐
Mietin aina, miten toimintani vaikuttaa ympäristöön.	☐	☐	☐	☐	☐
Luonto innoittaa ja antaa elämälleni tarkoitusta.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen liikkunut luonnossa paljon pienestä pitäen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ajatus, että olisin syvällä metsässä, kaukana ihmisasuksesta, on pelottava.	☐	☐	☐	☐	☐
Huomaan ympäröivän luonnon vaikka olisin keskellä kaupunkia.	☐	☐	☐	☐	☐

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Suhteeni luontoon on tärkeä osa sitä, kuka olen.	☐	☐	☐	☐	☐
Luonto on tärkeä osa hyvinvointiani.	☐	☐	☐	☐	☐

b. Suhde Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon

Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat suhdettasi Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Alue on mielikohteeni.	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla on tunnesiteitä alueeseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Alue yhdistää minulle tärkeitä ihmisiä.	☐	☐	☐	☐	☐
Alue on minulle tärkeä liikuntapaikka.	☐	☐	☐	☐	☐
Alue on minulle tärkeä harrastusteni kannalta.	☐	☐	☐	☐	☐
Alueen historialla ja kulttuuriperinnöllä on minulle merkitystä.	☐	☐	☐	☐	☐

2. Psykyinen hyvinvointi

a. Tyytyväisyys elämään

Seuraavat kysymykset koskevat yleistä tyytyväisyyttäsi elämään.

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
--	---------------------	-------------------------	--------------------------	-----------------------	-------------------

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Elämäni on suurimmalta osin lähellä ihanteellista.	☐	☐	☐	☐	☐
Elämäni olosuhteet ovat erinomaiset.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tyytyväinen elämääni.	☐	☐	☐	☐	☐

b. Mieliala

Muistele mitä teit ja koit Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa käydessäsi. Kuinka usein sinulla oli seuraavia tuntemuksia?

	hyvin usein tai jatkuvasti		usein	silloin tällöin	harvoin	hyvin harvoin tai ei lainkaan
Olin hermostunut.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tunsin itseni tyyneksi ja rauhalliseksi.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tunsin itseni alakuloiseksi ja apeaksi.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tunsin itseni onnelliseksi.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tunsin itseni elinvoimaiseksi.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tunsin oloni turvalliseksi.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tunsin oloni yksinäiseksi.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

c. Kokemus elpymisestä

Miten tämänkertainen käyntisi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa vaikutti oloosi?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
---------------------------	----------------------------	--------------------------------	--------------------------	-------------------------

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Elinvoimani ja tarmoni lisääntyivät.	☐	☐	☐	☐	☐
Unohdin arkipäivän huolet ja murheet.	☐	☐	☐	☐	☐
Sain uutta uskoa huomiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Elvyin ja rentouduin.	☐	☐	☐	☐	☐
Keskittymiskykyäni lisääntyi.	☐	☐	☐	☐	☐
Sain lisää itsetuottamusta.	☐	☐	☐	☐	☐
Rauhoituin.	☐	☐	☐	☐	☐
Elämäni asiat asettuivat oikeisiin mittasuhteisiin.	☐	☐	☐	☐	☐

d. Kognitiiviset taidot (havaitseminen, kieli, muisti, oppiminen)

Miten koit tämänkertaisen käyntisi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa vaikuttaneen seuraaviin asioihin?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Sain toteuttaa itseäni.	☐	☐	☐	☐	☐
Sain uusia luovia ajatuksia.	☐	☐	☐	☐	☐
Opin uusia taitoja.	☐	☐	☐	☐	☐
Opin lisää luonnosta.	☐	☐	☐	☐	☐
Kiinnostukseni luontoa kohtaan lisääntyi.	☐	☐	☐	☐	☐

3. Sosiaalinen hyvinvointi

Miten koit tämänkertaisen käyntisi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa

vaikuttaneen seuraaviin asioihin?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Oli mahdollista irtautua työasioista.	☐	☐	☐	☐	☐
Työmotivaationi vahvistui.	☐	☐	☐	☐	☐
Oli mahdollista irtautua arkielämästä.	☐	☐	☐	☐	☐
Motivaationi arkielämään vahvistui.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin retken aikana uusien ihmisten tapaamisesta.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin yhdessäolosta minulle tärkeiden ihmisten kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin yhteisistä harrastuksista minulle tärkeiden ihmisten kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
Luonnossa oli helpompi keskustella henkilökohtaisista asioista.	☐	☐	☐	☐	☐
Seura lisäsi turvallisuuden tunnettani.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin saadessani olla yksin.	☐	☐	☐	☐	☐
Luonnossa oleminen lujitti suhdettani minulle tärkeisiin ihmisiin.	☐	☐	☐	☐	☐

4. Fyysinen hyvinvointi

a. Yleinen terveydentila

Millaiseksi arvioit terveytesi yleisesti ottaen tällä hetkellä?

Vastaa valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tilannettasi.

	hyvä	melko hyvä	keskitasoinen	melko huono	huono
Terveydentilani on	☐	☐	☐	☐	☐

b. Kokemus aistimuksista ja fyysisestä olostasi

Ajattele tämänkertaista käyntiäsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Nautin hiljaisuudesta.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin luonnonäänistä.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin luonnon tuoksuista.	☐	☐	☐	☐	☐
Tuntui hyvältä hengittää puhdasta ilmaa.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin kauniin luonnon näkemisestä.	☐	☐	☐	☐	☐
Koin miellyttävänä luonnon tuottamat tuntemukset (tuuli kasvoilla, pehmeä sammal, pintojen vaihtelevat muodot jne.).	☐	☐	☐	☐	☐
Koin hyönteiset (hyttyset, hirvikärpäset, ampiaiset, punkit ym.) häiritsevinä.	☐	☐	☐	☐	☐
Sääolosuhteet tuntuivat epämiellyttäviltä.	☐	☐	☐	☐	☐
Liikuin alueella käydessäni tavanomaista arkiliikuntaa enemmän.	☐	☐	☐	☐	☐
Pääsin koettelemaan omia rajojani.	☐	☐	☐	☐	☐
Koin, että luontoliikunta kohotti kuntoani.	☐	☐	☐	☐	☐
Koin fyysisen hyvän olon lisääntyvän.	☐	☐	☐	☐	☐

c. Fyysinen aktiivisuus

Kuinka paljon arvioit liikkuneesi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tämänkertaisella käynnilläsi?

Merkitse rasti ruutuun (tarvittaessa useita) ja merkitse tekstiruutuun käyntisi aikaisen liikunnan kesto tunteina, tarkimmillaan puolen tunnin tarkkuudella (esim. 1 h 30 min merkitään 1,5).

verkkaista ja rauhallista liikuntaa (ei hikoilua tai hengityksen kiihtymistä, esim. rauhallinen kävely)

- ripeää ja reipasta liikuntaa (jonkin verran hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä, esim. reipas kävely)
- voimaperäistä ja rasittavaa liikuntaa (voimakasta hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä, esim. hölkkä tai juoksu)
- en liikkunut vierailuni aikana aktiivisesti

Omin lihasvoimin kuljettu matka yhteensä

Merkitse kilometreinä

Aikuisten minimiliikuntasuositus viikossa on yhteensä 2 tuntia 30 minuuttia reipasta TAI 1 tunti 15 minuuttia rasittavaa kestävyysliikuntaa. Lisäksi suositukseen kuuluu kaksi kertaa lihaskunnon tai liikehallinnan (venyttely yms.) kehittämistä viikoittain. Ajattele normaalia arkielämääsi. Miten suositus toteutuu keskimäärin osaltasi?

- liikun huomattavasti minimisuositusta enemmän
- liikun jonkin verran minimisuositusta enemmän
- liikun minimisuosituksen mukaan
- liikun jonkin verran minimisuositusta vähemmän
- liikun huomattavasti minimisuositusta vähemmän

d. Pituus ja paino

Merkitse alla oleviin kenttiin pituutesi ja painosi.

Pituus (cm)

Paino (kg)

5. Terveys ja hyvinvointivaikutusten kesto

Kuinka pitkään arvioit tämänkertaisen Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa käyntisi aikana kokemiesi myönteisten terveys- ja hyvinvointivaikutusten kestävän?

	pitkän aikaa vielä käynnin jälkeen	jonkin aikaa vielä käynnin jälkeen	käynnin ajan	ei myönteisiä vaikutuksia
Fyysiset vaikutukset	☐	☐	☐	☐
Psyykkiset vaikutukset	☐	☐	☐	☐
Sosiaaliset vaikutukset	☐	☐	☐	☐

Minkä arvoisiksi arvoisit rahassa mitattuna Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa kokemasi terveys- ja hyvinvointivaikutukset nyt, kun käynnistäsi on kulunut jonkin aikaa?

Voit esimerkiksi verrata rahallista arvoa kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja -tuotteisiin (kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €), erilaisiin kulttuuripalveluihin (elokuvissa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoihin (kotimaanmatka 500 €, ulkomaanmatka 3 000 €).

Euroa

7. Lasten terveys ja hyvinvointi

Oliko 15 vuotta tai sitä nuorempia lapsia/nuoria mukanasasi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

- ei
 kyllä

Kuinka monta 15 vuotta tai sitä nuorempaa lasta/nuorta oli mukanasasi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

Lasten lukumäärä

Valitse mukana olleista lapsista se, jolla on seuraavana syntymäpäivä.

Lapsen ikä nyt on:

- alle 1
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15

Miten arvioit tämänkertaisen käyntinne Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa vaikuttaneen tämän lapsen terveyteen ja hyvinvointiin seuraavilla osa-alueilla?

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Lapsi nautti luonnossa olemisesta.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi tunsi liikkumisen iloa ja riemua.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi oppi uusia taitoja.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi oppi luonnosta uusia asioita.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsen kiinnostus luontoa kohtaan lisääntyi.	☐	☐	☐	☐	☐

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Luontoretellä oli myönteisiä vaikutuksia lapsen mielikuvitukseen, luovuuteen ja oivaltamiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi sai myönteisiä kokemuksia itsensä toteuttamisesta.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi sai lisää itseluottamusta ja rohkeutta luonnossa liikkumisesta.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi oli rauhallisempi ja rentoutuneempi kuin kotioiloissa.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi nautti yhdessäolosta.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi huomioi asetetut rajat paremmin kuin kotioiloissa.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi koki luonnon pelottavana.	☐	☐	☐	☐	☐

8. Vielä muutama kysymys terveys- ja hyvinvointivaikutuksista

Innostiko käyntisi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa...

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
vierailemaan myös muilla luontokohteilla	☐	☐	☐	☐	☐
vierailemaan alueella uudestaan	☐	☐	☐	☐	☐
suosittelemaan kohdetta muille	☐	☐	☐	☐	☐
ylläpitämään arkiliikuntaa	☐	☐	☐	☐	☐
lisäämään arkiliikuntaa	☐	☐	☐	☐	☐
lisäämään luontoharrastuksia	☐	☐	☐	☐	☐
ylläpitämään retkeilytaitoja	☐	☐	☐	☐	☐
opettelemaan uusia taitoja	☐	☐	☐	☐	☐

Oliko Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa käynnillä jotain joka tuotti erityisen myönteisiä tunteita, mitä?

Oliko Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa käynnillä jotain joka aiheutti erityisen kielteisiä tunteita, mitä?

Lopuksi, kysymykset retkeilytottumuksista

Oletko jakanut tai aiotko jakaa sisältöä (kuvia / videoita / tekstiä) sosiaalisessa mediassa liittyen tähän vierailuusi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

Kyllä

Ei

Mitä näistä sosiaalisen median alustoista käytät jakamiseen?

- Facebook
- Instagram
- Twitter
- Flickr
- TikTok
- YouTube
- Muu, mikä? _____

Mikä seuraavista kuvaa sinua parhaiten retkeilijänä viime kertaisella käynnilläsi kansallispuistossa?

- Olen hiljattain innostunut retkeilystä ja luonnossa liikkumisesta. Olin tällä retkellä kerryttämässä kokemuksia ja elämyksiä.
- Selviän luonnossa eri vuodenaikoina erätaidoillani. Tällä retkellä liikuin kansallispuiston hiljaisemmillä osioilla ja kuljin omia polkujani.
- Arvostan hyviä palveluita luontokohteilla. Tällä retkellä kuljin merkittyjä reittejä ja nautin vaivattomista luontokokemuksista.
- Viihdyn luonnossa porukalla, esimerkiksi kavereiden tai perheen kanssa. Tällä retkellä vietimme aikaa pääsääntöisesti esim. evästelemällä, grillaamalla ja pelailemalla.
- Luonto on minulle paikka haastaa itseäni. Tällä retkellä minut toi kansallispuistoon tavoitteellinen harrastus (esimerkiksi maastopyöräily, polkujuoksu, hiihto tai sienestys).

Muuta palautetta:

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 234 Niemi, M., Rautiainen, M., Kilpeläinen, P. & Turtinen, E. 2021: Metsäpeuran rotupuhtaustyö ja sen kehittäminen 2017–2019. 38 s.
- No 235 Haapasalo, T. 2021: Tavoitteena kestävä virkistyskalastus – Oulanka-, Kitka- ja Kuusinkijoen kalastajakyselyn 2020 tuloksia. 54 s.
- No 236 Konu, H., Neuvonen, M., Mikkola, J., Kajala, L., Tapaninen, M. & Tyrväinen, L. 2021: Suomen kansallispuistojen virkistyskäyttö 2000–2019. 131 s.

Sarja B

- No 256 Toivonen, I. 2020: Helvetinjärven kansallispuiston kävijätutkimus 2019. 52 s.
- No 257 Toivonen, I. 2020: Seitsemisen kansallispuiston kävijätutkimus 2019. 58 s.
- No 258 Pulkkinen, T. & Kalliomäki, J. 2020: Oulangan kansallispuiston kävijätutkimus 2019–2020. 53 s.
- No 259 Nivasalo, P. 2021: Inarin retkeilyalueen kävijätutkimus 2018–2019. 71 s.
- No 260 Toivonen, I. 2021: Lauhanvuori–Hämeen kangas UNESCO Global Geoparkin kävijätutkimukset 2020. 89 s.
- No 261 Jylänki, T. 2021: Syötteen kävijätutkimus 2020. 79 s.
- No 262 Mäkynen, A. 2021: Besökarundersökning på världsarvet Kvarkens skärgård 2017. 68 s.
- No 263 Martikainen, M. 2021: Hiidenportin kansallispuiston kävijätutkimus 2021. 69 s.
- No 264 Malinen, M. 2021: Leivonmäen kansallispuiston kävijätutkimus 2021. 78 s.
- No 265 Martikainen, M. 2022: Hiidenportin, Hossan, Oulangan, Riisitunturin ja Syötteen kansallispuistojen kävijätutkimusten vertailu 2021. 41 s.

Sarja C

- No 177 Meahciráđđehus 2021: Giehtaruohttasá meahcceguovllu ja Ánnjaloanji suodjalanguovllu dikšun- ja geavahanplána. 190 s.
- No 178 Metsähallitus 2021: Vintilänkairan–Koitelaisen–Pomokairan Natura-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 73 s.
- No 179 Metsähallitus 2021: Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 151 s.

ISSN-L 1235-8983

ISSN (verkkojulkaisu) 1799-5388

ISBN 978-952-377-039-3 (pdf)